

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

Πνεῦμα ὁ Θεός,
καὶ τοὺς προσκυνοῦντας
αὐτόν
ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ
δεῖ προσκυνεῖν.

Ἰω. Δ 24

ΕΤΟΣ 19ον

ΤΕΥΧΟΣ 108

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1974

ΤΙΜΟΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΠΩΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΙΣ ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ «ΙΛΙΣΟΥ» (Δραγατσανίου 6)

(Δευτέρα - Τετάρτη - Παρασκευή 10 - 12)

H. P. Blavatsky	Στή χώρα τῶν Γαλάζιων Βουνῶν	30
Annie Besant	Μελέτη ἐπὶ τῆς Συνειδήσεως	δεμ. 100
"	Κάρμα	25
C. Leadbeater	Σ' ἐκείνους ποὺ πενθῶν	10
Besant - Leadbeater	Ἡ Ἄτραπὸς τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ	150
C. Jinarajadasa	Ἀπόκρυφος ἐξέλιξις Ἀνθρωπότητος	100
N. Sri Ram	Προσέγγισις πρὸς τὴν Πραγματικότητα	30
"	Αἱ βαθύτεραι ὄψεις τῆς Ζωῆς	30
"	Εἰς ἀναζήτησιν τῆς Σοφίας	50
Ed. Arnold	Τὸ Φῶς τῆς Ἀσίας	40
"	Φῶς στὴν Ἄτραπὸ	30
Krishnamurti	Στὰ πόδια τοῦ Διδασκάλου (ἐκδ. 1966)	25
"	Στοχασμοὶ πάνω στὴ Ζωὴ (Α σειρὰ)	140
"	Ἐλευθερία, ἀρχὴ καὶ τέλος	140
"	Ἐκπαίδευσις καὶ σημασία Ζωῆς	80
Ἄντ. Ἀδριανόπουλος	Ὁ ἄνθρωπος καὶ ἡ Ζωὴ	100
"	Ἀρχαῖαι Ἑλληνες Φιλόσοφοι δδ. 150 δεμ.	170
K. Κιτρινιόρης	Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεύς	50
Γεώργ. Μαλτέζος	Τὰ Ἐλευσίνια Μυστήρια	50
K. Μελισσαρόπουλος	Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς δδ. 40, δεμ. 70	
"	Μελετήματα δδ. 90, δεμ. 120	
"	Εἰσαγωγή στὴ Θεοσοφία δδ. 100, δεμ. 140	
"	Τὰ βήματα τῆς Φιλοσοφίας δδ. 70, δεμ. 100	
"	ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) δεμ. 120	
"	Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κριναμουῖρτι δδ. 70, δεμ. 120	
"	Ὁ Ἰησοῦς	80
"	Ὁ Κομήτης (Θέατρο ἰδεῶν)	40
"	Ἄγνώστῳ Θεῷ	10
«ΙΛΙΣΟΣ»,	Ἐπιλογή ἐτῶν 1956 - 58 καὶ 1959 - 61, ἐκόστη χρυσῶδ.	120
	Διὰ τοὺς συνδρομητὰς ἐσωτερικοῦ τοῦ «ΙΛΙΣΟΥ»	100
Περιοδικὸν «ΙΛΙΣΟΣ»	Τόμοι εἰς τεύχη 1956 - 70	δρχ. 80
	= χαρτόδετοι 1971 - 74	δρχ. 100

Ἀποστείλατε τὸ ἀντίτιμον, διὰ νὰ τὰ λάβετε ταχυδρομικῶς.

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 20

ΣΥΝΔΡΟΜΗ «ΙΛΙΣΟΥ» Δρχ. 100 Ἐξωτερ. \$5

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΙ
δραγατσανίου 6 (Πλ. Κλαυθμώνος), ΑΘΗΝΑΙ - 122

Διευθυντής ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΤΛΟΣ
'Επιμελητής ὕλης ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΤΛΟΣ

ΕΤΟΣ 19ον * Νοέμβριος — Δεκέμβριος 1974 * ΤΕΥΧΟΣ 108

— 'Εδῶ Πολυτεχνεῖο!...

Στὸν ἅγιον ἤχο τῆς φωνῆς: «'Εδῶ Πολυτεχνεῖο!...»
εὐτὸ κάλεσμά τῆς νιότης μας, ποὺ φέρνει πρὸς τὸ φῶς
ἀστραψε σ' ὅλες τίς ψυχές τ' ἄφταστο μεγαλεῖο
τῆς Λευτεριάς καὶ ξέσπασε κάθε καὶμὸς κρυφός!

Τ' ἀπράνταχτα τὰ στήθια σας, παιδιά, γινῆκαν κάστρα
καὶ πάλαιψαν σκληρὰ κι' ὀρθὰ μὲ τάνκς καὶ μὲ πιστόλια
σάν ἡ ψυχὴ σας ἔφερνε στὸν οὐρανὸ καὶ στ' ἄσπρα
τὸ θρίαμβο τῆς Λευτεριάς, μὲς σὲ βροχὴ ἀπὸ βόλια.

Στὰ παλληκάρια ποῦπεσαν στὴν ἄνιση τὴν πάλι
δόξα τοὺς πρέπει καὶ τιμὴ μὲς σὲ χιλιάδες χρόνια!
Μὰ καὶ σὲ σὰς ποὺ ζήσαπε, γιὰ νὰ χαρῆτε πάλι
ὀλάκαιρη τὴν Λευτεριά, τὴν πάμφωτη κι' αἰώνια!...

Ραφήνα, Τρῦγος. 1974

ΦΩΤΟΣ ΓΙΟΦΥΛΛΗΣ

”Ω, Ἐλευθερία!

”Ω Ἐλευθερία!
Πῶς νά βροῦμε τὸν ἀληθινὸ ἀφυγμὸ σου
νεκροὶ ἢ ζωντανοί;

Ἐρώτημα ἀνελέητο

Εἴσουν καὶ σὺ τάχατες μαζί
μέ τοὺς σταυρωτῆδες πάνω στὸ Γολγοθᾶ;
Τὸ βλέπω σπὴν ἀγριεμένη ὄψη σου,
στά χέρια σου, πού τὰ κρύβεις πίσω σου,
στά χεῖλη πού μένουν κλειστά καὶ παγωμένα.
Τὸ ἐρώτημα μονάχα εἶναι,
— πικρό, ἀνελέητο, πού ἀικονίζει μέσα μου
καὶ τρυγᾶ ὀλάκερη τὴν ψυχὴ μου τώρα —
Ἐγὼ πού εἶμουνα τὴν ὥρα κείνη;

Λούλα Δ. Κωνσταντινίδου

Μᾶς χωρίζει...

Μᾶς χωρίζει τὸ κρίμα τοῦ Κάιν
μᾶς χωρίζει ἡ στερνὴ ἀγωνία τοῦ Ἄβελ.
Προπατορικὴ ἄμαρτία
καὶ μᾶς τὴν κρατοῦν οἱ αἰῶνες
μέ πίκρα, ἀδελφοί!
Τὸ μαχαίρι τοῦ Κάιν
Τὸ αἷμα τοῦ Ἄβελ.
Καὶ μάτια ἀπλώνουμε χέρια
νά σμιξοῦμε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον.
Πάντα ἐκεῖ ἀνάμεσά μας
ἓνα τεῖχος ἀπέραστο:
Τὸ μαχαίρι τοῦ Κάιν
Πάντα ἐκεῖ ἀνάμεσά μας
μὴ κοίτη ἀγεφύρωτη:
Τὸ αἷμα τοῦ Ἄβελ.
Προπατορικὴ κατάρρα...
καὶ ποιὸ νύμισμα
θὰ μᾶς τὴν ἐξαγοράση μέσα
ἀπ’ τὸ χρόνο,
ἀδελφοί;

Αἰμιλία Ἴβου

ΙΟΥΛΙΑΝΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ἢ ΚΡΟΝΙΑ⁽¹⁾

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Π. ΦΩΤΟΠΟΥΛΟΥ, Φιλολόγου⁽²⁾

1 Ἄ φ ο ρ μ ῆ.

Μελέτη πού ἀναφέρεται εἰς τὴν ἀναζήτησιν τοῦ γηίνου προορισμοῦ, τοῦ ἀνθρώπου, εἰς πάντα ἀνήσυχον πνευματικά καὶ φιλόσοφον νοῦν ἔχοντα, προκαλεῖ καὶ μεγάλο καὶ συνεχές ἐνδιαφέρον.

Ἡ Πραγματεία «Συμπόσιον ἢ Κρόνια», τοῦ Ἰουλιανοῦ³ εἰς τὴν κατηγορίαν αὐτὴν ἀνήκει ὁ ἴδιος τὴν χαρακτηρίζει, (βλ. Ρ. 306β): «ἐν παιδιᾷς, μέρει μῦθον πολλὰ ἴσως ἔχοντα, ἄξια ἀκοῆς» ἦτοι: σὰν παιγνίδι μυθικὴν διήγησιν πού πολλὰ ὠφέλιμα δύναται νὰ διδάξῃ σχετικά μὲ τὴν θιοθεωρίαν περὶ ἀνθρώπου ὡς γηϊνῆς ὑπάρξεως.

2. Ὁ Ἰ ο υ λ ι α ν ὄ ς.

Παρὰ τὰ θαρύτατα ψυχικά τραύματα (βλ. σημ. 3), τὰ ὁ-

ποῖα κατ' ἐξακολούθησιν ἀπὸ νηπίου ὑπέστη ἐκ τῆς οἰκογενειακῆς του συμφορᾶς, εἶχε τὸ σθένος νὰ ἀντιδράσῃ. Προικισμένος μὲ ἐξάίρετον εὐφυΐαν καὶ ρωμαλέαν δραστηριότητα ἀνεδείχθη μέγας στρατηγός (ἀπὸ ἡλικίας 23—30 ἐτῶν) ὡς Καῖσαρ (συμβασιλεὺς τοῦ Κωνσταντίου) ἀρχιστράτηγος τῶν Ρωμαϊκῶν στρατευμάτων τῆς Δύσεως, ἀλλὰ καὶ βασιλεὺς «ἀγαθὸς» κατὰ τὰ ἔτη 361-363 μ.Χ. ὡς ὁ μόνος ἀπαμειβνῆς διάδοχος τοῦ Κωνσταντίου.

Εἰς τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Περσῶν ἐτραυματίσθη θανασίμως· ἀνεφώνησε τὸ γνωστὸν «ενίκηκας με Ναζωραῖε» ἐτάφη εἰς τὴν Ταρσὸν τῆς Κιλικίας καὶ ἐπὶ τοῦ τάφου του ἐγράφη τὸ συνταχθὲν, κατὰ τὴν παράδοσιν, ὑπὸ τοῦ ἰδίου, ἐξῆς ἐπίγραμμα:

Σ η μ . 1. Αἱ παραπομπαὶ εἰς τὴν ἔκδοσιν *Teubneri Lipsiae* 1875—1876 τ Α' καὶ εἰς Ρ=(σελ. κειμ.).

Σ η μ . 2. Αἱ μεταφράσεις τῶν κειμένων, αἱ ἐπεξηγήσεις ἐντὸς παρενθέσεων καὶ ἅπαναι αἱ σημειώσεις, ἀνήκουν εἰς τὸν συγγραφεὰ τοῦ μελετήματος τούτου Ἄπ. Π. Φωτοπούλου.

Σ η μ . 3. Ὁ Αὐτοκράτωρ Φλάβιος Κλαύδιος Ἰουλιανὸς ἔζησεν ἀπὸ

331—363 μ.Χ. Ὑπῆρξεν ἰσχυρὰ καὶ σπανίων προσόντων προσωπικότης. Ὁ ἴδιος εἰς ἐπιστολὴν «Ἀθηναίων τῇ Βουλῇ καὶ τῷ Δήμῳ» (εἶδος αὐτοβιογραφίας) διηγεῖται: Νήπιον ἐξ (6) ἐτῶν μετὰ τοῦ δεκαετοῦς ἀδελφοῦ του Γάλλου «κατεκλείσθη ἐν ἀγρῷ τινι τῶν ἐν Καπαδοκίᾳ... περὶ τοὺς ἐξ (6) ἐνιαυτοὺς (χρόνους)... διάγοντες ὡσπερ (σάν) .. ἐν τοῖς φρουρίοις τηρούμενοι» (φρουρούμε-

«Ἀμφότερον, βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερὸς τ' αἰχμητῆς» ἦτοι καὶ εἰς τὰ δύο καὶ ὡς καλὸς βασιλεὺς καὶ ὡς τρομερὸς πολεμιστῆς (διέπρειψε).

Πνευματώδης, καὶ φιλομαθῆς, ἂν καὶ βραχύβιος, εὗρεν τὸν χρόνον νὰ ἐπιτύχη, νὰ γίνῃ λόγιος, φιλόσοφος καὶ συγγραφεὺς πολλῶν πραγματειῶν γραμμένων εἰς ἀρχαιοελληνικὸν λεκτικὸν σχεδὸν ἄψογον. Τὸ 355 μ.Χ. ἐπὶ ἐξάμηνον συμμαθητῆς ἐν Ἀθήναις τοῦ Μεγάλου Βασιλείου καὶ τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου.

Ἰάτρης καὶ γνώστης τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς πνευματικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς δημιουργίας συχνὰ ἀναφέρει εἰς

νοι)· ἐκεῖ εἰς ἀπομόνωσιν ἐπιηροφρεῖτο τὴν φρικτὴν οἰκογενειακὴν του τραγωδίαν.

Εἰς τὴν μακρὰν (τ. Α. σελ. 348—370 P. 268—287) ὡς ἄνω ἐπιστολὴν μεταξὺ ἄλλων διηγεῖται καὶ περὶ τῆς σφαγῆς, ὑπὸ τοῦ πρωτσεξαδέλφου του αὐτοκράτορος Κωνσταντίου (υἱοῦ τοῦ Μεγ. Κωνσταντίνου) ὀλοκλήρου τῆς οἰκογενείας του. Εἰς P. 270 γράφει: «Οἱ πατέρες μας (ἐμοῦ καὶ τοῦ Κωνσταντίου) ὑπῆρξαν ἀδελφοὶ ἀπὸ πατέρα. Ἄν καὶ εἴμεθα τόσον στενοὶ συγγενεῖς «ὁ φιλανθρωπώτατος» (λέγει εἰρωνικὰ) οὗτος βασιλεὺς (ὁ Κωνστάντιος) τέτοια ἔχει διαπράξει ἐγκλήματα: ἔξ (6) πρωτσεξαδέλφους καὶ ἰδικούς μου καὶ ἰδικούς του, καὶ τὸν πατέρα μου καὶ πρῶτον θεῖον του, ἀκόμη καὶ ἄλλον κοινὸν πρῶτον θεῖον μας ἀπὸ τοῦ πατέρα μας καὶ τὸν μεγαλύτερον ἀδελφόν μου (ἄλους αὐτοῦς τοὺς ἐννέα) χωρὶς ἀπαλογίαν ἐφόνευσε. Καὶ ἐμὲ καὶ τὸν ἀδελφόν μου Γάλλον ἠθέλησε νὰ μᾶς φονεύσῃ, ἀλλὰ μετενόησε καὶ μᾶς ἐξώρισε...». Τὸν Γάλλον ἐφόνευσεν ἀφῶ τὸν εἶχε κάμει Καίσαρα.

τὰς συγγραφάς του γνώμῃαι καὶ φράσεις σοφῶν καὶ ποιητῶν καὶ συχνότατα στίχους ἀπὸ τὰ Ὀμηρικὰ ποιήματα, τὰ ὁποῖα, ἂν καὶ ἐξ 27.787 στίχων (15.680 τῆς Ἰλιάδος καὶ 12.107 τῆς Ὀδυσσεΐας) εἶχεν ἀποστηθίσει.

3. Ἡ ἐπιαιχίη τοῦ.

Ἐζῆσεν εἰς μίαν ἐποχὴν ταρραχώδη ὄχι μόνον πολιτικὰ καὶ κοινωνικὰ, ἀλλὰ καὶ θρησκευτικὰ καὶ ἰδεολογικὰ.

Κατὰ τοὺς πρῶτους μ.Χ. αἰῶνας ἤρχισαν σκληροὶ θρησκευτικοὶ ἀγῶνες πρὸς διάσωσιν ἢ διάδοσιν ἢ καὶ ἐπικράτησιν παλαιῶν θρησκείων καὶ τῆς νέας χριστιανικῆς μεταξὺ τῶν παλυαρίθμων, πολυωνύμων ἐθνῶν ἐντὸς τῆς ἀπεράντου Ρωμαϊκῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἐκορυφώθησαν κατὰ τὸν Β' καὶ Γ' μ.Χ. αἰῶνα καὶ ἔληξαν, μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἰουλιανοῦ, ὁ ὁποῖος ὡς αὐτοκράτωρ (361—363 μ.Χ.) ἀνεμείχθη ζωηρότατα εἰς τὰς θρησκευτικὰς διαμάχας ὑπὲρ τῶν ἀρχαίων θρησκείων καὶ εἰδικώτερον τῆς Μιθραϊκῆς Ἡλιολατρείας, ἀφῶ ἀτηρηθή⁴ τὸν Χριστιανισμόν ὀνομάσθη, ἐνεκα τούτου, Ἀποστάτης, ἀπὸ τοῦς Χριστιανούς, ἀλλὰ καὶ Μέγας ἀπὸ τοῦς Ἐθνικούς.

4. Μυημένος εἰς Μιθραϊκὰ καὶ Ἑλευσίνια μυστήρια:

Εἰς τὴν μελέτην του «Εἰς τὸν Βασιλέα Ἡλιον» (τ. Α' σελ. 168 ἢ P. 130)

γράφει: «Καὶ γὰρ εἰμι (καὶ θέβαια εἶμαι) τοῦ Βασιλέως Ἥλιου ὀπαδός». Ἀναφέρεται εἰς τὴν Μιθραϊκὴν Ἡλιολατρείαν, εἰς ἀνωτάτους βαθμοὺς τῆς ὁποίας εἶχε μνηθῆ ἦτο μνημένος καὶ εἰς τὰ Ἑλληνικά μυστήρια. Εἰς τὸν λόγον τοῦ «Εἰς τὴν μῆτερά τῶν Θεῶν» (Ρ. 159β ἢ τ. Α' σελ. 206) ταυτίζει τὴν Δῆμητρα πρὸς τὴ Δῆω καὶ Ρέα ν. Διὰ τὰ ἐν Ἐλευσίνι εἰς Δῆμητρα μυστήρια μᾶς πληροφορεῖ: «Περὶ τὸν Ζυγὸν (Ζώδιον τῆς Φθινοπωρινῆς ἰσημερίας) τελετουργοῦνται τὰ σεμνὰ εἰς τὴν Δῆω (Δῆμητρα) καὶ Κόρην (Περσεφόνη), ἀπόρητα μυστήρια» (Ρ. 173β) ... «Δύο φορές οἱ Ἀθηναῖοι εἰς τὴν Δῆω (Δῆμητρα) ἐπιτελοῦν μυστήρια τὰ μικρὰ κατὰ (τὸ Ζώδιον) τοῦ Κριοῦ (Μάρτιον, ἔαριν ἰσημερία) καὶ τὰ μεγάλα «περὶ τὰς χηλάς ὄντος Ἥλιου» (ὅτε τρέπεται πρὸς Νότον (Ζώδιον) Ζυγοῦ, Σεπτέμβριον). Καὶ προσθέτει: «δι' ἃς ἕναρχος ἔσθην αἰτίας» (τὴν αἰτιολογίαν περὶ αὐτῶν διατηρῶ σᾶν νὰ τὴν ἀκούω τώρα). Ἐκ τούτου θέβαιον εἶναι ὅτι εἶχεν μνηθῆ

καὶ εἰς τὰ ἐν Ἐλευσίνι τελούμενα μυστήρια.

Ἐκ τῶν Μιθραϊκῶν ἀποκαλύπτει: (Ρ.172) «Ἐὰν ἐπετρέπετο καὶ τὴν ἀπόρητον μυσταγωγίαν (τρόπον μυσσεως), μόλις νὰ θίξω τὴν ὁποίαν ὁ Χαλδαῖος (συμβολικά, ὁ μυσταγωγός, ὁ ὀδηγός κατὰ τὴν μύσην), μετὰ κατὰ μύσην, μυστικά ἀπεκάλυψε σχετικὰ πρὸς τὸν «ἐπτάκτινα»⁵ θεόν, ποῦ ὀδηγεῖ ἄνω τὰς ψυχάς, ἄγνωστα θὰ εἶπω καὶ πάρα πολὺ θέβαια ἀκατανόητα εἰς τὸν ὄχλον (τοὺς ἀμαθεῖς, τοὺς μὴ δυναμένους νὰ νοήσουν)· ἐνῶ αὐτὰ εἶναι «τοῖς θεουργοῖς» (εἰς τοὺς θεοπνεύστους μύστας) τοὺς μακαρίους (τοὺς πανευτυχεῖς) «γνώριμα» (κατάλληλα πρὸς διδασχὴν καὶ πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν στήριγμα)».

Ἀναφέρει ἐκ τῆς Μιθραϊκῆς μυσσεως καὶ τὸν στίχον: (βλ. Ρ 136):

«Εἰς Ζεὺς, εἰς Ἀθῆς, εἰς Ἥλιός ἐστι Σάραπις»· καὶ ἐπεξηγεῖ: «κοινὴν ἐξουσίαν παραδεχόμεθα ὅτι ἔχει ὁ Ἥλιος καὶ ὁ Ζεὺς, «ἐν τοῖς νεροῖς» (εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ πνεύματος καὶ τῶν ψυχῶν μετὰ θάνατον). Ἐταυτίζετο ὁ Ζεὺς πρὸς τὸν Ἥλιον, ὁ ὁποῖος ἐλαμβάνετο ὡς σύμβολον: α') «ἐμφανές» φανερόν, αἰσθητόν· β') «καὶ τοῦ νοητοῦ κόσμου βασιλεὺς ὁ Ἥλιος»· καὶ γ) σύμβολον «περικόσμιον» τοῦ ἀκαταλήπτου διὰ τὸν ἀνθρώπινον νοῦν Δημιουργοῦ. Ὄθεν

Σημ. 4. Κατὰ τὴν γνώμην μας ἡ ἀλλαξοπιστία ὀφείλεται, ὄχι τόσο εἰς τὴν Ἀρχαιοελληνικὴν λατρείαν ὅσον εἰς τὰ θηριώδη ἐγκλήματα πολλῶν ἐκ τῶν πρὸ αὐτοῦ αὐτοκρατόρων· ταῦτα θαιρότατα κατακρίνει εἰς τὸ Συμπόσιον ἐκ ταύτων ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ φιλοσοφήσῃ ἐπὶ τοῦ προσωρισμοῦ τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὴν ἀλληγορικὴν μελέτην τοῦ ταύτην.

ταυτίζει: Δίαι, Ἡλιον, Μίθραν, με συμπάρεδρον τὸν Ἀπόλλωνα. Τὸν Ἄϊδην (με ἄρχοντα τὸν Πλούτωνα κατὰ τοὺς Ἕλληνας) ταυτίζει πρὸς τὸν Σάραπιν ἄρχοντα «νοερόν» τῶν πνευμάτων, πρὸς τὸν ὁποῖον ἄνω πορεύονται ἐκ τῶν ψυχῶν ὅσαι εἰς τὴν Γῆν «ἄριστα καὶ δικαιοτάτα ἐβίωσαν»⁶.

5. Πόθεν ἤξιμνευσις καὶ ποῦ τὸ Συμπόσιον.

Με ὄδηγόν τὴν μύσιν εἰς τὰ ἀρχαῖα μυστήρια καὶ ἰδίως τὴν Μιθραϊκὴν Ἡλιολατρείαν, ἀλλὰ καὶ θαυμαστὴς τοῦ «δαίμονιου Πλάτωνος» (βλ. Ρ. 133Α) καὶ τοῦ «τῆ φύσει (κατὰ τὴν εὐφυΐαν) μὴ ὑποδεσπέρου (τοῦ Πλάτωνος) ἰκλεινοῦ (ξακουστοῦ) Ἰαμβλίχου»⁷, ὁ ὁποῖος «τόν ἐμύησεν εἰς τὴν φιλοσοφίαν» (βλ. Ρ. 146), εἰς τὰ Κρόνια ἢ Συμπόσιον, διὰ παρα-

Σημ. 5. «Ἐπτάκτιον αὐτὸν θεόν: Συμβολικὰ οἱ ἑπτὰ μυητικὰ βαθμοὶ εἰς τὰ Μιθραϊκὰ μυστήρια. Ἐκτὸς ἄλλων ἐλαμβάνοντο συμβολικὰ καὶ αἱ ἑπτὰ κρυστάλλιναι οὐράναιαι σφαῖραι ἐντὸς τῶν ὁπίων, ἐπίστευον οἱ Χαλδαῖοι (μάγοι καὶ ἀστρολόγοι), ὅτι περιεστρέφοντο οἱ ἑπτὰ πλανῆται: Ἄνεφέρετο καὶ εἰς τοὺς ἑπτὰ προστάτας θεοῦ τῶν (12) Ζωδίων ἦτοι: τοὺς Κρόνον, Δία, Ἄρην, Ἄφροδίτην, Ἐρμῆν, ἄνα δύο (τὰ 10) καὶ Ἀπόλλωνα ἢ Μίθραν ἢ Ἡλιον, (τοῦ Ζωδίου Λέοντος) καὶ Σελήνην (Ἰσὴν ἢ Δήμητρα) Ζωδίου Καρκίνου, βλ. Ἄπ. Π. Φωτ. «Ἀλληγοραὶ Ὀμήρου», Ἰλιός τ. 104 σ. 8».

στατικῆς εἰκόνας φιλοσοφεῖ ἐπὶ τοῦ σκοποῦ τῆς ζωῆς.

Εἶναι ἀκατάλληλος, λέγει εἰς τὸ προοίμιον, (Ρ. 307) ὁ Ἰουλιανὸς νὰ πλάθῃ μύθους· ἀντὶ αὐτοῦ ἀναμειγνύει τὴν ἀλήθειαν πρὸς μῦθον καὶ ἴσως ὅσοι προσ-

Σημ. 6. Βλέπε καὶ τὰ μελετήματά μας καὶ τὰς σημειώσεις: α) «Ἀλληγοραὶ εἰς τὰ ποιήματα τοῦ Ὀμήρου». Ἰλιός τ. 104) 1974 καὶ β) Μετάφρασιν «Περὶ Ἄντρου τῶν Νυμφῶν, παρ' Ὀμήρω» τοῦ Πορφυρίου μετὰ πολλῶν σημειώσεων μας.

Σημ. 7. Ἰάμβλιχος: Νεοπλατωνικὸς φιλόσοφος· ἔζησε πιθανῶς ἀπὸ 270 καὶ μέχρι 330 μ.Χ., μαθητὴς τοῦ Πορφυρίου. Διδάσκαλος τοῦ Ἰουλιανοῦ, ὅπως καὶ ὁ Πλάτων διὰ τῶν βιβλίων των. Ἐσώθησαν ἐργασαὶα του: Βίος Πυθαγόρα, «Περὶ μυστηρίων», «Λόγοι εἰς Φιλοσοφίαν», «Περὶ καινῆς μαθηματικῆς ἐπιστήμης», «Θεολογούμενα μαθηματικά», «Περὶ τῆς Νικομάχου Ἀριθμητικῆς Εἰσαγωγῆς»· τμήμα ταύτης μετεφράσαμεν κατὰ παράκλησιν τοῦ κ. Γράβιγκερ δημοσιευθὲν ὑπ' αὐτοῦ. Εἰς τὰ εἶδη ἀρετῆς τοῦ Πορφυρίου (πρακτικὴ, καθαρτικὴ, θεωρητικὴ καὶ παραδειγματικὴ) προσέθεσεν καὶ πέμπτον εἶδος τὴν ἱερατικὴν ἀρετὴν, ἣ ὁποία βοηθεῖ τὴν ἐξύψωσιν μέχρι θείου.

Σημ. 8. Γίνεται ὑπαινιγμὸς περὶ τῆς μεθόδου διδασκαλίας εἰς τὰ ἀρχαῖα μυστήρια. Κατὰ Πλούταρχον εἰς Ἰσὴν καὶ Ὀσίριν κ.ά. παρουσιάζετο εἰς τοὺς μυστημένους: «διὰ δεικνυμένων, δρωμένων, ἀκροαμένων» (βλ. Ἰσ. Ὀσ. ΙΙΙ)· καὶ «μετεῖχεν (ὁ μυούμενος) τῆς φιλοσοφίας ἐπιτεκνυμένης τὰ πολλὰ μύθοις καὶ λόγοις, ἀμυδρὰς τῆς ἀληθείας ἐμφάσεις (ἐνδείξεις) καὶ διαφάσεις (διὰ λόγων ἐξηγήσεις) ἔχουσιν». (κεφ. 17). Καὶ ὁ Πυθαγόρας «ἀπειμμήσατο τὸ συμβολικὸν αὐτῶν (τῶν Αἰγυπτιακῶν μυστηρίων) καὶ μυστηριώδεις ἀναμειξας αἰνίγματα τὰ δόγματα».

παθήσουν νὰ τὰ κατανοήσουν θὰ ἔχουν ἀρκετὴν φώτισιν⁸.

Ὁ Κ υ ρ ῖ ν ο ς, ὅπως ὁ Ρ ω μ ῦ λ ο ς, ὠνομάσθη κατὰ τὴν παράδοσιν, ὡς ἀναληφθεὶς εἰς τὸν οὐρανὸν (ὅπως ὁ Ἡρακλῆς), ἐπεθύμησε νὰ θυσιάσῃ τὰ Κ ρ ό ν ι α (Saturnalia ἐκ τοῦ Saturnus = Κρόνος) ἐιρταζόμενα περὶ τὴν 17 Δεκεμβρίου (ὅτε τὸ Ζώδιον τοῦ Κ α ρ κ ῖ ν ο υ, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ Κρόνου, χειμερινὸν Ἡλιοστάσιον)⁹.

Καλεῖ τοὺς θεοὺς «ἄνω κατ' αὐτὸ Οὐρανὸν τὸ μ ε τ έ ω ρ ο ν» κατὰ τὸν μυστηριακὸν Ὀμηρικὸν στίχον.

«Οὐλυμπόνδ', ὄθι φασι θεῶν ἔδος ἀσφαλές αἰεὶ...»¹⁰ (βλ. κάτω σημ. 10)· καλεῖ καὶ τοὺς αὐτοκράτορας, ἀπὸ Ἰουλίου Καίσαρος μέχρι καὶ τοῦ Μεγ. Κωνσταντίνου, χαμηλότερα κάτω ἀπὸ τὴν Σελήνην.

Κλῖναι ἀνεκφράστου κάλ-

Σ η μ. 9. Ὁ Κ ρ ό ν ο ς ἀλληγορία τοῦ Χρόνου, προστάτης τοῦ Ζωδίου Αἰγόκερω (Χειμ. Ἡλιοστάσιον Δεκέμ.) κυριαρχεῖ τῆς θύρας τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου (τῆς *januae vitae et mortis*). Βλ. Ἀλληγοραὶ Ὀμήρ. Ἀπ. Φωτ. Ἰλίσ. τ 104) 74.

Σ η μ. 10. Οἱ στίχοι τοῦ Ὀμήρου (Ὀδύσ. ζ, 42—46) εἶναι οἱ ἑξῆς:

«Οὐλυμπόνδ', ὄθι φασι θεῶν ἔδος ἀσφαλές αἰεὶ, ἔμμεναι. Οὐτ' ἀνέμοισι τινάσσεται οὔτε ποτ' ὄμβρω δεύεται οὔτε χιῶν ἐπιπίλναται, ἀλλὰ μάλ' αἰθήρη πέπταται ἀνέφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέδραμεν ἀγλή»

τῷ ἐνί τέρπονται μάκαρες θεοὶ ἡματα πάντα». (ἦτοι κατὰ μετάφρασίν μας): Εἰς τὸν Ὀλυμπον ὅπου, διδά-

λους, ἦσαν τοποθετημένοι, ἐκεῖ εἰς τὸ μετέωρον, τῶν τεσσάρων μεγάλων θεῶν, Κρόνου, Ρέας, Διὸς καὶ Ἥρας ὑψηλότερον τοῦ Κρόνου ἀπὸ ἔβενον ὑπερβολικὰ μαύρου χρώματος θεσπεσίαν λάμπιν ἐκπέμπουσα τοῦ Διὸς σὰν ἀπὸ ἤλεκτρον, ἀλλὰ στιλπνότερα ἀργύρου καὶ λευκότερα χρυσοῦ· χρυσοὶ θρόνοι τῆς Ρέας (μητρὸς) καὶ Ἥρας (θυγατρὸς). Τῶν λοιπῶν θεῶν χαμηλότερα κυκλικὰ κατὰ τὰ πρεσβεῖα. Ἀνεκφράστον διὰ λέξεων τὸ κάλλος τῶν Θεῶν.

Γαλήνη, εἰρήνη, ἀρμονία ἐπικρατεῖ εἰς τοὺς θεοὺς· «γνωρίζει ἕκαστος τὸ προσῆκον αὐ-

σκου (οἱ θεόπνευστοὶ μεμημένοι) ὅτι ὑπάρχει ἀσφαλὴς παντοεινὴ τῶν θεῶν διαμονή· οὔτε ἀνεμοὶ τὴν τάρασσον οὔτε πατὲ ἀπὸ βροχῆν θρέχεται, οὔτε ἀπὸ χιόνια χιονίζεται, ἀλλὰ ἐπικρατεῖ διαυγεσότης αἰθρία (ἐξαπερία) σὲ ἀπέραντον ἔκτασιν χωρὶς σύννεφα· εἶναι πλημμυρισμένη ἀπὸ φῶς λευκὸν λαμπρότατον. Μέσα σὲ μιὰ τέτοια αἰθέρια περιοχὴ τέρπονται μακάριοι θεοὶ (πανευτυχεῖς θεοὶ ὄντοίτιες) καὶ χαίρονται αἰώνια, τὸ φῶς τῆς ἡμέρας. («ἡματα πάντα» — ἡμέρα πάντατε, χωρὶς νύκτα, χωρὶς σκοτάδι).

Ὁ μουσολήπιτος ποιητὴς τὴν λέξιν Ὀ λ υ μ π ο ς λαμβάνει ὡς σύμβολον καὶ ἀλληγορεῖ δι' αὐτῆς τὴν αἴλιον, τὴν πέραν τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου, τὴν πνευματικὴν περιοχὴν ὅπου αἱ ὑπεράνθρωποι ὄντοίτιες. Δὲν πιστεύει οὔτε διδάσκει ὅτι διαμένουν εἰς τὸ ὄρος Ὀλυμπον.

Σ η μ. 11. Κ λ ῖ ν α ι θ ε ὠ ν· Ἐκ τῶν Μιθραϊκῶν μωπηρίων, καὶ ἐκ τῆς ἐκεῖ μυήσεως, εἰς ἀνάτατον βαθμὸν, ἡ περιγραφὴ τῶν θρόνων (κλινῶν) γίνεται καὶ τῶν χρωμάτων αὐτῶν, τοῦ συμβολισμοῦ τῶν θεῶν ἐκ τῶν θέσεών των, τῆς ἀπώλυτου ἀρμονίας καὶ κάλλους κλπ.

τῶ» (ἐκεῖνο πού εἰς τὸν καθέ-
να ἀρμόζει). Τὰ πάντα ἔχουν
εἶναι ἀπηλλαγμένοι πόθου.

“Ο,τι εἰς ἑορτὴν χρειάζεται
εἶχε παρατεθῆ διὰ τοὺς ἥρωας.
Πλησίον τοῦ Διὸς (προέδρου
τρόπον τινά) ἐκάθητο ὁ Διό-
νυσοϛ¹² ὠραιότατος νέος
καὶ ἀπέναντί του ὁ Σειλη-
νὸς (ἀκόλουθός του) ἵνα «τὸν
φιλοπαίγμονα καὶ φιλόγελων
καὶ χαριოდότην θεὸν» (Διόνυ-
σον) εὐφραίνῃ με τὸ νὰ ἐπικρί-
νῃ με πικρὰς εἰρωνείας τὰ ἀν-
θρώπινα καὶ νὰ γελοιοποιῇ τὰ
ἐλαττώματα, τὰ σφάλματα, τὰ
πάθη, τὰς κακίας, πού κατα-
τυραννοῦν κατὰ τὴν Γῆϊνην ζω-
ὴν τοὺς ἀνθρώπους.

6. Οἱ κλητοὶ καὶ
οἱ ἐκλεκτοί:

Ἦρχισαν νὰ προσέρχωνται
οἱ αὐτοκράτορες περὶ τοὺς ἐ-
ξήκοντα ἀπὸ Καίσαρος μέχρι
καὶ Μεγ. Κωνσταντίνου¹³ τοὺς
ὀνομάζει χρονολογικὰ προσερ-
χομένους.

Σ η μ. 12. Διόνυσοϛ,
Σειληνὸς: ἔλαμβάνοντο εἰς
βαθμοὺς μυστηρίων ὡς σύμβολα τοῦ
«ἀγαθοῦ» καὶ τοῦ «κακοῦ». Τῆς
ἀντιθέσεως καὶ ἀντιφάσεως τῆς
συμμορφώσεως τῶν δύο αὐτῶν σται-
χειῶν τῆς φύσεως πού καταλήγει διὰ
τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ ἑνὸς ἢ εἰς τὴν
ἀγνότητα, ἀγίωσιν καὶ θέωσιν (Διό-
νυσος) ἢ εἰς τὴν διαφθοράν καὶ ἐξ-
ουθένωσιν καὶ συνδιαταλαμπώρησιν ἐκ
τῆς συμμετοχῆς εἰς ὕλικὰς μεταλ-
λαγὰς κατὰ τὴν ἐν τῇ Γῆ θίωσιν
(Σειληνός).

Σ η μ. 13. Περὶ τοὺς - 60 -
Κατὰ περιόδους περισσότερο τῶν
δύο ἢ συμβασιλεῖς ἢ ἀντίπαλοι ἀλ-
ληλαεξανταύμενοι. Μόνον ὁ Ὀκταβια-
νὸς ἐμονοκράτησεν ἀπὸ 37 π.Χ. μέχρι
14 μ.Χ. καὶ ἐπέβαλε τὴν *Pacem Ro-*
manam (εἰρήνην Ρωμαϊκὴν),

Ὁ Σειληνὸς τοὺς ὑποδέχεται
μὲ καυστικὴν εἰρωνείαν ἀπο-
καλύπτει (ἢ μᾶλλον διακρίνει
ἐπὶ τοῦ εἰδώλου τοῦ σώματος
τοῦ καθενὸς ἀποτυπωμένας)
τὰς ἐπιθυμίας κατὰ τὴν γῆϊνην
ζωὴν καὶ τὰς ἐπιδιώξεις καὶ
κακὰς πράξεις, ἀλλὰ καὶ ἀγα-
θὰς, τὰς ὁποίας παρασιωπᾷ.

Διὰ τὸν Καίσαρα, πού προσ-
έρχεται πρῶτος λέγει: «Βλέ-
πε Ζεῦ, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς ἀπὸ
φίλαρχία νὰ μήπως σκε-
φθῆ νὰ σοῦ πάρῃ τὴν βασιλεί-
αν». Διὰ τὸν Ὀκταβία-
νὸν πού ἤλλασε χρώματα σὰν
χαμαιλέον: «Πῶ! πῶ! τὸ θη-
ρίον τοῦτο· τί τὸ τρομερὸν θὰ
μᾶς κάμῃ;».

Οἱ θεοὶ ἀτάραχοι δὲν προσέ-
χουν τὸν Σειληνόν. Ἄν καὶ
προσηλθον ὄλοι καὶ μερικοὶ μὲ
τὰ παιδιὰ των, ἐγένοντο δε-
κτοὶ μόνον πέντε Ρωμαῖοι: ὁ
Καίσαρ, ὁ Ὀκταβιανός, ὁ Τρα-
ϊανός, ὁ Μάρκος (Αὐρήλιος)
καὶ μακρόθεν εἰς τὸ πρόθυρον
ιστάμενος ὁ Μέγας Κωνσταν-
τίνος.

Κατόπιν διαμαρτυρίας τοῦ
Ἡρακλέους πρὸς τὸν Κυρίνον
ὅτι: «δὲν θὰ ἀνεχθῆ νὰ μὴ
προσέλθῃ καὶ ὁ ἀπόγονός του
(Μέγας) Ἀλέξανδρος, καὶ ἔ-
πειτα ἀπὸ συγκοπάνευσιν τοῦ
Διὸς, προσέρχεται ἕκτος αὐ-
τὸς, καὶ λαμβάνει θέσιν. Καὶ ὁ
Σειληνὸς εἰρωνικὰ: «Πρόσε-
χε Κυρίνε, μήπως οἱ πολλοὶ (ἰ-
δικοί σου) δὲν εἶναι ἀντάξιοι
τοῦ ἑνὸς αὐτοῦ Γραϊκοῦ
(Graevus), Γραϊκὸς λατινικὰ ὁ
Ἕλληνας».

Καὶ ὁ Κυρίνος μὲ φανεράν

ἀγωνίαν ἀπαντᾶ: «οἱ ἀπόγονοί μου ἐξ ὄλων τῶν ξένων θασιλέων μόνον τοῦτον ὀνομάζουσι καὶ νομίζουσι Μέγαν· νομίζω ὅμως ὅτι πολλοὶ δὲν εἶναι χειρότεροί του».

Ὅλοι οἱ ἄλλοι Ρωμαῖοι ἀποκλείονται καὶ ρίπτονται ἢ εἰς τὰ Τάρταρα (τὸ σκότος τὸ αἰώνιον) ὅπως ὁ Κάλιγούλας, ἢ εἰς τὸν Κωκυτὸν (τὴν αἰώνιαν τιμωρίαν καὶ κόλασιν), ὅπως ὁ Νέρων. ἢ παραδίδονται εἰς τὸν Αἰγύπτιον Σάραπιν (τὸν Ἄδην — βλ. ἀνωτ. § 4), ὅπως ὁ Βεσπεσιανὸς καὶ ἄλλοι «κακοὶ κακῶς».

7. Πρώτη κρίσις δι' αὐτοεξομολογήσεως.

Οἱ ὄλιγοι αὐτοὶ ποῦ παρέμειναν ἔπρεπε νὰ κριθοῦν ἐκ τοῦ γηϊνοῦ ἔργου των, ποῖαν θέσιν θὰ πάρουν.

Ὁ ψυχοπαμπός, Ἑρμῆς σὺν κήρυξ καὶ ἐπόπτης καὶ ἐλεγκτής, ρυθμίζει καὶ διευθύνει «τὸν περὶ πρωτείων ἀγῶνα» καὶ κατ' ἐντολὴν τοῦ Διός: «ἐκήρυττεν ὁ Ἑρμῆς «παριέναι» (νὰ περάσουν) ὁ Καῖσαρ, ὁ Ὀκταβιανός, ὁ Τραϊανός... ὡς πολεμικώτατοι». Καὶ ὁ Κρόνος πρὸς τὸν Δία: «βλέπω μόνον πολεμικούς... οὔτε ἓνα φιλόσοφον». Καλεῖται ὁ Μᾶρκος (Αὐρήλιος) «σεμνὸς ὑπερβολικά, συνεσταλμένος... καὶ τὸ σῶμα διαυγέστατον καὶ διαφανέστατον σὺν τὸ καθαρώτατον καὶ εἰλικρινέστερον Φῶς».

Ὅτε ἦσαν ὄλοι «ἱστωτῶν ἱερῶν περιθόλων» (μέσα εἰς τὸν κλειστὸν ἱερὸν χῶρον) γίνεται ἔναρξις τῆς κρίσεως.

Ὁ Ἰουλιανὸς ἀναφέρεται ἐδῶ καὶ μᾶς δίδει ἐν συνεχείᾳ μίαν σαφῆ περιγραφὴν μυήσεως εἰς ἀνώτατον, ὅπως ἐλέχθη, Μιθραϊκὸν «βαθμὸν» «ἱερὸς περίβολος» εἶναι τὸ τελεστήριον δηλ. ὁ κλειστὸς ἀπὸ τοὺς πολλοὺς χῶρος, ὅπου ἐγίνοντο αἱ μυήσεις· κατόπιν αὐστηροῦ ἐλέγχου ἀπεκλείοντο οἱ ἀκατάλληλοι δι' ὑψηλὰς διδασχάς. Ἐκ τῶν ἐξ περίπου δεκάδων τῶν προσελθόντων, ἐγένοντο δεκτοὶ μόνον οἱ ἀνωτέρω ἐξ. Ὁ Ἑρμῆς κατέχει τὴν θέσιν τοῦ ὀδηγοῦ καὶ συμπαραστάτου τῶν ἐκάστοτε μυουμένων. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου φανερώσει ὅτι διὰ νὰ γίνουσι δεκτοὶ εἰς τὰ μυστήρια ἐκρίνοντο ἐκ πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν προσόντων, καὶ ὀχι τυπικῶν π.χ. ἐθνότητος ἢ καταγωγῆς. Εἰς τὰ Αἰγυπτιακά (βλ. Πλουτ. Ἴσ. Ὀσ. Χ) εἶχον φοιτήσαι μυηθέντες, οἱ: Ἄλυκοῦργος, Θαλῆς, Πυθαγόρας, Πλάτων καὶ ἄλλοι Ἑλληνες ἐκ τῶν γιγάντων τῆς σκέψεως καὶ δράσεως.

Εἰς νέον τοῦ Ἑρμοῦ κήρυγμα καλοῦνται, κατόπιν κληρώσεως (ὅπως εἰς τὰ σωματικά ἀθλήματα οἱ ἀθληταὶ) νὰ ὀμιλήσουσι ἐπὶ τῆς Γηϊνοῦ ζωῆς των καὶ εἰδικά, ἐπὶ τοῦ ἐρωτήματος: ποῖον εἶχον σκεφθῆ ὡς ἄριστον σκοπὸν, πῶς ἐνήργησαν νὰ ἐπιτύχουν τού-

του και τί τὸ καλὸν ἢ κακὸν ἔπραξαν;

Ἡ κλειψύδρα (τὸ ὠρολόγιον μὲ τὸ νερὸ) περιώριζεν εἰς ἐλάχιστον χρόνον τὸν ἀπολογισμὸν των.

Ὁ κλῆρος ἐκλέγει πρῶτον τὸν Κ α ί σ α ρ α μὲ δεῦτερον τὸν Ἀλέξανδρον ἢ εὐνοια τοῦ κλήρου καλακεύει τὴν φιλοπρωτίαν τοῦ Καίσαρος και τὸν κάμνει ὑπερήφανον, σοθαρὸν, ἀλλὰ και θρασῆ.

Ἐγκωμιάζει τὴν πόλιν Ρώμην, ἢ ὅποια ἀπὸ τρισχιλίων ἀνδρῶν ἀρξαμένη, μέσα σὲ ἐξακόσια χρόνια ἔφθασε νὰ κατακτήσῃ χώρας μέχρι τὰ πέρατα τῆς Γῆς. Διηγεῖται τὰ πολεμικὰ και πολιτικὰ κατορθώματά του. Τὰ παραβάλλει πρὸς τὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου και χαρακτηρίζει τὰ ἐκείνου μέτρια, τὰ ἰδικά του μεγάλα, και ζητεῖ τὸ πρωτεῖον.

Ἀπότομα τὸν διακόπτει ὁ Ἀλέξανδρος πού δὲν ἠδύνατο νὰ κρατήσῃ τὴν ταραχὴν και ἀγωνίαν του. «Ἐγώ, εἶπε, Ζεῦ, και θεοί, μέχρι τίνος ἀνέξομαι σιωπῆ τῆς θρασύτητος τούτου» (πῶσον ἀκόμη χρόνον θὰ ἀνέχωμαι, σιωπῶντας τὴν θρασύτητα τούτου;) «δὲν ἔχει τελειωμὸ νὰ αὐτοεπαινεῖται και ἐμένα νὰ κατηγορῆ».

Ἀνασκευάζει τὰ ὅσα εἶπε δι' αὐτὸν ὁ Καίσαρ: προβάλλει τὸ πολεμικὸν και πολιτικὸν του ἔργον και καταλήγει ὅτι ὑπῆρξε θαυμαστής, ἀλλὰ και ἐφάμιλλος τῶν προγόνων του Ἡρακλέους και Ἀχιλλέως¹⁴.

Ἀπολλογούνται οἱ λοιποὶ χωρὶς κλῆρον. Ὁ Ὀ κ τ α θ ι α ν ὁ ς: «Ἐγώ, εἶπεν, Ζεῦ και θεοὶ τοῦ νὰ ἐπικρίνω τὰ ἔργα τῶν ἄλλων και νὰ τὰ κάμω μικρὰ θὰ ἀποφύγω. Νέος ἤρχισα νὰ κυβερνῶ τὴν Ρώμην, ὅπως και ὁ γενναῖος αὐτὸς ἐδῶ Ἀλέξανδρος, και ἐνίκησα τοὺς Γερμανοὺς, ὅπως αὐτὸς ἐδῶ ὁ πατήρ μου Καίσαρ. Σύντομα ἐκθέτει ἔπειτα τὰ πολεμικὰ και πολιτικὰ του ἔργα.

Ὁ Τ ρ α ῖ α ν ὁ ς ἔπειτα πού δὲν εἶχε τὴν «δυνατότητα» νὰ ὀμιλῆ, ἀναφέρει μερικοὺς πολέμους του και παρεπονέθη διότι λόγω γήρατος δὲν ἐπέτυχε περισσότερα κατορθώματα πολεμικὰ. Καὶ ὁ Σειληνός: «Ματαιόδοξε! εἴκοσι χρόνια ἐθασίλευσες ἐνῶ ὁ Ἀλέξανδρος μόνον (12) δώδεκα και παραπονεῖσαι ὅτι πταίει τὸ γῆρας και ὁ ὀλίγος διαθέσιμος χρόνος; Μήπως αἰτία ἦτο ἡ ἀσωτεία σου;».

Καλεῖται ὁ Μ ᾶ ρ κ ο ς (Αὐρήλιος) και ὁ Σειληνός, σιγὰ εἰς τὸν Διόνυσον λέγει: «Ἄς ἀκούσωμεν και αὐτὸν τὸν Στωϊκὸν (φιλόσοφον), ποῖα παράδοξα και τεράστια δόγματα θὰ εἶπῃ;

Ὁ Μᾶρκος, ὅμως, περιορί-

Σ η μ. 14. Κατὰ τὴν παράδοσιν ἢ Ὀλυμπιάς, ἢ μητέρα τοῦ Ἀλεξάνδρου, πού προήρχετο ἐκ τοῦ βασιλικοῦ οἴκου τῆς Ἡπείρου, κατήγετο ἐκ τοῦ οἴου τοῦ Ἀχιλλέως Νεοπολέμου ἱδρυτοῦ τῆς δυναστείας. Ἐκ τοῦ πατρὸς του Φιλίππου ἦτο ἀπόγονος τοῦ Ἡρακλέους, τοῦ ὁποίου ἐκ τοῦ Ἄργου ἀπόγονοι ἔβρυσαν τὴν Ἐδεσσαν και τὴν βασιλικὴν δυναστείαν τῆς Μακεδονίας.

ζεται εἰς μίαν φράσιν μόνον: «Ζεῦ καὶ θεοὶ ἂν ἀγνοοῦσατε τὸ τί ἔκαμα εἰς τὴν ζωὴν μου, θὰ ἔπρεπε νὰ τὰ διηγηθῶ' ἀλλ' ἀφοῦ ὄλα τὰ γνωρίζετε καὶ τίπατε δὲν μένει πού νὰ σᾶς εἶναι ἀγνωστον, τιμήσατέ με ἀνάλογα μὲ τὴν ἀξίαν μου». Καὶ προσθέτει ὁ Ἰουλιανός: Θαυμάσιος καὶ σοφὸς ὁ Μάρκος διότι γνωρίζει: «Λέγειν δ' ὅπου χρή καὶ σιγᾶν ὅπου καλόν». (Ἀπόσπ. 417, στίχ. Εὐριπίδου) (νὰ λέγη ὅπου εἶναι ἀνάγκη καὶ νὰ σιωπᾶ ὅπου τὸ ἐπιβάλλει ἡ σύνεσις, ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ σεμνότης).

Τέλος, καλεῖται ὁ (Μιέγας Κωνσταντῖνος, πού μὲ ἀγωνίαν περίμενε τὴν σειράν του καὶ συγκρίνων τὸ ἔργον του πρὸς τὸ τῶν ἄλλων τοῦ ἐφαίνετο μηδαμινόν.

Δικαιολογεῖ τὴν ἐξόντωσιν τῶν δύο συναρχόντων του, «ἀμφοτέρω θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις ἐχθίστω» (τῶν δύο αὐτῶν καὶ εἰς τοὺς θεοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐχθρικωτάτων)· ὁμιλεῖ διὰ τὴν διοικητικὴν καὶ ὁχι σημαντικὴν πολεμικὴν του δρασίαν καὶ τὴν παραβάλλει πρὸς τὴν τῶν προκατόχων του.

Καὶ ὁ πρωτοανεμῖός του Ἰουλιανός πικρὰ τὸν εἰρωνεύεται: «ἐπέβαλε φόρους διότι ἀπέβλεπε εἰς τὴν τρυφήν (πολυτέλειαν καὶ σπατάλην) εἰς τὴν ὁποίαν ἔρριπτε βλέμματα ἐνῶ ὠμίλει, πρὸς τὰ πέρα ἐκεῖ πρὸς τὴν Σελήνην ἀπ' ὅπου τὸν παρηκολούθει. Καὶ ὁ Σελιηνός, μὲ ὁχι εὐπρεπὴ ὑπαιμιγμόν, μὲ τοὺς κήπους τοῦ

Ἀδώνιδος (ὡς ἐφήμερον) παρωμοίασε τὸ ἔργον του.

8. Δευτέρα Κρίσις. Ποία ἢ προαίρεσις;

Ἑσυχία ἐπηκολούθησε καὶ ὄλοι ἐπερίμεναν τὴν περὶ πρωτείων κρίσιν τῶν θεῶν ἐκ τῶν ἀπολογιῶν τῶν «Ἡρώων».

Ἀλλὰ οἱ αὐτοέπαινοι, οἱ διαπληκτισμοί, αἱ ἀλληλοκατηγορίαι, εἰς ἀγῶνα περὶ πρωτείων δὲν ἦσαν εὐχάριστοι εἰς τοὺς θεοὺς. Δίδεται καὶ διὰ δευτέραν φοράν ἐντολὴ εἰς τὸν Ἑρμῆν νὰ ἐξακριβώσῃ «τὰς προαιρέσεις» (ποία ἰδεολογικὴ πίστις κατηύθυνεν αὐτὴν ἢ ἐκείνην τὴν ἐκλογὴν) τῶν ἐνεργειῶν καὶ πράξεων των διότι τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ὄσων ἔπραξαν ἡ Τύχη¹⁵ τὸ θέλει ἰδικόν της ἔργον.

9. Ἀλέξανδρος:

Ὁ Ἑρμῆς ἐρωτᾷ πρῶτον τὸν Ἀλέξανδρον: «Τί ἐνόμισες κάλλιστον καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν ἀποβλέπων ἔπραξες καὶ ἔπαθες ὄλα ὅσα ἔχεις πράξει (κατὰ τὴν Γῆϊν ζωὴν σου) καὶ ἔχεις πάθει;».

— Ἀλέξανδρος: «τὰ πάντα νὰ νικῶ».

Σημ. 15. Τύχη: Ἐθεωρήθη καὶ ἐπιστεύθη σὰν κάποια θεϊκὴ δύναμις, πού δίδει ἢ ἀφαίρει ἀπρόβλεπτα, χωρὶς νὰ τὸ περιμένῃ ὁ ἀνθρώπος, κατὰ τὸ καλὸν ἢ τὸ κακόν. Συντρέχουν πρὸς τοῦτο πολλοὶ παράγοντες: συμπτώσεις, περιβάλλον, ἐκαστοτε ἰκανότης ἢ ἀδυναμία νὰ προσαρμοζέται, ἀλλὰ καὶ παρὰ τὴν θέλησιν ἡ εὐφύσιαν ἢ δραστηριότητα προκαλοῦνται συνθήκαι εὐχάριστοι ἢ δυσάρεστοι, εὐεργετικά ἢ ἐπιζητῆμοι.

— Ἐρμῆς: «Νομίζεις, ὅτι ἔχεις κατορθώσει τοῦτο;».

— Ἄλέξ.: «Βεβαίωτατα». Παρεμβαίνει ὁ Σειληνὸς καὶ γελῶντας λέγει: «Πολλάκις σὲ ἐνίκησαν αἱ θυγατέρες μας», (ἐννοεῖ τὰς ἀμπέλους ἐκ τοῦ ὅτι παρεσύρετο νὰ πίνη μέχρι μέθης). Καὶ ὁ Ἀλέξανδρος (μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλους, ἡσκημένος εἰς τὴν διαλεκτικὴν): «ὁ ἀγὼν μου, εἶπε, δὲν ἦτο νὰ νικῶ τὰ ἄμυχα, ἀλλὰ πᾶν γένος ἀνθρώπων, πᾶν γένος θηρίων». Καὶ ὁ Σειληνὸς εἰρωνικά: «Πῶ! πῶ! τῶν διαλεκτικῶν κυγκλιδῶν», (πόσα ἔχει ὀχυρὰ μὲ ἀνεξάντλητα ἐπιχειρήματα). Καὶ ἐρωτᾷ: «Σὺ, σὲ ποῖον γένος τὸν ἑαυτὸν σου θέτεις, εἰς τὰ ἄμυχα ἢ τὰ ξυμυχα καὶ ζῶντα;». Ἄλέξ.: «Καὶ θεὸς ἐγενόμην ἢ μᾶλλον ἐπέισθην ὅτι ἦμην». — Σειλ.: «Καὶ συχνὰ ἐνικήθης σὺ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν σου (ἀπὸ ὀργῆν, λύτην, ἀλλοφροσύνην...).

Παρεμβαίνει ὁ Διόνυσος: «Παῦσε φλύαρε Σειληνέ, μὴ πάθῃς ὅτι ὁ Κλεῖτος¹⁶ ἀπ' αὐτὸν ἔπαθεν». Ἐκοκκίνησε καὶ σακρῶζοντας ἐσιώπησεν ὁ Ἀλέξανδρος.

Σ η μ. 16. Κλεῖτος: Στρατηγὸς τοῦ Μεγ. Ἀλεξάνδρου. Τοῦ ἔσωσε τὴν ζωὴν εἰς τὴν παρὰ τὸν Γρανικὸν μάχην ἀπακόπτων τὸν ὄμιον τοῦ Πέρσου Μιθριδάτου πρὶν κτυπήσῃ τὸν Ἀλέξανδρον ἐκ τῶν ὀπισθεν. Ὄκτω χρόνια ἔπειτα εἰς συμπόσιον παρεφέρθη καὶ ἰσοχείρως ἐφόνευσε τὸν σωτήρα του. Ἀμέσως συνήλθε, μετενόησε, ἐθρήνησε τὸν Κλεῖτον, ἀλλὰ τὸ ἐκ τοῦ οἴνου κακὸν εἶχε γίνῃ.

10. Κ α ῖ σ α ρ.

Ὁ Ἐρμῆς ἔπειτα πρὸς τὸν Κ α ῖ σ α ρ α: «ποιὸς ὕπῃρξεν ὁ σκοπὸς εἰς τὴν ζωὴν σου;». — Καῖσαρ: «Τὸ νὰ εἶμαι ὁ πρῶτος εἰς τὴν χώραν μου καὶ οὐδενός, νὰ εἶμαι ἢ νὰ νομίζωμαι ὅτι εἶμαι δεύτερος». Καὶ ὁ Ἐρμῆς: Ἀσαφής, εἶπεν, ἢ ἀπάντησις. Εἰς τί πρῶτος; κατὰ τὴν σοφίαν, τὴν ρητορικὴν δεινότητα, τὴν πολεμικὴν ἐμπειρίαν, τὴν πολιτικὴν δύναμιν; — Καῖσαρ: «Μοῦ ἦτο εὐχάριστον ὄλων καὶ εἰς ὄλα νὰ εἶμαι πρῶτος· ἐπειδὴ τοῦτο μοῦ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐπιτύχω ἐπεθύμησα μεγίστην πολιτικὴν δύναμιν νὰ ἀποκτήσω μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν μου». Καὶ ὁ Σειληνός: «Καὶ τὸ ἐπέτυχες;» — Καῖσαρ: «βεβαίως, ἔγινε ἀπόλυτος κυβερνήτης των». — Σειληνός: «Παρὰ τὰς κολακείας καὶ τὴν ὑποκρισίαν σου, σὲ ἠγάπησαν;». — Καῖσαρ: «πῶρα πολὺ». — Σειληνός: «Δι' αὐτὸ σὲ ἐδολοφόνησαν οἱ ἴδιοι οἱ φίλοι σου, ὁ Βρούτος καὶ ὁ Κάσιος;»¹⁷.

Σ η μ. 17. Ὁ Καῖσαρ ἐδολοφονήθη τὸ 44 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Βρούτου καὶ Κάσιου, ποῦ ἐνόμιζεν ἐνθουσιάζει καὶ πιστοὺς φίλους· πρὶν πέσῃ νεκρὸς εἶπεν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν: «καὶ σὺ τέκνον, Βρούτε;». Εἶχεν ἐπὶ ἔτη ἀπουδάσει εἰς τὰς Ἀναπατάς Ἑλληνικὰς Σχολὰς καὶ ἰδίως εἰς τὴν Ρητορικὴν τῆς Ρόδου, ὅπου καὶ ὁ Κικέρων. Ἐγνώριζε τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν.

Σ η μ. 18. Σεβαστός, λατινικὰ Augustus ἐδόθη εἰς τὸν Ὀκταβιανὸν καὶ παρεμείνεν ὡς τίτλος, ὅπως καὶ τὸ Κ α ῖ σ α ρ. Ἀπεκκολλοῦντο οἱ αὐτοκράτορες καὶ

11. Ὁκταβιανός.

Ἡ σειρά τοῦ Ὁκταβιανοῦ: Ἐρμῆς: «Σύ, δὲν μᾶς λέγεις, τί ἐνόμιζες ὅτι ἦτο τὸ κάλλιστον;». — Ὁκταβιανός: «Τὸ νὰ βασιλεύσω καλῶς». Ἐρμῆς: «Σεβαστέ, (εἰρωνικά) ἐξηγήσέ μας τί ἐννοεῖς καλῶς; Τί σημαίνει; διότι τὸ εἶπον καὶ κακοθηθέστατοι καὶ σκληρότατοι τύραννοι». — Ὁκταβιανός: «Εἰς τὸν ἕγγονόν μου ἠύχθηθην νὰ δώσετε, σεῖς οἱ θεοί, τὴν τόλμην τοῦ Καίσαρος, τὴν ἱκανότητα τοῦ Πομπηίου καὶ τὴν ἰδικήν μου τύχην»¹⁹. — Ὁ Σειληνός: «Σωτήρων θεῶν ἔργα ἔκαμες, καὶ ἕγινες κουκλοκατασκευαστής· καὶ σύ, Σεβαστέ (εἰρωνικά) δὲν ἔκαμες θεὸν πρῶτα τὸν Καίσαρα καὶ ἔπειτα τὸν ἑαυτὸν σου;».

Καὶ ὁ Ὁκταβιανός ἐσιώπησε ντροπισσάμενος.

12. Τραϊανός.

Ὁ Ἐρμῆς ἐστράφη πρὸς τὸν Τραϊανόν: «Σύ, τί ἐσκέπτεσο ὅταν ἔπραττες ὅσα ἔπρα-

οἱ συμβασιλεῖς ἐθεσποιοῦν κατὰ κάποιον τρόπον.

Σ η μ 19. Μακρὰ καὶ ἀδιεπάρκτος ἡ βασιλεία τοῦ Ὁκταβιανοῦ, διὰ τοῦτο ἔλεγον οἱ ἔπειτα τὴν εὐχὴν πολεμικώτερος τοῦ Τραϊανοῦ καὶ τυχερώτερος τοῦ Ὁκταβιανοῦ.

Σ η μ. 20. Τετράγωνοι: λέξις μυστηριακῆ· σύμβολον καὶ ἰδανικόν ἐπιδικτέον ἀνωτάτης πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς θαθμίδος. Ἄνθρωπον ἀνελθόντα, πνευματικά καὶ ἠθικά ἐγγίζοντα τὴν τελειότητα ὅπως τὸ σχῆμα τὸ τετράγωνον ἔχει ἰσότητα πλευρῶν καὶ γωνιῶν καὶ ἀπατελεῖ μέτρον μετρήσεως.

ξες;». — Τραϊανός: «Ἐπεθύμησα ὅσα ὁ Ἀλέξανδρος σωφρονέστερον». Καὶ ὁ Σειληνός: «Ἐνικήθης σὺ ἀπὸ χειρότερα· ἐκεῖνος ἀπὸ τὸν θυμόν, ἀλλὰ σὺ ἀπὸ αἰσχροῦν ἡδονῶν καὶ ἐπιναεῖδισπον».

13. Μάρκος.

Καὶ ὁ Διόνυσος πρὸς τὸν Σειληνόν: Σύ, τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα πικρὰ κατακρίνεις καὶ γελοιοποιεῖς· δὲν εἶπες καὶ κᾶτι τὸ καλὸν ὑπὲρ αὐτῶν. Πρόσεχε ὁμοῦ, τώρα τὸν Μάρκον: Τετράγωνον²⁰ κατὰ τὸν Σιμωνίδην²¹ ἄνευ ψόγου τετυγμένον» (βλ. σημ. 21 κάτω).

Ἐρωτᾷ ὁ Ἐρμῆς τὸν Μάρκον: «Σύ, ὦ Βῆρε, (ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ θέρους=ἀλθής, ἀ-

Σ η μ 21. Σιμωνίδης. ὁ περίφημος λυρικός καὶ ἐπιγραμματοποῦτος Κεῖος ποιητής (556—468 π.Χ.) Οἱ στίχοι (βλ. σ 438 ἐκδ. Teubner, Lipsiae 1868 ὑπὸ Theod. Berek) ἔχουν ὡς ἐξῆς: «Ἄνδρ' ἀγαθὸν μὲν ἀλαθέως γενέσθαι χαλεπὸν χερσὶ τε καὶ ποσὶ καὶ νὸ φ τε τράγωνον ἄνευ ψόγου τετυγμένον» (Ὁ ἀνὴρ — ὁ Σκόπας ὁ Θεσσαλὸς νικητὴς εἰς ἀγῶνας—, ὑπῆρξεν ἠθικός καὶ ρωμαλέος εἰς τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια — σὰν ἀθλητὴς — ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ νοῦν τετράγωνος — τὴν εὐφυῶν ἐξάιρετος — χωρὶς ἐλαττώματα ἀπὸ τῆς φύσιν καμωμένος... «ὄγιῆς ἀνὴρ») (σωματικά καὶ πνευματικά). (βλ. καὶ σημ 20).

Σ η μ. 22. Ὁ Ἰουλιανὸς ἀπηγήθη τὸν Χριστιανισμὸν καὶ ἔγραψε κατ' αὐτοῦ ἑπτὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα κατεστράφησαν ἐπὶ Θεοδοσίου Β'. Τοῦτο δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ὠφελήθη ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τοὺς ἐθνικούς ἱερεῖς ἔκαμνε τὴν σύστασιν νὰ μιμοῦνται τοὺς Χριστιανούς ἱερεῖς καὶ νὰ τοὺς ἔχουν ὡς πρότυπα ἀρετῆς.

διάθλητος, ἀγνός), ποῖον σκοπὸν ἐνόμισες κατὰ τὸν θίον σου ἄριστον;». Καὶ αὐτὸς ἤρεμα καὶ συνετά: «Τὸ νὰ μιμοῦμαι τοῦς θεοῦς», εἶπε. Ἡ ἀπάντησις ἐφάνη σεμνὴ καὶ ἀξιοπρόσεκτος. Δὲν ἐρωτᾷ ἄλλο τι ὁ Ἐρμῆς.

Ὁ Σειληνός, ἄμως, ὁ μόνος, προσπαθεῖ νὰ εὕρη ἑαῖτι τὸ ἀξιοκατάκριτον καὶ εἰρωνικὰ λέγει: «Τί εἶπες; μήπως καὶ σὺ ἔτρωγες ἀμβροσίαν (τροφὴν τῶν θεῶν) καὶ ἔπινες νέκταρ (ποτὸν τῶν θεῶν) ἀντὶ ἄρτου καὶ οἴνου;». — Καὶ ὁ Μάρκος: «μίμησιν ἐνόω κατὰ τὴν διάνοιαν» (τὸ θεῖον δῶρον διὰ τοῦ ὁποῖου ἀνέρχεται πνευματικὰ ὁ ἄνθρωπος καὶ ἐπιζητεῖ τὴν Σοφίαν). — Σειληνός: «Καὶ πῶς ἐνόμισες τὴν μίμησιν θεῶν;» — Μάρκος: «Μὲ τὸ νὰ ἔχω ἀνάγκην (ὕλικῶν ἀγαθῶν) ἐλαχίστων, καὶ νὰ εὐεργετῶ ὅσους ἠδυνάμην περισσοτέρους».

14. Κωνσταντῖνος: Τέλος, πλησιάζει ὁ (Μέγας) Κωνσταντῖνος καὶ ὁ Ἐρμῆς τὸν ἐρωτᾷ: «Σὺ δὲ ποῖον ἐνόμιζες ὅτι εἶναι τὸ καλόν;». — «Πολλά, ἀπήτησεν, ἀφοῦ ἀπέκτησα πολλὰ διέθεσα διὰ νὰ εὐχαριστῶ τὸν ἑαυτὸν μου καὶ νὰ χαρίζω καὶ ἐξυπηρετῶ τοῦς φίλους μου».

Καὶ ὁ Σειληνός γελῶντας δυνατά: «Ἀλήθεια, εἶπεν, ἐνῶ ἤθελες νὰ εἶσαι τραπεζίτης χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃς κατήντησες νὰ ζῆς σὰν «ὀμοποιός» (μάγειρος) καὶ κομμώτρια».

Ἔκαμε τὸν ὑπαινιγμὸν ὅτι,

ὅταν ἔζη ἠρέσκετο εἰς τὴν καλοφαγίαν, τὴν περιποίησιν τῆς κόμης του (τῶν μαλλιῶν τῆς κεφαλῆς του) καὶ τὴν ὄλην ἐμφάνισίν του, καὶ τώρα ἡ ἀπάντησίς του συμφωνεῖ πρὸς ἐκεῖνα. Τὸν Κωνσταντῖνον ὁ Σειληνός (βηλ. ὁ πρωτοσυνεπιός Ἰουλιανός) πικρότοπα τὸν εἰρωνεύθη καὶ ἐπέκρινε.

15. Ἀπόφασις:

Ἀκολουθεῖ σιωπὴ. Μυστικά οἱ θεοὶ ἀνταλλάσσουν γνώμην οἱ περισσότεροὶ ψηφίζουν ὑπὲρ τοῦ Μάρκου. Δίδεται ἐντολὴ πρὸς τὸν Ἐρμῆν ὁ ὁποῖος ἀναγγέλλει.

«Ἐδῶ αὐτοὶ οἱ νόμοι ἰσχύουν: καὶ ὁ νικητὴς νὰ χαίρεται καὶ ὁ νικημένος νὰ μὴ καταφρονῆται. Πηγαίνετε (νὰ συνεχίσετε τὴν ὑπαρξίαν σας ὡς ψυχὰ μετὰ θάνατον) ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ θεοῦ τὸν ὁποῖον προτιμᾶτε».

Παραδέχεται ἐδῶ ὁ Ἰουλιανός, σύμφωνα πρὸς τοὺς παλαιούς μύστας καὶ μεγάλους διδασκάλους, ὅτι μετὰ θάνατον αἱ ψυχὰ τῶν ὀλίγων ἐκλεκτῶν ζοῦν συνειδητὰ καὶ ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν ἀνωτέρων θείων ὄντοτήτων συνεχίζουν τὴν τελειοποίησίν των.

Μετὰ τὴν ἀναγγελίαν ὁ Ἀλέξανδρος ἔσπευσεν πρὸς τὸν Ἡρακλέα ὁ Ὀκταβιανός πρὸς τὸν Ἀπόλλωνα ὁ Μάρκος πηλοῖον τοῦ Διὸς καὶ τοῦ Κρόνου ὁ Τραϊανὸς πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον ὁ Καῖσαρ περιεφέρετο πρὸς ὅλους, ἀλλὰ δὲν τὸν ἐδέχοντο τέλος, τὸν ἐλυπήθησαν ὁ Ἄρης καὶ ἡ Ἀφροδίτη

καὶ τοῦ ἐπέτρεψαν νὰ μείνῃ πλησίον των. Καὶ ὁ Κωνσταντίνος ἐπειδὴ δὲν εἴρισκεν εἰς τοὺς θεοὺς τὸ πρότυπον τοῦ γηϊνοῦ θείου του, εἶδε τὴν Τ ρ υ φ ῆ ν ἰκάποιου πέρα, ἢ ὅποια τὸν ὠδήγησε πρὸς τὴν Ἄ σ ω τ ε ί α ν. (Καὶ πάλιν καυστικώτατα τὸν ἐπικρίνει ὁ ἀνεψιὸς Ἰουλιανός).

16. Π α ρ α τ η ρ ῆ σ ε ι ς
- σ υ μ π ε ρ ά σ μ α τ α .

Τὸ φανταστικὸν αὐτὸ Συμπόσιον, τὸ ἀνάμεικτον ἄ λ η θ ε ί α ς καὶ μ ὄ θ ο υ (βλ. ἀνωτ. § 5) ὑποτίθεται ὅτι ἔγινεν ἐκεῖ εἰς «τὸν ἄλλον ἰόσμον», τὸν πνευματικόν, ὅπου μετὰ θάνατον, κατεθύνονται ὅλαι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀνθρώπων.

Ἀνάλογα ὅμως πρὸς τὴν γηϊνὴν ζωὴν των, ἀποκλείονται τῆς εἰσόδου ἢ γίνονται ὀλίγα δεικταί, ἀλλὰ καὶ αὐταὶ κατόπιν αὐστηρᾶς κρίσεως.

Ὡς παράδειγμα λαμβάνεται μία κατηγορία ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐπὶ αἰῶνας ἀλληλοδιαδόχως κατεῖχον, εἰς μεγάλην τῆς Γῆς περιοχὴν, ἀνωτάτην ἐξουσίαν καὶ διήθουν τὰς τύχας πολυωνύμων πολυεθνῶν, πολυπληθῶν λαῶν, ἀπολυταρχικά, ἀδέσμευτοι ἀπὸ Νόμους

Ἐνομίζοντο ἰσχυροί, μεγάλοι, εὐτυχεῖς σὰν θεοί. Ὅταν ὅμως ἔφθασαν εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ «Υ π ἔ ρ Π ἔ ρ α ν», ἀποκαλύπτεται ὅτι τὸ κατὰ τὴν Γῆν ζοῦν σάρκινον εἶδωλον τῆς ψυχῆς των ἦτο κατὰστικτον ἀπὸ στίγματα ὄλων τῶν χρωμάτων πλὴν τοῦ λευκοῦ. Ἀνάξιοι ἐκρίθησαν νὰ εἰσέλθουν

εἰς τὸ αἰώνιον Φῶς. Ἐρρίφθησαν εἰς τὸ ἔρεβος.

Ἄλλὰ καὶ τῶν ὀλίγων, ποὺ ἐπετράπη ἢ εἴσοδος, ἢ ἐμφάνις δὲν ἐκρίθη ἄσφογος καὶ ἐτέθησαν ὑπὸ προστασίαν θεῶν.

Ὁ Ἰουλιανός, ὅπως ἐγράφη, ἦτο κάτοχος διδασκαλιῶν ὄχι μόνον ἐκ τῶν ἀρχαίων μυστηρίων (Μιθραϊκῶν, Ἑλληνικῶν κ.ἄ.), ἀλλὰ καὶ ἐκ θρησκευτικῶν παλαιῶν καὶ ἐκ τῆς Χριστιανικῆς²². Ἐκ τούτων ἐμπνεόμενος διδάσκει ὅτι ἡ κρίσις ἐγένετο ἐπὶ τοῦ τεθέντος σαφοῦς ἐρωτήματος:

«Ποία ὑπῆρξεν ἡ ἰδεολογικὴ των θεωρία περὶ Γῆνης ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῶς, σύμφωνα πρὸς αὐτήν, ἐσκέπτοντο, ἀπεφάσιζον, ἐνήργουν, ἔπραττον ἢ ἐπασχον, ὅσα ἔπραξαν ἢ ἔπαθον;».

Ἐκ τῆς ἀπαντήσεως τοῦ καθενοῦ, ἐκ τῶν συμπληρωματικῶν ἐρωτημάτων τοῦ Ἐρμού (ὁδηγοῦ καὶ ἐπόπτου φωτισμένου) καὶ ἐκ τῶν εἰρωνειῶν καὶ ἐπικρίσεων τοῦ Σειληνοῦ (σάρκαστοῦ τῶν σφαλμάτων) συνάγονται σὰν συμπέρασμα τὰ ἀκόλουθα:

Τ ο ὕ Ἄ λ ε ξ ἄ ν δ ρ ο υ ,
τ ὸ ν ἄ ν ι κ ᾱ δ εῖχνει τὴν ἀγωνιστικὴν διάθεσιν, τὴν τάσιν πρὸς πάλην τὴν ὁρμὴν, μετὰ τόλμης νὰ ρίπτεται εἰς ἀγῶνας· παραλείπει ὅμως νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὸ ἐγώ του, μετὰ τὸ νὰ καταστείλῃ ἢ ἐξαφανίσῃ ψυχικὰ ἐλαττώματα καὶ πάθη (ὅπως τῆς ὀργῆς, παραφορᾶς, ὑπερβολῶν κ.ἄ.). Ἡ πάλιν πρέπει μετὰ τὴν αὐτοκάθαρσιν νὰ

γίνεται χωρίς βίαν, με εἰρηνικὰ μέσα ὑπὲρ τῆς ἀληθείας, τῆς δικαιοσύνης καὶ πάσης ἄλλης ἀρετῆς πρὸς ὠφέλειαν πάντοτε παντοῦ πάντων ἄνευ οὐδεμιᾶς διακρίσεως.

Τοῦ Κ α ί σ α ρ ο ς τὸ νὰ π ρ ω τ ε ύ η π ά ν τ ω ν ε ἶ ς π ά ν τ α καὶ ἀκατόρθωτον εἶναι καὶ μόνον τὴν φιλαυτίαν του ἱκανοποιεῖ· ἡ φιλοπρωτία καὶ ἡ ροπή πρὸς τὸ νὰ ἀρχῆ ἀκολουθεῖ τὸ πρέπον, μόνον ὅταν δὲν κάμνη κατὰχρησιν τῆς πολιτικῆς ἰσχύος ἢ τῆς κοινωνικῆς θέσεως εἰς βάρους τῶν ἄλλων.

Τὸ τοῦ Ὀ κ τ α θ ι α ν ο ὦ ν ἄ β α σ ι λ ε ὕ η κ α λ ῶ ς δὲν ἔχει πρακτικὴν ἀξίαν ἂν δὲν συνδυάζεται πρὸς τὴν ἴσην ἐφαρμογὴν τῶν νόμων ἄνευ διακρίσεως καὶ τὴν προσπάθειαν ἀνόδου τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς στάθμης, πάντων τῶν ζώντων ἐντὸς τῆς ἰδίᾳς Ἐπικρατείας παράλληλα πρὸς τὴν δικαίαν κατανομήν τῶν ὕλικῶν ἀγαθῶν.

Ἡ ροπή τοῦ Τ ρ α ἰ α ν ο ὦ καὶ τοῦ Κ ω ν σ τ α ν τ ῖ ν ο ὦ νὰ π ρ ο τ ι μ ο ὦ ν τὸ ν' π ό θ ο ν τ ῶ ν ἠ θ ο ν ῶ ν εἶναι ἀντίθετος πρὸς τὸ πρέπον. Πρόσκαιρα αὐτὰ καὶ τὰς ἀκολουθοῦν αὐτοτιμωρία.

Ὁρθὸν εἶναι ἡ ἀφοσίωσις εἰς πνευματικὰς καὶ ἠθικὰς κατακτήσεις πρὸς ὠφέλειαν καὶ τοῦ Ἐγώ των καὶ πρὸς παραδειγματισμὸν τῶν ἄλλων. Τὸ ἔργον τοῦτο ὀδηγεῖ πρὸς τὴν ἀγίωσιν.

Ἐτιμήθη μετὰ τὸ πρωτεῖον ὁ Μ ἄ ρ κ ο ς διότι ἐπεδίωξε τὸ γ ν ῶ ν α ἰ, τὴν μάθησιν διὰ τῆς καλλιέργειας τοῦ θεῖου δώρου τῆς διανοίας καὶ τῆς χρησιμοποίησεως αὐτῆς πρὸς ἀναζήτησιν τῆς ἀληθείας πού φέρει πρὸς τὴν κορωνίδα τῶν πνευματικῶν ἀρετῶν τὴν Σ ο φ ί α ν. Ἐλάβε θέσιν καὶ ἔναντι τῶν ὕλικῶν ἀγαθῶν ἐτήρησεν ἐγκράτειαν δηλ., ἡ χρῆσις τῶν δὲν ὑπερέβαινε τὸ μέτρον (τὸ κανονικόν).

Παραχωρεῖται τὸ προνόμιον εἰς τὸν Μ ἄ ρ κ ο ν (σύμβολον τοῦ φιλοσόφου, τοῦ φωτισμένου καὶ ἀγνοῦ) νὰ παρακάθεται μεταξὺ Δ ι ό ς (συμβόλου τοῦ ἠθικοῦ καὶ πνευματικοῦ Φωτὸς) καὶ τοῦ Κ ρ ό ν ο ὦ (συμβόλου τοῦ χ ρ ό ν ο ὦ, ἐντὸς τοῦ ὁποίου συντελεῖται ἡ Γῆϊνη βίωσις, καὶ τῆς Α ἰ ω ν ι ό τ η τ ο ς ἐντὸς τῆς ὁποίας συνεχίζεται ἡ ὑπαρξις).

Ἡ μελέτη τοῦ Αὐτοκράτορος Ἰ ο υ λ ι α ν ο ὦ «Σ υ μ π ό σ ι ο ν ἢ Κ ρ ό ν ι α, ἢ Κ α ί σ α ρ ε ς» (αὐτοκράτορες) ἂν καὶ ἐγράφη πρὶν ἀπὸ 1600 χρόνους (περὶ τὸ 360 μ.Χ.) ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι τὸ σ ο ν ἐ π ί κ α ι ρ ο ς ὅσον καὶ ἡ φιλοσοφικὴ ἀρχὴ τοῦ πρωτάνεως τῶν φιλοσόφων, τοῦ Π λ ά τ ω ν ο ς, περὶ διφυοῦς σ υ σ τ ά σ ε ω ς τ ο ὦ Σ ύ μ π α ν τ ο ς: εἰς Κ ό σ μ ο ν α ἰ σ θ η τ ὸ ν καὶ Κ ό σ μ ο ν ν ο η τ ὸ ν.

Καλλισθένης Ὀλύμπιος ΜΑΡΤΥΡΑΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Τοῦ Καθηγητοῦ Θ. Γ. ΠΙΚΟΥΛΑ

Ἀπὸ τὶς ἀρχαῖες πηγές μαθαίνουμε, πῶς στὸ πνευματικὸ ἐπιτελεῖο τοῦ Ἀλέξανδρου ἦταν κι ὁ συσπουδαστὴς του Καλλισθένης ἀπὸ τὴν Ὀλυμπο, ρήτορας καὶ ἱστορικός, μικρανεψιὸς καὶ μαθητὴς τοῦ Ἀριστοτέλη.

Ἡ ἱστορία γιὰ τὸν Καλλισθένη ἀρχίζει ἀπὸ τὴ μέρα ποὺ ὁ θεῖος του τὸν παρουσίασε στὴν αὐλὴ τῆς Πέλλας, γιὰ νὰ τὸν ἀφίση διάδοχο του στὴ διδασκαλία τῶν βασιλόπουλων. Ὁ Καλλισθένης δὲν μπορούσε νὰ ὑποφέρει τὸ βάνανσο τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο φέρονταν ὁ Ἀλέξανδρος κ' οἱ αὐλικοὶ στὸ μεγάλο σοφὸ. Ἐκεῖνος τὸν ἐμάλωσε καὶ τοῦ σύστησε νὰ μὴ φωνάζη. Πρόσεχε, πῶς μιλάς. «Λιγόζωος θὰ εἶσαι, παιδί μου, ἔτσι ποὺ δὲν κρατᾶς τὴ γλῶσσα σου», τοῦ εἶπε θυμίζοντάς του ἓνα στίχο τοῦ Ὀμηροῦ (Ἰλ. Σ, 95).

Ρήτορας δυνατὸς καὶ μέγας, ὑπερβολικὰ εἰλικρινὴς καὶ ἀπλός, σεμνὸς καὶ αὐτάρκης στὸν τρόπο ζωῆς, αὐστηρὸς στὶς κρίσεις του, εὐθύς καὶ μὲ δυνατὸ τὸ αἶσθημα τῆς ἀπό-

λυτης ἀνεξαρτησίας στὶς γνώμες καὶ τὶς πεποιθήσεις του, κάπως ἀγροϊκὸς στὸν τρόπο συμπεριφορᾶς, ἦταν προωρισμένος ὄχι μόνον νὰ μὴν ἀποκτῆ συμπάθειες, ἀλλὰ καὶ νὰ προκαλῆ μὲ τὶς παρατηρήσεις του τὴν ἀγανάκτηση. Ἀλλὰ «ἦταν κι ὁ μόνος ἐλεύθερος μεταξὺ μυριάδων» (Πλουτ. «Ἀλέξ.», 55). Γι' αὐτὸ κ' ἡ νεολαία τὸν εἶχε γι' ἀντίσταση, προπάντων σχετικὰ μὲ τὴν προσκύνηση καὶ τὴν ἀποθέωση τοῦ Ἀλέξανδρου. «Σπουδαζόμενος μὲν ὑπὸ τῶν νέων διὰ τὸν λόγον φθονούμενος δὲ διὰ τὴν δόξαν», γράφει ὁ Πλούταρχος (ἐνθ' ἄνωτ 53).

Τὰ χρόνια τῶν σκληρῶν ἀγῶνων τοῦ Ἀλέξανδρου στὰ ἄντρα τῶν θαρβάρων ἀρχισαν νὰ δυναμῶνουν ἐπικίνδυνα στὴν ψυχὴ του οἱ τάσεις ἐκεῖνες, ποὺ γιὰ πρώτη φορὰ εἶχαν ἐμφανισθῆ κατὰ τὴ μετάβασή του στὸ ἱερὸ τοῦ θεοῦ τῶν Αἰγυπτίων Ἄμμωνα, οἱ μυστικιστικὲς τάσεις, ποὺ τὸν ὠθοῦν στὴν ἰδέα τῆς θεοποίησής του καὶ τῆς παγκόσμιας μοναρχίας του κατὰ τὸ πρότυ-

πο της ανατολίτικης απολυταρχίας. Μιμούμενος, τους θεσμούς των δεσποτών της Ασίας θέλει να επιβάλει και στους Μακεδόνες κι Έλληνες την αρχή της προκύνησής του, όπως την είχε επιβάλει στους Πέρσες. Οί Έλληνες όμως, που ανήκαν στο περιβάλλον του Αλέξανδρου, διαμαρτύρονταν, γιατί το προσκύνημα ήταν τιμή που απονεμιόταν στους θεούς και τους ήρωες και όχι σε θνητούς. Ο Καλλισθένης ήταν ο πνευματικός αρχηγός τούτης της αντίστασης στην προσκύνηση και την αποθέωση. Έλεγε μάλιστα, καμπάζοντας, πως η θεϊκή ιδιότητα του Αλέξανδρου εξαρτάται απ' όσα θα θελήσει αυτός να γράψει γι' αυτόν και τα έργα του στην ιστορία του κι όχι απ' όσα λέει ή Ολυμπιάς για τη γέννησή του.

Ο Αλέξανδρος, που μάθαινε τα όσα έλεγε ο Καλλισθένης, ώργάνωσε ένα συμπόσιο και κάλεσε τα «σοφά μυαλά» του περιβάλλοντός του, για να πουν τη γνώμη τους πάνω στο ζήτημα της θεϊκής του ιδιότητας. Πρώτος μίλησε ο φιλόσοφος Ανάξαρχος, που υποστήριξε, πως ο Αλέξανδρος πρέπει να λατρεύεται σαν θεός όχι μόνο για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας, αλλά γιατί αυτό είναι η πραγματικότητα. Απαρντώντας σ' αυτόν ο Καλλισθένης είπε, πως ναί μάλιστα ο Αλέξανδρος ο βασιλικώτατος από τους βασιλείς κι ο πιο άξιος στρατηγός, αλλά δεν

πρέπει να λατρεύεται σά θεός, γιατί κι αυτός ο Ηράκλης θεοποιήθηκε μετά το θάνατό του. Άλλωστε δεν πρέπει να λησμονηθεί ο Αλέξανδρος, πως για χάρη της Ειλιάδας έγινε η εκστρατεία. Λοιπόν, όταν θα επιστρέψει εκεί, θ' αναγκάσει και τους Έλληνες τους κατ' έξοχήν φίλους της ελευθερίας στην προσκύνηση ή τους Έλληνες θα τους αφήσει ήσυχους, στους Μακεδόνες όμως θα προσάψει αυτή την ατιμία; Φρονιμώτερο είναι από μόνους Έλληνες και Μακεδόνες να τιμάται σαν άνθρωπος, από δε τους βαρβάρους σά θεός. Ακούγοντας αυτά τα λόγια ο Αλέξανδρος κ' οι καλεσμένοι πάγωσαν. Και μέσω τη νεκρική σιγή, που δημιουργήθηκε από τα όσα είπε ο Καλλισθένης, σηκώθηκαν οι άρχοντες των Περσών κι άρχισαν να προσκυνούν με τη σειρά. Το προσκύνημα συνεχίστηκε κι από τους Μακεδόνες κι Έλληνες. Μά σαν ήρθε η σειρά του Καλλισθένη, πήρε το ποτήρι, ενώ ο βασιλιάς μιλούσε με τον Ηφαιστίωνα, ήπια κι έπειτα πλησίασε να τον φιλήσει, όπως συνήθιζε να κάνει ο Αλέξανδρος στους φίλους του μετά από κάθε συμπόσιο. Όμως ένας αυλακόλακας φώναξε: «Μή τον φιλήσεις, βασιλιά, γιατί μόνο αυτός δε σε προσκύνει». Κι ο Αλέξανδρος δεν τον έφίλησε. Ο ιστορικός σήκωσε τότε τους ώμους και είπε μεγαλόφωνα: «Λοιπόν φεύγω χαμένος ένα φιλι» (Πλουτ. Ξενθ.

άνωτ., 54, Ἄρριαν. 4, 10—12).

Λέγεται καὶ τοῦτο. Κάποτε, ἐνῶ ἦσαν πολλοὶ σὲ δεῖπνο καλεσμένοι, πῆρε ἐντολὴ ὁ Καλλισθένης νὰ κάνη πρόποση ἐπαικῶντας τοὺς Μακεδόνες, μίλησε δὲ τόσο ὠραία, ὥστε οἱ Μακεδόνες σηκώθηκαν καὶ τὸν χειροκροτοῦσαν κι ἔρριχναν πάνω του στεφάνια πού φοροῦσαν στὸ κεφάλι. Ὁ Ἀλέξανδρος, πού δὲν τοῦ καλοἄρεσε τὸ φέρισιμο αὐτό, γιατί ἴσως νὰ ἔβλεπε σ' αὐτὸ κάποια αἰχμὴ ἐναντίον του, εἶπε πὼς δὲν εἶναι δὰ δύσκολο νὰ μιλήσῃ κανεὶς ὠραία, ὅταν ἔχη θέμα σπουδαῖο. Ἀνέφερε μάλιστα κι ἕνα στίχο ἀπὸ τὶς «Βάκχες» τοῦ Εὐριπίδη: ὅταν κανεὶς ἔχη θέμα καλὸ, «δὲν εἶναι σπουδαῖο πρᾶγμα νὰ μιλήσῃ καλὰ» (στ. 266). «Δεῖξε μας, εἶπε τὴν ἱκανότητά σου κατηγορώντας τοὺς Μακεδόνες, γιὰ νὰ διορθωθοῦν, ἀφοῦ μάθουν, σὲ τί σφάλουν». Ὁ Καλλισθένης γυρίζοντας τὸ φύλλο εἶπε πολὺ κατὰ τῶν Μακεδόνων καὶ ἀποδίδοντας τὴν αὔξησιν καὶ τὴ δύναμιν τοῦ Φιλίππου στὶς διχόνοιες τῶν Ἑλλήνων ἀντίταξε στὸ στίχο τοῦ Εὐριπίδη ἄλλον τοῦ ἴδιου ποιητῆ: «τὸν καιρὸ τῶν διαπληκτισμῶν θρίσκει εὐκαιρία κι ἐπικρατεῖ κι ὁ πιὸ χειρότερος». Ὁ Ἀλέξανδρος ἀκούγοντας τὸν φρένιασε. Εἶπε μάλιστα, πὼς ὁ Καλλισθένης ἔδωσε στοὺς Μακεδόνες δεῖγμα ὄχι τῆς ρητορικῆς του δεινότητος, ἀλλὰ τῆς δυσμένειάς του.

Ὁ Καλλισθένης ἀντιλη-

φθεῖς τὴν ἐναντίον του δυσμένεια τοῦ βασιλιᾶ τὸν πλησίασε δυὸ - τρεῖς φορές καὶ τοῦ εἶπε ἕνα στίχο ἀπὸ τὴν Ἰλιάδα: «Ἄν καὶ καλλίτερός σου, φανεύθηκε ὅμως ὁ Πάτρακλος (Φ 107). Ὑστερ' ἀπ' ὅλ' αὐτὰ ὁ Ἀλέξανδρος περίμενε νὰ βρῆ εὐκαιρία νὰ τὸν ξεφορτωθῆ. Καὶ δὲν ἄργησε νὰ τὴν βρῆ.

Ἦταν ἡ λεγομένη «συνωμοσία τῶν παιδῶν». Μιὰ ομάδα ἀπὸ δυσαιρεστημένα παιδιὰ εὐγενῶν Μακεδόνων — ἀπ' αὐτὰ πού ἀκολουθοῦσαν τὸν Ἀλέξανδρο στὴν ἐκστρατεία σὰ σωματοφύλακες, κατὰ τὸ ἀρχαῖο μακεδονικὸ ἔθιμο — μ' ἐπικεφαλῆς τὸν Ἑρμόλαο, μαθητὴ τοῦ Καλλισθένη, ἀποφάσισαν νὰ δολοφανήσουν μιὰ νύχτα τὸ βασιλιά στὸν ὕπνο του. Ὅμως τὸ σχέδιον ἀπέτυχε κι ἀπὸ στόμα σὲ στόμα προδόθηκε μέχρι τὸν Ἀλέξανδρο. Οἱ νεαροὶ συνωμότες πιάστηκαν ἀμέσως, πέρασαν ἀπὸ στρατοδικεῖο, καταδικάστηκαν κι ἐκτελέστηκαν μὲ λιθοβολισμό.

Μετὰ τὴν ἐκτέλεση τῶν παιδῶν ὁ Ἀλέξανδρος πῆρε τὴν ἀπόφασιν νὰ ξεκάνῃ καὶ τὸ δάσκαλο, τὸ σοφιστὴ, ὅπως τὸν ἔλεγε, γιατί τὸν θεωροῦσε ἠθικὸ αὐτουργό, παρ' ὅλο πὺ τ' ὄνομά του δὲν ἀναφέρθηκε πουθενά, ὅταν βασανίζονταν οἱ νεαροὶ συνωμότες. Οἱ συκοφάντες του, ὅμως, μάζεψαν ἀρκετὰ ὑποπτα στοιχεῖα γι' αὐτόν. Ἐλεγον ὅτι, ὅταν κάποτε τὸν ρώτησε ὁ Φιλώτας, ποῖός νομίζει πὼς θὰ τιμηθῆ πολὺ ἀπ' τὴν πόλιν τῶν Ἀθη-

ναίων, εκείνος ἀπήντησε, πώς ὁ Ἀρμόδιος κι ὁ Ἀριστογείτων, γιατί φόνευσαν τὸ δεύτερο τύραννο καὶ κατάργησαν τὴν τυραννία· κι ὅταν πάλι τὸν ρώτησε ὁ Φιλώτας, ἂν ὑπάρχουν Ἕλληνες, στοὺς ὁποίους καταφεύγοντας θὰ μπορούσε νὰ σωθῆ ὁ φονιάς τοῦ τυράννου, ἀποκρίθηκε πάλι ὁ Καλλισθένης, ὅτι, ἂν ὄχι σ' ἄλλους, τουλάχιστον στοὺς Ἀθηναίους ἂν καταφύγη, μπορεῖ νὰ σωθῆ· κι ὅταν ἄλλοτε κάποιος ἄλλος τὸν ρώτησε, καθὼς ἔλεγαν, πὼς ἔνας ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ γίνῃ ἐνδοξότατος, εἶπε, ὅτι ἂν φονεύσῃ τὸν ἐνδοξότατο· κι ὅτι παροξύνοντας τὸν Ἑρμόλαο τοῦ ἔλεγε νὰ μὴ φοβηθῆ τὴ χρυσὴ βασιλικὴ κλίνη, ἀλλὰ νὰ θυμηθῆ, ὅτι πλησιάζει ἄνθρωπο καὶ σὲ νόσο ὑποκείμενο καὶ σὲ τραῦμα. Ἀπὸ τοὺς συνωμότες τοῦ Ἑρμόλαου ὁ μὴ κανένας, οὔτε στὰ μεγαλύτερα θασασιοτήρια, δὲν ἐμαρτύρησε τίποτα κατὰ τοῦ Καλλισθένη. Κι' ὁ Ἀλέξανδρος ὁ ἴδιος, γράφοντας τότε στὸν Κρατερό, τὸν Ἄτταλο καὶ τὸν Ἀλκέτα, ἔλεγε, ὅτι οἱ νέοι θασανιζόμενοι ὠμολογοῦσαν, ὅτι ἀπὸ μόνοι τους συνωμότησαν κι ὅτι κανεὶς ἄλλος δὲν ἐγνώριζε τίποτα. Ἀργότερα ὅμως, γράφοντας στὸν Ἀντίπατρο, συγκατηγοροῦσε καὶ τὸν Καλλισθένη γιὰ τὴ συνωμοσία. Ἀπειλοῦσε μάλιστα καὶ τὸν Ἀριστοτέλη, γιατί εἶχε προηγούμενο (βλ. Τσέλλερ-Νέστλε: Ἰστ. Ἑλλ. Φιλοσοφ. ἑλλ. μετ., σ. 200), καθὼς καὶ

κάθε ἄλλον, ποὺ μπορούσε νὰ χῆ σχέση μαζί του. «Οἱ μὲν παῖδες — ἔγραφε — ὑπὸ τῶν Μακεδόνων κατελεύσθησαν, τὸν δὲ σοφιστὴν ἐγὼ κολάσω καὶ τοὺς ἐκπέμψαντας αὐτὸν καὶ τοὺς ὑποδεχομένους ταῖς πόλεσι τοὺς ἐμοὶ ἐπιβουλευόντας». (Πλουτ. ἔνθ. ἀνωτ., 55).

«Τὸν σοφιστὴν ἐγὼ κολάσω». Τότε καὶ τῶκανε. Ἄλλοι λένε ὅτι τὸν κρέμασε ὁ Ἀλέξανδρος, ἄλλοι ὅτι ἀρρώστησε καὶ πέθανε μέσα στὴ φυλακὴ κι' ἄλλοι πὼς κρατιόταν ἐφτά μῆνες δεμένος, γιὰ νὰ κριθῆ στὸ συνέδριο παρουσία καὶ τοῦ Ἀριστοτέλη, ἀλλὰ πέθανε ἀπὸ τὸ πολὺ πάχος καὶ τὶς ψεῖρες. Ὁ Διογένης ὁ Λαέρτιος ἱστορώντας τὸ τραγικὸ τέλος τοῦ Καλλισθένη γράφει: «Τὸν ἐκλείσαν σὲ σιδερένιο κλουβί, ἀπ' αὐτὰ ποὺ εἶχαν γιὰ νὰ πιάνουν ἀγριόγατους, τὸν ἔσερναν μαζί τους ψειριασμένο κι ἄκουρο. Τέλος, τὸν ἔρριξαν στὰ λιοντάρια κι ἔτσι περιμάτισε τὴ ζωὴ του» (Διογ. Λαέρτ. Υ, 5). Ὁ Πτολεμαῖος ὁ Λάγου ὁ καλὰ πληροφορημένος εἶχε σημειώσει στὸ χρονικὸ του, πὼς ὁ βασιλιάς, ἀφοῦ τὸν θασάνισε στρεβλώνοντας τὰ μέλη του, τὸν κρέμασε ὕστερα στὶς Ἰνδίες (Ἀρριαν. «Ἀνάθ.» ΙΥ, 14,3· βλ. καὶ Πλουτ. ἔνθ. ἀνωτ. 55, Κούρτ. 8, 5).

Ἡ σκληρὴ τιμωρία τοῦ Καλλισθένη ἔκανε ἀλγεινὴ ἐντύπωση στοὺς Μακεδόνες κι Ἕλληνες. Ὁ Θεόφραστος ἔγραψε, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ὁ Κικέρων, εἰδικὸ ἔργο, τὸ «Καλ-

λισθένης ἢ περὶ θλίψεως». Οἱ Περιπατητικοὶ τὸν ἀνακῆρυξαν μάρτυρα τῆς ἐλευθερίας, ποὺ θανατώθηκε ἀπὸ ἕνα δεσποτικὸ βασιλιά. Ἡ γνώμη αὐτῆ, συνετέλεσε· στὸ ν' ἀμαυρωθῆ ἢ μνήμη τοῦ Ἀλέξανδρου. Ὡστόσο ὁ θάνατος τοῦ Καλλισθένη εἶχε θετικὰ ἀποτελέσματα: «Σθεναρὰ καὶ φιλοσοφικὰ ἀρνούμενος τὴν προσκύνηση καὶ μόνον αὐτὸς λέγοντας φανερά, ὅσα κρυφὰ προκαλοῦσαν τὴν ἀγανάκτηση ὄλων τῶν καλλιτέρων καὶ γεροντοτέρων Μακεδόνων, ἀπήλλαξε ἀπὸ μεγάλης αἰσχύνῃ τοὺς Ἕλληνες καὶ ἀπὸ ἀκόμη μεγαλύτερη τὸν Ἀλέξανδρο, γιατί ἐμπόδισε τὴν προσκύνηση» (Πλουτ. ἐνθ' ἄνωτ. 54). Ἔτσι ὁ Καλλισθένης ἔγινε ἀφορμὴ νὰ μὴν τεθῆ πιά ἀπὸ τὸν Ἀλέξανδρο ζήτημα προσκύνησός του ἀπὸ τοὺς Μακεδόνες καὶ Ἕλληνες.

★

ΑΘΑΝΑΣΙΑ

Ἐφτάπυργο
φοιβόλαμπρο
αχνάρι
φύτρα
φαντασιμάτων.
Ἐφτάφωτη
φλογότροφη
ζωή
φῶτισμα
φορμικτῶν.
Χάριν
Χάρου
Χαίρετε.

ΝΙΚΟΣ Α. ΤΕΝΤΑΣ

Ο ΚΙΚΕΡΩΝ καὶ ἡ ἀπάθεια τῶν Στωϊκῶν

Τοῦ ΧΡ. ΠΟΛΑΤΩΦ
Φιλολόγου-Καθηγητοῦ

Ὁ Κικέρων ἐκτὸς ἀπὸ τίς ρητορικές του ικανότητες εἶχε τὴν τάση πρὸς τὴ φιλοσοφία. Οἱ διδάσκαλοί του Φίλων ὁ Λαριασαῖος, Ποσειδώνιος, Φαῖδρος, Παναίτιος ὁ Ρόδιος καὶ κυρίως ὁ Ἀντίοχος ὁ Ἀσκαλωνίτης τοῦ ἔδωσαν, ὅσο διαυγέστερα ἦτο δυνατὸν, τὴν οὐσία τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς φιλοσοφικῆς σκέψεως, ἢ ὅποια ἐστηρίζετο κυρίως στὸ Σωκρατικόβαθρο μὲ προεκτάσεις ἀναλόγως τῆς σχολῆς, ἢ ὅποια τὴν διεκδικούσε. Ἀπὸ τοὺς Κυνικοῦς, λόγου χάριν, ἕως τοὺς Ἐπικουρείους ὑπῆρχον διαφορετικές ἀποχρώσεις μιᾶς καὶ τῆς ἰδίας Πλατωνικῆς διδασκαλίας. Καὶ ὁ Κικέρων ἐστάθη εὐλαβικά ἐπάνω ἀπὸ τὸ πλούσιο φιλοσοφικὸ τραπέζι, προβάλλοντας ἢ ἀπορρίπτοντας ὅ,τι κατὰ τὴ γνώμη του ἦτο ὑπερβολικόν. Ἔτσι ἡ ἔρευνα γύρω ἀπὸ τὴν ἀνεύρεση τῆς πραγματικῆς εὐτυχίας σπῆν ἀνθρώπινη ζωὴ τὸν ἔφερε πρὸ τοῦ διλήμματος νὰ παραδεχθῆ ἢ νὰ ἀπορρίψῃ τὸ θέμα τῆς ἀπαθείας στὸ σύνολό του.

Ἡ λέξη ἀκριβῶς σημαίνει τὴν ἔλλειψη πάθους καὶ ἐπομένως τὴν ἐξατομίκευση μέ-

σα στά πλαίσια τοῦ ὑπερβατικοῦ. Ἡ κατάσταση αὐτὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ συλληφθῆ παρὰ μόνο μὲ τὴν ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὴν αἰσθητὴ πραγματικότητα καὶ τὴν αὐτοσυγκέντρωση, μὲ τὴ βοήθεια τῆς ἀφαιρέσεως καὶ τῆς συγκρίσεως μὲ ὅμοιες ἢ παράλληλες καταστάσεις.

Ὁ Πλάτων μᾶς λέγει χαρακτηριστικῶς ὅτι: ἀπάθεια εἶναι διαφωνία λύπης τε καὶ ἡδονῆς πρὸς τὴν κατὰ λόγον δόξαν.¹

Βεβαίως οἱ προϋποθέσεις ἐκτὸς ἀπὸ τὴν λογικὴν εἶναι ἡ ἐπιβολή, ἡ ἡρεμία τῆς ψυχῆς, ὅπως διαγράφεται στὸ πρόσωπο τοῦ Σωκράτη κατὰ τὴν ἀπολογία του καὶ ὅπως διαφαίνεται στοὺς πλατωνικοὺς διαλόγους «Φαίδων» καὶ «Κρίτων», καθὼς καὶ ἡ ἄσκηση. Ἔτσι κατὰ τὸν Κικέρωνα συνήθως ὁ «σοφός», ὁ ὁποῖος συνδυάζει ὅλες αὐτὲς τίς προϋποθέσεις τῆς ἀπαθείας, ἡ ὁποία ἀποβαίνει *Gloriosus*, ἐνδοξος καὶ *Honestus*, τιμῆ εἶναι εὐτυχισμένος: «*Sapiens Beatus Est.*»² ἀναφωνεῖ. Τὴν τέλεια ὅμως ἀπάθεια τὴν θεωρεῖ ἀνέφικτη διὰ τοὺς πολλοὺς, διότι αὐτὸ ἀποτελεῖ συνάρτηση πολλῶν παραγόντων, καθὼς καὶ τῆς ἰδίας τῆς ψυχοσυνθέσεως τοῦ ἀτόμου. Τὸ κλασσικὸ παράδειγμα τῶν στωϊκῶν εἶναι δι' ἐμᾶς σήμερα ὁ Ἐπίκτητος, ὁ ὁποῖος ἠνέχθη τὸ σπᾶσιμο

τοῦ χειροῦ του χωρὶς διαμαρτυρία ἢ ἔκφραση λύπης! Καὶ ἀναρωτιόμαστε, πόση ψυχικὴ ἀνάταση θὰ πρέπει νὰ εἶχε, προκειμένου νὰ ἀντιστρέψῃ τὴν σωματικὴν κάθοδον ὑπὲρ μιᾶς πνευματικῆς ἀνόδου!

Ὁ Κικέρων λοιπὸν λέγει, σύμφωνα μὲ τοὺς στωϊκοὺς, ὅτι ὑπάρχει σὲ ὠριασμένες ψυχές ἡ *Morbus* (ἀσθένεια), ἡ ὁποία τίς κρατεῖ παθητικῶς ἀπέναντι στὰ διάφορα ἐξωτερικὰ ἀντικείμενα καὶ ἡ *Perturbatio* (ἡ διαπαραχῆ) τῶν μερῶν τῆς ψυχῆς. Ἐπιμένους ἡ λύση εὐρίσκεται στὴν ἀπόλυτη ἐπικράτησιν τοῦ λογικοῦ στοιχείου τῆς ψυχῆς ἐπάνω στὸ ἄλογο καὶ τὴ ρύθμισιν τοῦ τελευταίου σύμφωνα μὲ τίς ἀπαιτήσεις τοῦ λογικοῦ, μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἐναρμονίσεως καὶ τῆς ἀλληλοκατανοήσεως πρὸς ὠλοκληρωμένο σύστημα κατευθύνσεως καὶ ἠθικῶν ἀξιών. Ἀπὸ ἐδῶ προκύπτει ἡ ἐπικράτησιν τοῦ σοφοῦ ἐπάνω στὴ φύσιν καὶ ἡ ὀριστικὴ ἀποξένωσίν του ἀπὸ τὴ λύπη. Βεβαίως ὁ Κικέρων θεωρεῖ ὅτι ἡ ὠλοκληρωμένη στωϊκὴ ἀπάθεια, ἂν καὶ καλὴ, εἶναι ἀπρόσιπη διὰ τὸν κοινὸν ἄνθρωπον, ποὺ θέλει νὰ φθάσῃ σὲ κάποιον «καλὸ» σημεῖο πνευματικοῦ συγκεντρωτισμοῦ καὶ ἀναισθητοποιήσεως. Ἔτσι σιγὰ σιγὰ ἀποκλείνει στὴ Νέα

3. Υπενθυμίζεται ὅτι τὰ μέρη τῆς ψυχῆς σύμφωνα μὲ τὸν Πλάτωνα εἶναι: τὸ λογικόν, τὸ θυμοειδές καὶ τὸ ἐπιθυμητικόν.

1) Πλ. Νόμ. 689.

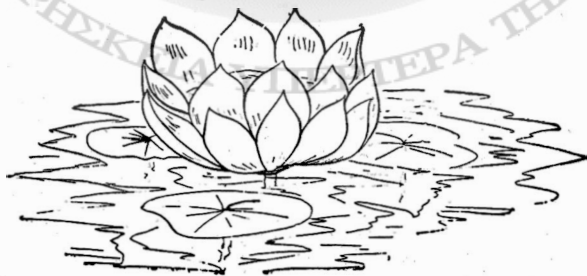
2. Κικ. *Tusc. Disp. V. 15.*

Ἄκαδημία τοῦ Καρνεάδη. Ἡ ἠθική του παίρνει μετριοπαθέστερη ἐκφραση καὶ προσαρμόζεται μὲ τις καταστάσεις τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Φθάνει λοιπὸν στὴν καρτερία ἀπέναντι στὴ λύπη, ἡ ὁποία κυριαρχεῖ στὴ Ζωὴ μας καὶ ὄχι στὴν ἀπόλυτη κατάφαση ἢ καὶ ἀποδίωξη. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἡ ἀπάθεια εἶναι κατὰ τὸν Κικέρωνα τὸ ἀντίθετο τῆς ὑπερβολῆς⁴, ὅπου ἀντιφάσκει στὸ ὑπερβολικὰ χαρμόσυνο καὶ στὸ ψυχικὰ ἀβάστακτο, λόγῳ λύπης. Ἡ λογικὴ ἐδῶ κρατεῖ τὰ ἡνία, προκειμένου τὸ ἄρμα τῆς ἀνθρωπίνης διανοήσεως νὰ εὕρη τὸν ὀρθὸ δρόμο, ὃ ὁποῖος σημαίνει βελτίωση τῆς ζωῆς, ἀπομάκρυνση τῆς ἐξωπραγματικότητος, χαλαρότητα καὶ ἀμβλυση τῶν παθῶν καὶ προπαντὸς ἡρεμία μέσα στὰ πλαίσια τῆς ἀνεκτικότητος καὶ ἀξιοπρεπείας τοῦ ἀτόμου.

Ἐπομένως ὁ Κικέρων παραδέχεται τὸ μεγάλο αὐτὸ προσὸν, ποῦ ξεκίνησε ἀπὸ τὴν Ἰνδία, ἐπῆρε νέες διαστάσεις στὴν ἀπόκρυφη θρησκευτικὴ ἐκφραση τῆς Αἰγύ-

πτου καὶ μεταφυτεύθηκε στὴν Ἑλλάδα, κάτω ἀπὸ τὴν Ἑλευσινιακὴ προέλευση τῶν μυστηρίων. Πόσο πραγματικὰ ἡ ἀπουσία ἀγχους, οἱ ἐξάψεις τῆς ψυχῆς καὶ ἡ ἄλογη ἀντιμετώπιση τῶν καθημερινῶν προβλημάτων βλάπτουν τὸν ἄνθρωπο, φαίνεται ἀπὸ τὴν στάση τοῦ Γρηγορίου Παλαμᾶ καὶ τὴν ἀγιορειτικὴ σχολὴ τῶν Ἑσυχαστῶν ἢ Ὁμφαλοσκόπων τοῦ Μεσαίωνα καὶ τὴ μεγάλη προσαρμοστικὴ ἰκανότητα τοῦ Κάντ ἀπέναντι στὸ θέμα τῆς ἀπαθείας. Ἡ ἀλλαγὴ περιβάλλοντος καὶ οἱ διακοπὲς στηρίζονται στὴν ἐλλειψη περισπασμῶν ἰκανῶν νὰ μειώσουν τὴν διανοητικὴ ὠριμότητα πρὸς ὄφελος τῆς ὑλικῆς. Ἴσως ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ ἐξηγητῆ καὶ ἡ τάση τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου νὰ μνηθῆ στὴν πανάρχαια ἀνατολικὴ κοιτίδα του ἐπάνω σ' ἐνα σύστημα διαβιώσεως, τὸ ὁποῖον νὰ στηρίζεται στὶς πραγματικὲς κληρονομικὲς ρίζες, μέσω καταλλήλων ἀσκήσεων (γιόγκα) καὶ νὰ ἀποβλέπῃ στὴν καρτερία, σὰν μέσο πνευματικῆς λυτρώσεως ἐπὶ ὑπερβατικῷ ἐπιπέδου.

4. Κικ. Tusc. Disp, IV 35 - 37.

ΣΑΡΑΝΤΟΣ ΠΑΥΛΕΑΣ

ΤΕΣΤ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

(Συνειδησιακός διάλογος)

Πρόκειται να κατεβεί ο Θεός, Ἀσκληπιός, Ἐπίδουρος. Οἱ ἄσθενείς τὸν περιμένουν σὲ οἰκημα παράπλευρα στὸ Ναὸ του.

- Μιά φωνή : Πῶς νὰ ξετραμάξω; Πῶς ν' ἀπαμακρυνθῶ ἀπὸ τὸν τρόπο μου.
- "Ἄλλη φωνή : Σὰ νὰ περπατῶ πάνω σὲ μιὰν ὀλισθηρότητα.
- "Ἄλλη φωνή : Βυθίζομαι. Πνίγομαι.
- "Ἄλλη φωνή : Ποῦ εἶναι τὸ παιδί μου;
Σκότωσαν τὸ παιδί μου στὸν πόλεμο.
Τὸ πῆραν καὶ τὸ σκότωσαν στὸν πόλεμο.
- "Ἄλλη φωνή : Αἰσθάνομαι δεμένη στὰ μάτια τοῦ Ἄργου.
- Φωνὴ τοῦ βάθους : Ἐνα παγῶνι εἶναι ὁ μέγας οὐρανός
Τ' ἄστρα του εἶναι τὰ μάτια τοῦ Ἄργου
ποὺ μοιράστηκαν μὲ τὴ θέληση τοῦ Θεοῦ
σὰν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τὰ δύο ψάρια
στὴν ἔρημο.
- Μιά φωνή : Σήμερα θὰ κατεβεῖ στ' ὄνειρό μου ὁ φιλόνηθρος
Ἀσκληπιός καὶ θὰ ξετραμάξουμε. Ἄς περιμένουμε τὴ Σωτήρια Συμβουλὴ του.
- Μιά φωνή : Πιάνομαι ἰάπο τὸ πεῦκα τοῦ Θεοῦ, ἀκούω τὸ
συριγμὰ του καὶ σώζομαι.
- "Ἄλλη φωνή : Ἀγκαλιάζω τὸ κυπαρίσσι του.
- "Ἄλλη φωνή : Κι ἐγὼ τὴν ἐλιά.

- "Αλλη φωνή : Το σκυλί, το γίδι, ο πετεινός, το φίδι τόν άκολουθοῦν.
- "Αλλη φωνή : Το σκυλί, το γίδι, ο πετεινός, το φίδι τόν άκολουθοῦν.
Σῶσε μας, θεε μου Άσκληπιέ, από τόν κάθε μας γκρεμό.
- Φωνή τοῦ βάθους : Μήν Ξιφηφορεΐτε.
- "Αλλη φωνή τοῦ βάθους : Μήν Ξιφηφορεΐτε.
- "Αλλη φωνή τοῦ βάθους : Μήν κακοποιεΐτε τή θάλασσα καί τή γῆ.
- Μιά φωνή : Κατέβα, Άσκληπιε, κατέβα καί πυρπολησε τόν καπνό τῶν άμαρτημάτων μας, καταβρόχθισε τήν ορμή τους, όπως ή φωτιά κατατρώγει τό άχυρο, μια σκηνή άχυρένια.
- "Αλλη φωνή : Ζεστανε τήν καρδιά μας, Άσκληπιέ, φωταγωγήσέ τήν
Στολισέ τήν μέ τή χαρά
Κανε τήν ν' αστροποβολησει τῆς Άλήθειας τό φῶς, γιά να έλευθερωθοῦμε, να έλευθερωθοῦμε, Θεε Άσκληπιέ, γιά να έλευθερωθοῦμε.
- Άσκληπιός : Θεραπεύετε τή θέληση. Ό θυμός δέν θεραπεύει.
Μονον ή καλωσύνη θεραπεύει.
Θεραπεύετε τή θέληση γιά να αύτοχαλαρώνεστε. Αυτοχαλαρώνεστε, Αυτοχαλαρώνεστε, Αυτοχαλαρώνεστε λοιπόν.
Δεν υπάρχουν έμπόδια Τά έμπόδια έσεΐς τά στήνετε.
Καταργεΐστε όλα τά έμπόδια.
Προσπαθεΐτε, εργάζεστε, αγαπάτε, υπηρετεΐτε. Υπηρετεΐτε. Αυταχαλαρωθεΐτε. Αυτοχαλαρωθεΐτε.
- Μιά φωνή : Αυτοαναλύομαι.
- "Αλλη φωνή : Αυτοελέγχομαι.
- "Αλλη φωνή : Αυτοκυριαρχοῦμαι.
- "Αλλη φωνή : Αυτοαπελευθερωνομαι. Αυτοχαλαρώνομαι.

- “Αλλη φωνή : Αυτόχαλαρώνομαι, αυτόχαλαρώνομαι, αυτόχαλαρώνομαι.
- ‘Ασκληπιός : Μιά μέρα μου χάρισε ο Πατέρας το χάρισμα να συλλέξω σε μία λήκυθον από το τραπέζι του αίματος τη Σκοτεινή και Διαιγῆ Μέδουσα. Το μαύρο αίμα δίνει τη λήθη μας, το θάνατο, Το άλλο αίμα της καθαρό από την ημέρα περισσότερο δίνει τ’ όνειρο. Χαλαρώνετε, Χαλαρώνετε, έγκαταλείπετε όλους τους καπνούς σας. Χαλαρώνετε. Χαλαρώνετε. Χαλαρώνετε.
- Μιά φωνή : Χαλαρώνομαι, αναπνέω ελεύθερα. Περιπατώ ελεύθερα.
- “Αλλη φωνή : ‘Ο φύλακας φρουρός φρουρεί τη φρουρά του ντυμένος πράσινη φλόγα.
- “Αλλη φωνή : Κι’ αυτός με φλόγα κίτρινη, με πορφυρή άλλος. “Άλλος φρουρός έρχεται μ’ ένδυμα Μεσονυκτίου, άλλος φρουρός κουρδίζει το ρολόι των ώρων.
- “Αλλη φωνή : Αυτόσαπελευθερώνομαι απ’ όλες τις φρουρές κι απ’ όλους τους φρουρούς αποδεσμεύομαι.
- Φωνή του βάθους : ‘Ο ούρανός είναι ένα ρήμα του Θεού.
- Φωνή του βάθους : ‘Ο ούρανός είναι το Μέγα θάρρος μας.
- Φωνή του βάθους : ‘Ο ούρανός είναι ένα Μεγάλο ζώο του Θεού.
- Φωνή του βάθους : ‘Ο ούρανός είναι μία θαυμαστή χιμαιρική λεοπάρδαλις.

“ Ι Λ Ι Σ Ο Σ ”

ΕΠΙΛΟΓΗ Α΄ ΤΡΙΕΤΙΑΣ 1956 - 1957 - 1958

ΕΠΙΛΟΓΗ Β΄ ΤΡΙΕΤΙΑΣ 1959 - 1960 - 1961

Έκαστος χρυσοπανόδετος τόμος Δρχ. 120

Διά τους συνδρομητάς έσωτερικού » 100

Διά τους συνδρομητάς έξωτερικού \$ 5

ΣΚΕΨΕΙΣ

Τὸ νὰ μὴν ἀγαπᾶς ὅλα τὰ ὄντα εἶναι τὸ ἴδιο σὰν νὰ ἀρνεῖσαι τὴν ἀγάπη σου στὸν ἐπὶ μέρους ἐκδηλωμένο Θεό. «Ἐφ' ὅσον ἐποίησατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποίησατε» (Ματθ. ΚΕ 40).

Ἡ τάξις τῶν πραγμάτων εἶναι ροή, κίνησις, ἐξελίξις. Εἶναι ἀδιανόητο νὰ σταθῆς στὴ μέση αὐτοῦ τοῦ ρεύματος, μὲ ἀπλωμένα χέρια, θέλοντας νὰ τοῦ ἀντισταθῆς, πασχίζοντας νὰ ἐπιβάλλῃς γιὰ ἀληθινὸ τὸ ξεχωριστὸ ἐγὼ σου, σταπικὰ.

Τίποτα δὲν σοῦ ἀνήκει, ἀδελφέ μου, συνειδητοποίησέ το. Θὰ πονέσης γιὰ ἓνα διάστημα ἀπὸ τούτη τὴν παντελῆ στέρηση. Θὰ πονᾶς μέχρι τῆ στιγμῆ πού θὰ καταλάβῃς ὅτι σοῦ ἀνήκει τὸ πᾶν, γιατί εἶσαι ΕΝΑ μαζί του.

"Αρα, ὁ πόνος σου ἦταν ἄγνοια.

Κάθε πόνος εἶναι ἄγνοια.

Ὁ πόνος δὲν εἶναι μέσα στὴν τάξη τῶν πραγμάτων. "Αρα, ὁ πόνος εἶναι πλάσμα ψεύτικο, παιδί τῆς ἄγνοιας.

Ἡ διαμάχη σου μὲ ἓναν ὅποιονδήποτε συνάνθρωπό σου δὲν εἶναι ἄλλο παρά ἡ ἀντίθεση τοῦ δικοῦ σου ἐκδηλωμένου Θεοῦ, μὲ τὸν ἀντίστοιχο ἐνός ἄλλου.

Δὲν πρόκειται γιὰ δυὸ Θεούς, στὴν οὐσία εἶναι ὁ ἴδιος Θεός, σὲ διαφορετικὲς φάσεις ἐξελίξεως. "Ετσι, ἴσως ἀντιλαμβάνεσαι ὅτι, χτυπώντας τὸν ἀδελφό σου, δὲν κάνεις ἄλλο παρά νὰ χτυπᾶς ἓνα τμῆμα τοῦ ἑαυτοῦ σου.

Σηκώνεις, ἄς ποῦμε, τὸ χέρι σου καὶ χτυπᾶς τὸ πόδι σου γιατί δὲν περπατάει καλὰ ἢ δίνεις γροθιά στὸ μάτι σου ἐπειδὴ δὲν βλέπει.

Εἶναι τὸ ἴδιο σὰν νὰ χτυπᾶς τὸν ἀδελφό σου ἐπειδὴ εἶναι κακός, κουτός, ἢ ἀπελέστερος ἀπὸ σένα.

Γι' αὐτὸ, ἀδελφέ μου, μὴ χτυπήσης ποτέ κανέναν, γιὰ κανένα λόγο, ἀκόμα καὶ ἂν σέ χτυποῦν μὴν ἀνταποδίδεις ποτέ. Οὔτε κὰν γιὰ ἄμυνα.

Ἐσύ, ἀδελφέ μου, ξέρεις ὅτι δὲν μπορεῖς νὰ ἀντιμάχεσαι τὴν ἴδια τὴν οὐσία σου. Ξέρεις ὅτι δὲν εἶναι μέσα στὴν τάξη

τῶν πραγμάτων νά χτυπήσης καιμιά μορφή καί φάση ἐκδηλωμένου Θεοῦ.

Αὐτό δέν λέγεται καλωσύνη, ἀπλῶς δείχνει λιγώτερη ἄγνοια.

Δέν εἶναι κἀν δύσκολο νά καλεῖσαι σέ ἐπίγνωση τῆς οὐσίας σου, οὔτε καί νά τήν ἀγαπᾶς καί πέρα ἀπό σένα.

Εἶναι ἀπλό καί εὐκόλο, ὅπως ὄλα τά φυσικά πράγματα.

Καί τόσο ξεκούραστο!

Τό «ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» δέν εἶναι παραμιθῆνια ἐκφραση ἀπραγματοποίητης καλωσύνης.

Γνωρίζοντας τό ταυτόσημο τῆς οὐσίας, δέν γίνεται νά μὴν τόν ἀγαπᾶς, εἶναι ἀδύνατο νά τόν πολεμήσης. Ὅσο κι ἂν δυσανασχετῆς ἀπό ἓνα ἄρρωστο μέλος σου, ἀκόμα καί ἂν ἡ ὄψις του εἶναι ἀποκρουστική καί σέ ἀποτροπιάζει, δέν τό μισεῖς. Τό ἴδιο καί γιά τόν χειρότερο τῶν συνανθρώπων σου πρέπει νά ἰσχύη. Δέν εἶναι θέμα ἄλογης, ἀνόητης καλωσύνης. Ἐπαναλαμβάνω, δέν εἶναι κἀν γνώσις, εἶναι ἀπλῶς λιγώτερη ἄγνοια.

Βέβαια, τό καλό, ὅπου κι ἂν τό συναντᾶς, εἶπε σπὸν ἀδελφό σου, εἶπε στή φύση, σέ συναρπάζει, τό ἐρωτεύεσαι. Κι αὐτό εἶναι μέσα στήν τάξη τῶν πραγμάτων.

Ἐρωτας σημαίνει ἐπιθυμία γιά ταύτιση καί δέν μπορείς νά ἐπιθυμῆς τήν ταύτιση μέ τό πληγωμένο μέλος σου. Δέν εἶναι στήν τάξη τῶν πραγμάτων νά ἔλκεσαι ἀπό τήν ἀτέλεια.

Μπορεῖς, ὅμως, ν' ἀγαπᾶς τόν φορέα τῆς ἀτέλειας, διαβλέποντας σ' αὐτόν τήν οὐσία του, πού εἶναι ταυτόσημη μέ τή δική σου.

Δέν ἐπιθυμεῖς νά ταυτιστῆς μαζί του, ἀλλά μπορείς νά τόν ἀγαπᾶς.

E.M.

Οι δύο τόμοι τῆς ‘ΚΟΙΛΑΔΑΣ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ’

(Σὲ τιμὴ κόστους: 190 ἕκαστος + 35 ἢ βιβλιοδεσία)

Ὁ κάθε πνευματικὸς ἄνθρωπος, ὁ κάθε ἄξιος τοῦ ὀνόματος ἄνθρωπος, εἶναι φυσικὸ νὰ προβληματίζεται αχρετικὰ μὲ τὰ μεταψυχικὰ Ζητήματα καὶ μὲ τὰ συναφῆ «ἔσωτερικὰ ἐρωτημαστικά». Ἡ διάρκεια τῆς ζωῆς—πού καὶ μὲ τις καλύτερες προϋποθέσεις δὲν ξεπερνᾷ τις λίγες δεκάδες χρόνια—δίνει στὸν στοχαζόμενον ἄνθρωπο τὴν εἰκόνα ἑνὸς δωματίου, ὅπου μπαίνει κανεὶς ἀπ’ τὴ μιά πόρτα (μὲ τὴ γέννηση) γιὰ νὰ βγεῖ σε λίγο ἀπ’ τὴν ἄλλη. Μιὰ αἰωνιότητα πρὶν γεννηθῶμε καὶ μιὰ αἰωνιότητα ὕστερα ἀπὸ εμᾶς.

Ποῦ λοιπὸν οφείλεται ἡ ἰκανότητα τοῦ ἀνθρώπινου πλάσματος νὰ χεὶ ἀπακτήσει — σὰν σύλληψη — τὴν ἔννοια τοῦ «ἄπειρου» καὶ τοῦ «αἰώνιου», ὅταν τὰ πάντα γύρω τοῦ εἶναι φθορὰ στὰ καθελογῆς βιολογικὰ εἶδη, Ποῦ ὀφείλει τὴ «θεϊκὴ του ὕψη» τὸ στοιχεῖο τῆς πνευματικῆς ὄντοτητας—τὸ ἐμπεριεχόμενο στὴν ἀνθρώπινη ὑπαρξη—ἀν εἶναι τόσο στενὴ, ὅσο φαίνεται, ἡ βιολογικὴ τοῦ ἀνθρώπου μοῖρα, Ποῖο εἶναι τὸ «μεγάλον Ἄγνωστο» ποῦ μᾶς ἐπιφυλάγεται ὕστερ’ ἀπ’ τὸν λεγόμενον «θάνατο»;

Τί νὰ πιστέψει κανεὶς, Ἄφ’ ἑνὸς ἢ καθεμιά θρησκεία ἔχει τὰ δικά της δόγματα γιὰ κάποιο «ὑπερπέραν» ὑπερβατικόν. Ἄφ’ ἑτέρου ὁ 19ος αἰώνας μᾶς ἔχει φορτώσει τὴ μηδενιστικὴ καὶ ἀπόλυτα ἀρνητικὴ διαβεβαίωση τῶν ὑλιστῶν καὶ ἐμπειριοκρατῶν ἐκπροσώπων τῆς θετικῆς ἐπιστήμης τοῦ 19ου, ποῦ μᾶς εἶχαν ἀπογοητεύσει λεγοντας πὼς περνοῦμε — ὕστερ’ ἀπ’ τὸν βιολογικὸ θάνατο — ἀπλουστατὰ στὴν ἀνυπαρξία Ἐξ ἄλλου ὠρισμένες δοξασίες ὑψηλῶν πνευματικῶν κηρυγμάτων ἀπ’ τὴν Ἀσία μιλῶν γιὰ διαδοχικὰ ὑπάρξεις τοῦ ἀνθρώπου καὶ διαβεβαιώων πὼς μονάχα «μεταβίωση» ὑπάρχει καὶ ὄχι καθαυτὸ θάνατος.

Πρώτη ἡ ΚΟΙΛΑΔΑ ΤΩΝ ΡΟΔΩΝ τοῦ Πάουλ Ντίναχ (τόμοι 2, «Πύρινος Κόσμος», ὁδ. Ἰπποκράτους 33, τηλέφ. 602883) περιέχει τὰ ἐξακριβωμένα καὶ ἐπαληθευμένα περιστατικὰ στὰ κείμενά της, ποῦ δίνουν τὴ σωστὴ ἀπάντηση στὸ Μεγάλον Ἐρωτηματικὸ ὡσὰν νὰ ἐγίνε δυνατὸ νὰ «γυρίσει κάποιος πίσω» νὰ μᾶς πεῖ τί ἀκριβῶς εἶναι αὐτὸ ποῦ ἀποκαλοῦμε «θάνατο». Καὶ ὄχι σὰν δοξασία ἀνατολική, ἀλλὰ τὸ ἀντίθετο: «Μὲ τὴν κριτικὴ ἰκανότητα τοῦ δυτικοῦ ἀνθρώπου». Διαβάστε μὲ προσοχὴ τὸ θαυμάσιον αὐτὸ «Χρονικὸ τῆς ἀφηγήσεως» καὶ προσέξτε τις λεπτομέρειες.

FRIEDRICH HOELDERLIN
1770 - 1843

Σ τ ἦ ν Ἑ σ π ἔ ρ α

Ἦλιε βυθίσου, ὦραϊε, δέν σ' εὐλαβήθηκαν πολὺ
δέν σ' ἀναγνώρισαν, Παινάγιε,
γιατὶ ἤρεμος καὶ δίχως ἔπαρση ἀναπέλλεις
ἐπάνω ἀπ' τοὺς κατὰκοπους.

Γλυκὸ βυθίζεσαι κ' ὑψώνεσαι, ὦ φῶς, γιὰ μένα!
κ' εὐλαβικά τὰ μάτια μου, λαμπρό, σ' ἐνατενίζουν,
γιατὶ ἔμαθα, σὺν τοὺς θεοὺς, γαλήνιος νὰ τιμῶ,
ἀφ' ὅτου μοῦγιανε τοὺς λογιμοὺς ἢ Διοσίμα.

Ἦ σὺ, μανταποφόρε τοῦ οὐρανοῦ, Διοσίμα ἐσένα,
ἐσένα Ἀγάπη! πῶς σ' ἀφογκραζόμουν! καθὼς
τὰ μάτια τὰ θνητὰ μου ἀνάσुरα πρὸς τὴ χρυσοῦν
ἐσπέρα ἐκσταπικά κ' εὐγνώμονα. Θρόϊσαν τότε

πρὸ ζωηρὰ οἱ πηγές, οἱ ἀνθοὶ τῆς σκοτισμένης νῆς
ἔρωτικές μου ἀναπέμψαν πνοές,
καὶ γελαστός ἀπ' τάσημένα νέφη
ὁ Αἰθέρας ἔγειρε εὐλογώντας!

Σ τ ἦ ν ἑ λ π ῖ δ α

Ὡ Ἐλπίδα, πρόσχαρη, καλοπροαίρετη!

Ἐσὺ ποῦ τῶν θλιμμένων καταδέχεσαι τὸ σπίτι
κί' ὑπηρετώντας πρόθυμα, σ' Οὐρανικές Δυνάμεις,
καί σέ θνητούς ανάμεσα, Πανεύγενη, δεσπόμενος,

ποῦ εἶσαι; λίγο ἔζησα. Κί' ὅμως τὸ βράδυ μου
κρυερὸ ἀνασαιίνει πλέον. Καί πλέον παρόμοιος μὲ τοὺς ἱσκιούς
ἀμίλητος ἀπόμεινα' καί πλέον χωρίς τραγουδι
ἢ ἀνήσυχη καρδιά μου ὑπνώνει μὲς ἀπὸ στήθος.

Στὴν πράσινη κοιλάδα, ἐκεῖ, ὅπου ἀσπεύρευτη
κυλάει ἀπ' τὸ λόφο ἢ ὀλόδροση πηγὴ, ἢ ἄχρונה, ἢ ἐράσμια,
καί λάμπει πᾶνανθη στοῦ φθινοπώρου τὴν ἡμέρα,
ἐκεῖ, στή σιωπή, νά ἀναζητήσω θέλω,

ἑσένα, πρόσχαρη, ἢ τὰ μεσάνυχτα
τὴν ὥρα ποῦ ἡ ἀθώρητη ζωὴ στὸ ἄλσος τρικυμίζει
καί τὰ παντοτεινά πασίχαρα λουλούδια, τὰ ἄστρα,
ἐπάνωθ' μου λαμπυρίζουν ἀνθισμένα.

Ὡ σύ τοῦ Αἰθέρα κόρη! Πρόβαλε
ἀπὸ τοὺς κήπους τοῦ Πατέρα σου λοιπόν, κί' ὡς πνεῦμα
τῆς Γῆς ἂν εἶναι ἀνάρμοστο νά φτάσεις, κάμε, ὦ κάμε
κᾶν μόνο τὸ ρίγος σου νά αισθανθεῖ ἡ καρδιά μου!

Μετάφραση: ΒΑΣ. Ι. ΛΑΖΑΝΑ

Γεννηθήτω φῶς...

"Ακουσα τούς θορύβους γύρω μου
 και την κλαγγήν των όπλων μέσα στο σκοτάδι.
 Αισθάνθηκα τις τύψεις για πά σφάλματά μου
 αίχμη σπαθιού στο στήθος πάνω, στο μέρος της καρδιάς.
 Κατάλαβα τὸ δίσβαπο τὸ μονοπάτι νά συγκλονίζεται σάν ἀπὸ
 (σεισμό

κι' ἀπὸ τὸν ἕνα σπὸν ἄλλο νά μέ ρίχνη γκρεμό.

Κι' ὅμως! Ἐμπιστεύθηκα στὸ ἀόρατο χέρι ποὺ μέ στήριζε
 κοί προχώρησα.
 Προχώρησα κατὰ κεῖ ποὺ μάντευα τὸ φῶς τῆς Ἀνατολῆς
 ὀπὸ μυστικὴ φωνὴ ὠδηγημένος.

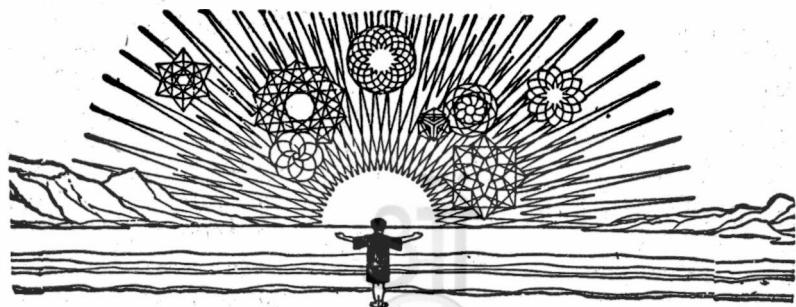
Τὸ φύσηγμα τοῦ ἀγέρα
 τῆ σκόνη πῆρε ἀπὸ τὸ δρόμο μου
 κρυστάλλινο νερὸ
 καθάρισε τὸ σῶμα μου ἀπ' τὴ λάσπη
 Πυράδα φωτιᾶς ἱερῆς
 τὴν καρδιά μου ἐξάγνισε.

"Ἔσπασα τὰ δεσμά τῆς γῆς,
 ἀπ' τὸ χῶμα σκεπασμένος ἔπαψα νᾶμαι,
 ὅ,τι μέ βάραινε σάν τὸ μολύβι καὶ τὸ σίδηρο,
 τὸ πέταγμα μου σταματώντας
 ἀφέθηκε σὲ μιὰ καιμὴ ριγμένο.

Τυφλὸς ἀκόμα τὸ ἀπόλυτο φῶς ἀναζητώντας
 ἄπλωσα τὸ χέρι στὸν ἄγνωστο
 ποὺ σέρνονταν στὸ σκοτάδι τῆς ἀνάγκης του.
 Γιὰ μιὰ στιγμή,
 στιγμή μοναδικὴ στὴ μεγαλωσύνη τῆς
 ἀγάπης καὶ φίλους καὶ ἐχθροὺς-τ' ἀδέλφια μου

Κι' ἀντήχησαν ὑπόκωφα τότε χτυπήματα,
 σάν τὰ χτυπήματα σφυριοῦ στὴν πέτρα ἀπάνω
 ἐπίσημη ἀναγγέλοντας στὴν πόρτα τῆς ψυχῆς μου παρουσία,
 Τὰ μάτια μου λευτερωμένα εἶδαν!...
 Κι' ἄστραψε φῶς γύρω καὶ μέσα μου!!

Γιώργος Γεωργιάδης

ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ ★★★ ΚΑΙ ΜΑΓΕΙΑ

Υπό ΒΑΣΙΛ. ΚΑΡΑΜΑΛΙΚΗ

2ον (Τελευταίον)

Ἡ μελέτη τῶν κλάδων τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ διακρίνεται εἰς Ἐξωτερικὴν καὶ Ἐσωτερικὴν

Ἐξωτερικὴ εἶναι ἡ μελέτη τῆς Φιλολογίας των καὶ οἱ διανοητικοὶ συλλογισμοὶ ἐπὶ τῶν θεμάτων των, δηλαδὴ μὲ ὅ,τι ἀσχολούμεθα αὐτὴν τὴν στιγμήν, ἐνῶ ἡ Ἐσωτερικὴ εἶναι ἡ ἀτομικὴ ἀσκήσις, ἡ ὁποία ἀφορᾷ τοὺς εἰδικὰ μεμυημένους Δι' αὐτῆς τῆς ἀσκήσεως παράλληλα μὲ τὴν γνῶσιν, ἀποκτᾶται ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὸ ὑπεραισθητόν, μόνον δι' ἀκαμάτων προσπαθειῶν, ἐφ' ὅρου ζωῆς, ἀγνῆς ζωῆς καὶ πνευματικῆς ἡρεμίας

Εἰς ἡμᾶς τοῦτο εἶναι ἀδύνατον διότι ἡ διαμόρφωσις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς οἰκογενειακῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς μας εἶναι τελειῶς ἀπρόσφορος.

Ἄλλὰ καὶ διὰ τῆς ἀπλῆς φιλολογικῆς μελέτης τῶν κλάδων τοῦ

ἀποκρυφισμοῦ, τὴν μόνην προσιτὴν σήμερον ἐργασίαν, ὁ ὀρίζων τῆς σκέψεώς μας διευρύνεται, μέσῳ αὐτῆς διαβλέπομεν τὴν ὑπάρξιν ἑνὸς ἀοράτου κόσμου, τεράστια ἐκτεταμένου, ἀποκτῶμεν τὴν συναίσθησιν τοῦ μεγέθους τῆς Φύσεως, κολοβῶνομεν τὰς πτέρυγας τῆς ὑπεροφίας μας καὶ κρημνίζομεν τὰ ὑπόβαθρα τοῦ ἐγῶισμοῦ μας.

Ἴδωμεν τί εἶναι Ἀστρικὸν πεδίον, περὶ τοῦ ὁποίου ὠμιλήσαμεν προγενεστέρως, καὶ ἐπὶ τοῦ ὁποίου δρᾷ κυρίως ἡ Ἐπικλητικὴ Μαγεία, ἀπὸ καθαρῶς φιλοσοφικῆς σκοπιᾶς.

Κατὰ τὴν ἀπλῆν μελέτην τῶν Φυσικῶν νόμων τῆς Δημιουργίας, διεπιστώθη ὅτι ἡ Γῆ περιβάλλεται ὑπὸ στρώματος ἀέρος, τὸ ὅποιον καλοῦμεν ἀτμόσφαιραν. ἐπέκεινα ὅμως τῆς ὑπάρξεως τῆς ἀτμοσφαιρας ἐγένετο δεκτὴ ἐπίσης ἡ

ὑπαρξίς ἐνὸς ἀσταθμήτου ρευστοῦ, τὸ ὁποῖον οἱ Φυσικοὶ παρέδεχθησαν ὡς παράγοντα διαδόσεως τοῦ Φωτός, τῆς θερμότητος, τοῦ ἤλεκτρισμοῦ κ.λπ., τὸ ἀπεκάλεσαν δὲ Αἰθέρα.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Πυθαγόρα ὁ αἰθὴρ ἐθεωρεῖτο ἐν λεπτοφυῆς ρευστόν, τὸ ὁποῖον ἐπλήρου τὰ διαπλανητικὰ διαστήματα, ἀπεκάλουν δὲ αὐτὸ «Σῶσαν κατὰστασιν»: ἢ «Ζῶπραγμα», τοῦτ' ἐστὶ κοσμικὴν καὶ ἀπρόσωπον ἀρχήν, ἔχουσαν ἐν εἶδος συλλεκτικῆς συνειδήσεως.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Πυθαγόρα ὁ αἰθὴρ οὗτος δὲν ἔπαυσε νὰ εἶναι τὸ ἀντικείμενον ἐρευνῶν καὶ ἀμφιβολιῶν ἐκ μέρους πνευμάτων ἀφόρων τάσεων.

Ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι προσεκολλήθησαν εἰς τὴν μελέτην τῆς ὕλης, τὸν ἀνεῦρον καὶ ἐπίστευσαν ὅτι ἦτο ἡ πεμπτουσία αὐτῆς.

Ἐκεῖνοι, ἀφ' ἐτέρου, οἱ ὁποῖοι, παρορῶντες τὸ χονδροειδὲς περιβλημα τοῦ σώματος τῆς ὕλης, ἐπροχώρησαν εἰς τὰς περιοχὰς τῶν λογικῶν συλλογισμῶν, τὸν ἀνεῦρον καὶ πάλιν καὶ τοῦ ἀπέδωσαν τὰς ἀρετὰς τοῦ πνεύματος.

Ἐπειδὴ δὲ ἕκαστος εἶχε λόγους νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν γνώμην του, ὁ δυῖσμός τῶν ἀπόψεων παρέμεινε.

Ἐν τούτοις, ἀπὸ τῆς Ἀρχαϊότητος μέχρι τῶν ἡμερῶν μας, δὲν ἔπαυσε νὰ γίνεται παραδεκτὴ εἰς ὁμάδας ἐρευνητῶν βασιζομένων ἐπὶ τῆς πείρας τοῦ παρελθόντος, ὡς καὶ τοῦ παρόντος, μία γνώμη συμβιβαστικὴ τῶν δύο προμνημονευθέντων ἀνταγωνισμῶν. Ἐβεβαίωσαν δηλαδὴ ὅτι ὁ αἰθὴρ ἦτο ὕλη καὶ πνεῦμα.

Παρὰ τοῦτο, οὐδεμία συναδέλφωσις τῶν διισταμένων ἀπόψεων ἐπετεύχθη.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει εἰς ὀλόκληρον τὴν Φύσιν, ὑπὸ οἰανδήποτε ἀποψιν ἐκ τῶν ἀνωτέρω καὶ ἐν τὴν θεωρήσωμεν, εὐρισκόμεθα ἐνώπιον δύο Κοσμικῶν Ἀρχῶν:

ΟΥΣΙΑ καὶ ΥΠΟΣΤΑΣΙΣ

Οὐσία εἶναι πᾶν ὅ,τι ἐκδηλώνει μίαν συνείδησιν, μίαν νόησιν, ἐν λογικόν. Ὑπόστασις πᾶν ὅ,τι εἶναι σύμπλεγμα ὕλικῶν ἀτόμων ζώντων ἐν συνοχῇ.

Εἰς τὸν Ἄνθρωπον ΟΥΣΙΑ καὶ ΥΠΟΣΤΑΣΙΣ μεταφράζεται διὰ τῶν ὄρων πνεῦμα, δηλαδὴ ἰκανότης τῆς πραγματοποιήσεως τῶν συλλήψεων, καὶ σῶμα, δηλαδὴ μορφή ὕλης τὴν ὁποίαν βλέπομεν ὅτι ἀδρανεῖ καὶ εἶναι ἀσυνείδητος ὅταν τὸ πνεῦμα τὴν ἐγκαταλείπῃ.

Ἐκ τοῦ ἀδιακόπου δὲ ἀγῶνος, τὸν ὁποῖον διεξάγουν ἀνηλεῶς παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ, συμπεραίνομεν μοιραίως ὅτι: Ἐν πνεῦμα, μία παγκόσμιος δύναμις, καθ' ὅμοιον τρόπον, ἀγωνίζεται πρὸς ἐν Σῶμα, πρὸς μίαν παγκοσμίαν ὕλην. Τὸ θέαμα τῶν παντοειδῶν μεταμορφώσεων τῆς ὕλης μᾶς ἀποδεικνύει ἐπαρκῶς τὰς ἀλλεπαλλήλους προσπαθείας τοῦ πνεύματος ἐν αὐτῇ.

Ἄν ἀνατρέξωμεν εἰς τὰς πρώτας ἀρχὰς τοῦ ἀγῶνος τούτου, παραδεχόμεθα εἰς τὴν βάσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ κόσμου τούτου, δύο ἐναντίας δυνάμεις: Τὴν ἐκ τοῦ Χάους, τὴν Χαοτικὴν, ὕλην, καὶ τὴν Διάνοιαν, τὸ πνεῦμα, ἀφ' ἐτέρου.

Διὰ λόγους τοὺς ὁποίους αἰ παραδόσεις, οἱ μῦθοι ἢ αἰ θρη-

σκεῖται διαφοροτρόπως ἑρμηνεύουσι, τὸ πνεῦμα ἠθέλησε νὰ ὑπεισέλθῃ εἰς τὴν ὕλην, νὰ τὴν διατάξῃ, νὰ τὴν διαμορφώσῃ, ἐν μιᾷ λέξει «νὰ ζήσῃ ἐν αὐτῇ», διότι ἠθέλησε νὰ τὴν κάμῃ νὰ μεθέξῃ τῶν ἀρετῶν του.

Ἡ μικρὴ μας διάνοια φαντάζεται τὴν προσπάθειαν ταύτην, ὡς ἀγῶνα.

Ἡ προσπάθεια αὕτη διεισδύσεως τοῦ πνεύματος, προεκάλεσεν ἐκ μέρους τῆς ὕλης τὴν ἀντίστασιν.

Ἀλλὰ πῶς δύο ἀρχαί, ἡ μία ἐνεργητικὴ (τὸ πνεῦμα) καὶ ἡ ἄλλη παθητικὴ (ἡ ὕλη) ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιζήσουν μαζί, χωρὶς ἡ μία ἐκ τῶν δύο νὰ μὴ ἐκμηδενίσῃ τὴν ἄλλην καὶ πῶς τὸ πνεῦμα ἠδυνήθη νὰ λάβῃ ἐπαφὴν μετὰ τῆς ὕλης, ἀφ' οὗ ἡ ὅλη πεῖρα μας ἐπὶ τῶν κοσμικῶν ζητημάτων μᾶς πείθει, ὅτι οὐδέποτε δύνανται νὰ ἐνωθοῦν δύο πράγματα ἐκ διαμέτρου ἀσυμβίβαστα;

Διότι ἐκ τῆς ἐπενεργείας τοῦ πνεύματος ἐπὶ τῆς ὕλης, ἔλαβε γένεσιν τὸ ἀστρικόν, τὸ ὁποῖον κατέστη ὁ διάμεσος, τὸ σημεῖον ἐπαφῆς, μεταξύ οὐσίας καὶ ὑποστάσεως, πνεύματος καὶ ὕλης.

Ἡ ἐξήγησις αὕτη περὶ δημιουργίας τοῦ Ἀστρικοῦ, δὲν παρουσιάζει τί τὸ ὁποῖον ἡμπορεῖ νὰ μᾶς ξενίσῃ, διότι ἔχομεν συνηθίσει νὰ βλέπωμεν εἰς τὸν περίξ κόσμον τὸ γεγονός ὅτι ὁσάκις δύο ἀντίθετοι πρὸς ἀλλήλας ἀρχαί συνάπτονται, ἐκ τῆς ἐπαφῆς των λαμβάνει γένεσιν μία ἄλλη μορφή.

Οὕτω, ἐκ τῆς συμβολῆς τοῦ ἄρρενος καὶ τοῦ θήλεος γεννᾶται τὸ τέκνον, τὸ ἀνδρόγυνον, ἐκ τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ τοῦ παθητικοῦ τὸ

οὐδέτερον, ἐκ τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ προκύπτει τὸ χλιαρόν, ἐκ τῆς ἔλξεως καὶ ἀπώσεως, ἡ ἰσορροπία, ἐκ τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ σκότους προκύπτει τὸ ὑποσκίασμα.

Τὸ ἀστρικὸν λοιπὸν δὲν εἶναι οὔτε ὕλη, οὔτε πνεῦμα. εἶναι καὶ τὸ ἓν καὶ τὸ ἄλλο. Ἐξερχόμενον ἐκ δύο δυνάμεων παριστᾷ, τὸ ἀστρικόν, μίαν τρίτην δύναμιν, διεισδύουσαν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἐμποτίζουσαν αὐτὸν πανταχόθεν. ἀκόμη καὶ ὅσον βαθέως εἰς τὴν γῆν καὶ ἂν σκάψωμεν, θ' ἀνεύρωμεν τοῦτο.

Πάντα τὰ δημιουργημένα ὄντα περιέχουν, καὶ ἐκλύουν, ἀστρικόν, ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ των ἐξελίξεως ἐν τῇ κοσμικῇ ἱεραρχίᾳ, τὸ δὲ ἐκπεμπόμενον ἀστρικὸν ρευστόν, ἀποτελεῖται ἀπὸ διαφόρους ἀναλογίας πνεύματος καὶ ὕλης.

Ὡς ἀναλογίας γενικὰς τοῦ Ἀστρικοῦ, ὁ Ἐσωτερισμὸς μᾶς δίδει εἰς μέρη α) ὕλας καὶ β) πνεύματα.

Τὸ ἀστρικὸν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ εἶναι ὅ,τι καλοῦμεν συνήθως, ψυχικὸν ρευστόν, ζωικὸν ρεῦμα, μαγνητικὸν ρευστόν, κ.λπ. Ὅλοι ὅσοι ἐπεδόθησαν εἰς τὴν μελέτην τῆς φυσικῆς ταύτης δυνάμεως, τῆς ἐνυπαρχούσης ἀπὸ τοῦ ὄρυκτοῦ μέχρι τῶν σφαιρῶν των ἀστέρων καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀνθρώπου μέχρι τῶν ἀπωτέρων αὐτοῦ δημιουργικῶν ὄντοτήτων τοῦ κόσμου, βεβαιοῦν τὴν ἀναμφισβήτητον ὑπαρξίν τῆς δυνάμεως ταύτης καὶ τὴν κεφαλαϊώδη σημασίαν τὴν ὁποῖαν ἔχει ἐν τῇ ἐπιτελέσει ὑπερβατικῶν φαινομένων, εἴτε ἐπὶ τῆς Φύσεως, εἴτε ἐπὶ τοῦ Ἀνθρώπου, εἴτε ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ.

Διὰ νὰ τεθῇ ὁμως εἰς παλμικὴν

δόνησιν ὁ παγκόσμιος οὗτος παράγων ὑπὸ τοῦ ἀνθρώπου, πρέπει οὗτος νὰ ἔχῃ ἀναπτύξει ὠρισμένας τινὰς δυναμικὰς ιδιότητας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματός του, αἱ ὁποῖαι θὰ συλλάβουν, θὰ καθορίσουν καὶ θὰ ἀποκρυσταλλώσουν τὴν ιδέαν διὰ τῆς φαντασίας, τῆς βουλήσεως καὶ τῆς πίστεως.

Διὰ τῶν ἀνωτέρω γενικῶν ἀπόψεων ἀπεσκοπήθη νὰ ἐξοικειωθῇ ὁ ἀναγνώστης, μὲ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον καλεῖται Ἀστρικόν. ἐπεδιώχθη ἡ χάραξις περὶ αὐτοῦ ἐνὸς γενικοῦ σχεδίου, ἀπηλλαγμένου, κατὰ τὸ δυνατόν, ἀπὸ δυσνοήτους ἐνοιᾶς, τὰς ὁποίας ἡ ἐμβριθῆς μελέτη του περιλαμβάνει, καὶ εὐκόλως νοητόν.

Διευτώσαμεν τὴν Θεωρίαν ὅτι τὸ Ἀστρικόν εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς δράσεως δύο ἀντιθέτων παραγόντων. οἱ παράγοντες οὗτοι εἶναι:

Πρῶτον, τὸ πνεῦμα, τὸ εἶναι, ἡ παγκόσμιος δύναμις, ἡ οὐσία, ἡ οἰονδήποτε ἄλλο ὄνομα θελήσωμεν νὰ τῆς ἀποδώσωμεν, καὶ Δεύτερον ἡ ὕλη, ἡ ὑπόστασις.

Ὁ πρῶτος παράγων, τὸ πνεῦμα, τείνει νὰ πτητικοποιήσῃ τὸ σταθερόν, τὴν ὕλην, ὁ δὲ δεύτερος παράγων, ἡ ὕλη, τείνει νὰ σταθεροποιήσῃ τὸ πτητικόν, τὸ πνεῦμα.

Ἐκ τούτων, τὸ μὲν πνεῦμα εἶναι ἡ δύναμις ἐκείνη ἡ κάτοχος, μεταξὺ ἄλλων ἀρετῶν, καὶ τῶν ιδιοτήτων τῆς διεισδύσεως καὶ τῆς κινήσεως, ἡ δὲ ὕλη φέρει τὴν σφραγίδα τῆς ἀντιστάσεως καὶ τῆς ἀδρανείας.

Αἱ δύο αὗται ἐνέργειαι αἱ ἀπορρυσάσαι ἐκ τῆς ἰδίας πηγῆς

εἶναι ἐχθραὶ ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεώς των, προσπαθοῦσαι ἡ μία νὰ κυριαρχήσῃ ἐπὶ τῆς ἄλλης, μὲ ἀποτέλεσμα τὴν ἐξισορρόπησίν των.

Μετὰ τὰς δοθεῖσας, ἀν καὶ συνοπτικὰς, ἐξηγήσεις, φθάνομεν εἰς τὸν πρῶτον καὶ κύριον σκοπὸν τῆς δημιουργίας τοῦ Ἀστρικοῦ, ὅστις εἶναι ἡ μυχία συνένωσις ὄλων τῶν ὄντων τῆς δημιουργίας πρὸς ἄλληλα καὶ συγχρόνως πρὸς τὸν Δημιουργόν των. Ὁ σύνδεσμος οὗτος, ἀόρατος εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας, εἶναι δεκτικὸς ἀποδείξεως ἐν τῇ συνήθει ζωῇ. Τὸ φαινόμενον τῆς τηλεπαθείας, δὲν περικλείει ἄλλο τι μυστήριον, παρὰ τοῦτο (τὸ ἀστρικόν).

Τὸ Ἀστρικόν εἶναι μορφή ὕλης ἀνωτέρας ἐκείνης τὴν ὁποίαν ἀντιλαμβάνονται αἱ αἰσθήσεις μας, χρησιμεύουσα ὡς μεσάζων μεταξὺ νοητικοῦ καὶ φυσικοῦ σώματος. Ἡ νέα αὕτη μορφή ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν πόθων τῆς θελήσεως, τῆς πίστεως καὶ τῆς φαντασίας, σχηματίζει δίνας ἢ ρεύματα τῶν ὁποίων ἡ χρησιμοποίησις ἀποτελεῖ τὸ κυριώτερον μέσον τῆς Μαγείας.

Τὸ ἀστρικόν, φῶς, πεδίον ἢ ρευστόν, ὡς διφυῆς οὐσία, συνεχῶς ταλαντευομένη μεταξὺ πνεύματος καὶ ὕλης, εἶναι ὁ ἐνδιάμεσος ὄρος, ὁ κρῖκος ὁ συνδέων τὰς δύο ταύτας ἀκρότητας· ἄνευ τοῦ συνδέσμου τούτου οὐδεμία ἐπαφή, οὐδεμία πραγμάτωσις, οὐδεμία γένεσις θὰ ἠδύνατο νὰ λάβῃ χώραν. Εἶναι ὁ Ἔρωσ τῆς Πλατωνικῆς φιλοσοφίας, ὁ μέγας δαίμων, ὁ συνδέων τοὺς θεοὺς μετὰ τῶν ἀνθρώπων.

Είναι ακόμη όπως τὸ σημεῖον ἰσορροπίας πάντων τῶν ἐν τῇ Φύσει.

— Εἰς τὴν ζῶην καὶ τὸν θάνατον, τὸ σημεῖον ἰσορροπίας εἶναι τὸ ἀπόρρητον τῆς Ἀθνασίας.

— Εἰς τὴν ἡμέραν καὶ τὴν νύκτα τὸ σημεῖον ἰσορροπίας εἶναι τὸ ἐλατήριον τῆς κινήσεως τῶν κόσμων.

— Εἰς τὴν Ἐπιστήμην καὶ τὴν πίστιν εἶναι τὸ ἀπόρρητον τῆς φιλοσοφίας.

— Εἰς τὴν θέλησιν καὶ τὸ πάθος, τὴν δράσιν καὶ τὴν ἀντίδρασιν, τὸ ἀπόρρητον τῆς ἰσχύος.

Τὸ σημεῖον ἰσορροπίας εἶναι ἡ ὑπερούσιος Μονάς, ἡ ἀποτελοῦσα τὴν θεϊότητα ἐν τῷ θεῷ, τὴν ἐλευθερίαν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ τὴν ἁρμονίαν ἐν τῇ Φύσει.

— Εἰς τὴν δυναμικὴν εἶναι ὅπως τὸ ἀεικίνητον, εἰς τὴν Γεωμετρίαν ὁ τετραγωνισμὸς τοῦ κύκλου, εἰς δὲ τὴν χημείαν, ἡ πραγματώσις τοῦ Μεγάλου ἔργου.

Εἰς ὅλα τὰ ἱερά τοῦ Ἀρχαίου κόσμου, ἡ οἰκουμένη αὕτη οὐσία, τὸ ἀστρικόν, ἦτο γνωστόν, παριστάνετο δὲ διὰ τοῦ ἐμβλήματος τοῦ Ἑρμοῦ Φ, ἀναλυομένου 1ον εἰς τὸν μηνίσκον, 2ον εἰς τὸν κύκλον καὶ 3ον εἰς τὸν σταυρόν. Ὁ μηνίσκος παριστᾷ τὸ παγκόσμιον ρεῦμα, ὁ κύκλος τὴν κίνησιν, καὶ ὁ σταυρὸς, τὸν ἔρωτα, τὴν σύζευξιν.

Ἐξ ὧσων ἐξετέθησαν προκύπτει ὅτι οὐδεὶς ἀμερόληπτος μελετητῆς δύναται νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ἡ Ἐπιστήμη εἶπε τὴν τελευταίαν τῆς λέξιν εἰς τὴν ἀνακάλυψιν τῶν νόμων τῆς Φύσεως καὶ ὅτι θὰ ὑπάρχῃ πάντοτε εἷς μέγας ἀριθμὸς φαινομένων, τὰ ὁποῖα εἰσέτι

δὲν ἔχουσιν ἱκανοποιητικὰ ἔρμηνευθῆ. Τῶν φαινομένων αὐτῶν ἡ ἐξέτασις ἀποτελεῖ καὶ τώρα καὶ πρὸ πολλοῦ καιροῦ, τὸ ἀντικείμενον τῆς μελέτης «τῶν Ἀποκρύφων Ἐπιστημῶν».

Ἐπάρχουν τὰ ὄνειρα, αἱ παραισθήσεις, ἡ τηλεπάθεια, ἡ μεταβίβασις σκέψεως, ἡ διπλῆ ὄρασις, αἱ ἀγαθοποιαὶ ἢ κακοποιαὶ ἐπιδράσεις, τὰ δυσεξήγητα τηλεκινητικὰ φαινόμενα, ὁ ὑπνωτισμὸς, αἱ ἀνεξήγητοι περιπτώσεις μαντείας τοῦ μέλλοντος, αἱ αὐθεντικαὶ περιπτώσεις ἐπικοινωνίας μετὰ τὸ ὑπερέραν καὶ μύρια ὅσα ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἄπτονται τοῦ «ὑπερφυσικοῦ», συγγενέουσι μετὰ τὴν πρόληψιν καὶ τὴν δεισιδαιμονίαν, ἀλλὰ καὶ τελείως διακεχωρισμένα ἀπὸ αὐτὰς καὶ τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦν ἀντικείμενα μελέτης τῶν Ἀποκρύφων Ἐπιστημῶν.

Ἐπάρχει βιβλίον ἐκτυπωθὲν τὸ 1848 τοῦ τότε καθηγητοῦ τῆς Φυσικομαθηματικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν Δημητρίου Στρούμπου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐπιστημονικὰ παράδοξα».

Ὁ διαπρεπὴς καθηγητῆς ὑπεστήριξεν εἰς αὐτὸ ὅτι δύο πράγματα δὲν πρόκειται νὰ πραγματοποιηθοῦν:

1ον ἡ ἀεροπλοῖα μετὰ μηχανὰς βαρυτέρας τοῦ ἀέρος καὶ 2ον ἡ ἐπικοινωνία μετὰ τὸ ὑπερέραν.

Διὰ τὸ πρῶτον, τὴν ἀεροπλοῖαν, μόλις εἶναι ἀνάγκη νὰ εἴπω ὅτι διεψεύσθη.

Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον, τὴν ἐπικοινωνίαν μετὰ τὸ ὑπερέραν, ὑπάρχουν ἐνδείξεις ὅτι καὶ τοῦτο ἐπιτυγχάνεται κατ' ἰδιάζοντα τρόπον βεβαίως.

‘Ο Ἀποκρυφισμὸς δὲν ἀγνοεῖ τὰς θετικὰς ἐπιστήμας, προσπαθεῖ ἀπλῶς νὰ τὰς συμπληρώσῃ, νὰ ἐπεκτείνῃ αὐτάς, εἰς τὸ πεδῖον τῶν λεγομένων ἀποκρύφων ἐπιστημῶν. ‘Ο Ἀποκρυφισμὸς εἶναι τὸ ἐπόμενονον βῆμα πέραν τῆς Ἐπιστήμης.

Θὰ τελειώσω μὲ τὸ ἐξῆς ἀφήγημα:

Μία ἀποκρυφιστικὴ παράδοσις ἀναφέρει, ὅτι κάποτε ὁ Ἰησοῦς, περιερχόμενος μετὰ τῶν μαθητῶν Του μίαν ἀπομακρυσμένην συνοικίαν, συνήντησε τὸ πτώμα ἐνὸς κυνὸς ἐν ἀποσυνθέσει.

“Ολοι οἱ μαθηταὶ Του, ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπον καὶ ἔσπευσαν ν’ ἀπομακρυνθοῦν, ἐνῶ ὁ Ἰησοῦς ἐστάθη καὶ ἀπεθαύμαζε τὴν λευκότητα τῶν ὀδόντων τοῦ ἀποσκελετωμένου ζώου.

Ἡ ἀφελὴς αὕτη παράδοσις, διδάσκει, ὅτι ὁ σοφὸς ἀνευρίσκει ὑπὸ τὸν πέπλον τῆς φαινομενικότητος πάντοτε κάτι ἄξιον προσοχῆς, ἀρκεῖ νὰ γνωρίζῃ νὰ παρατηρῇ.

‘Ο ἀποβλέπων εἰς ἀνωτερότητα ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν, ἰδίως ὁ ποθῶν νὰ γνωρίσῃ τὴν κεκρυμμένην πλευρὰν τῶν ὄντων κατὰ τῶν πραγμάτων τῆς Φύσεως, ὀφείλει νὰ ἐκπαιδευθῇ εἰς τὸ νὰ παρατηρῇ, νὰ διαβλέπῃ, ὀπισθεν τῆς ἐξωτερικῆς φαινομενικότητος τοῦ ὀρατοῦ, τὴν κεκρυμμένην ὄψιν τοῦ Κόσμου τῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν Νόμων.

“Ολα τὰ φυσικὰ Φαινόμενα τὰ ἐπενεργοῦντα ἐπὶ τῶν αἰσθητηρίων μας, εἶναι ἀπλῶς ἀνταντακλάσεις, οἱ ἐπενδύται ἀρχῶν πολὺ ἀνωτέρων, τῶν ΙΔΕΩΝ.

Εἰς ζωγραφικὸς πίναξ, εἶναι ἡ ὕλική ἐπένδυσις, διὰ τῆς ὁποίας ὁ καλλιτέχνης περιέβαλε τὴν πνευματικὴν σύλληψίν του, τὴν ΙΔΕΑΝ.

“Αν ἀσκηθῶμεν καὶ συνηθίσωμεν νὰ διαβλέπωμεν ὀπισθεν περιβλημάτων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ιδέας, εὐκόλως θὰ ὑπείσέλθωμεν εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Φύσεως καὶ θὰ καταστῶμεν ὄριμοι διὰ νὰ ἐννοήσωμεν τοῦλάχιστον τὰ μυστικὰ της.

ΕΝΑ ΑΛΦΑΒΗΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΕΩΣ

Ἔπο δ ΑΝΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΟΥ

ΕΝΑ ΑΛΦΑΒΗΤΟΝ

Πηγήν ἀληθοῦς χαρᾶς ἀποτελεῖ διὰ τὸν ἄνθρωπον ἡ ἐπιλαβὴ τοῦ ἔργου τῆς βελτιώσεως τοῦ ἑαυτοῦ του. Καὶ καθὼς ἡ ἀσκησις τοῦ σώματος καθιστᾷ αὐτὸ περισσότερον ἀκμαῖον, σφριγηλὸν καὶ ὑγιές, οὕτω καὶ ἡ ἀσκησις πρὸς αὐτοβελτιώσιν, βοηθεῖ τὴν ψυχὴν νὰ καταστῇ ὑγιής καὶ σθεναρά.

Ἡ ἠθικὴ ἱκανοποίησις, ἡ ψυχικὴ ἀγαλλίασις καὶ τὸ συναισθηματικὸν τῆς ἀληθοῦς ἀξιολογίας, ἄτινα ἀκολουθοῦν καὶ τὴν μικροτέραν ἀκόμην νίκην τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ἀπελείας του, ἀποτελοῦν μεγάλην ἀνταμοιβήν, ἀληθὴ στέφανον δάφνης καὶ ἀεὶζει διὰ τὸν ἀποκτῆ-

σωμεν νὰ καταβάλλωμεν μὲ φιλοτιμίαν, ἐπιμονὴν καὶ εὐσυνειδησίαν κάθε δυνατὴν προσπάθειαν.

Εἰς τὸ ἔργον μας αὐτὸ ἰδοῦ μικρὸν βοήθημα, τὰ ἀλφάβητον ἐκείνου ὅστις θ' ἀποφασίσῃ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν ὁδὸν τῆς τελειώσεως τοῦ ἑαυτοῦ του.

Τὸ ἀλφάβητον αὐτὸ χωρίζεται εἰς τέσσαρα μέρη. Τὸ πρῶτον ἀναφέρεται εἰς τὰ γενικὰ σημεῖα τὰ ὅποια πρέπει νὰ προσέξῃ ὁ ἄνθρωπος. Τὸ δεύτερον εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ σώματος. Τὸ τρίτον εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ψυχῆς καὶ τέλος, τὸ τέταρτον εἰς τὰ ἀφορώντα τὴν κατεύθυνσιν τῆς ἐξελιξεως τοῦ Πνεύματος.

Α' Τέταρτον τοῦ Ἀλφαβήτου

Δναγνώρισε τὴν ἀνάγκην τῆς αὐτοβελτιώσεώς σου ὡς μόνης δυναμῆς νὰ σὲ φέρῃ πλησιέστερον τῆς Θεῆς βοηθείας

Βασίσει διὰ τὴν ἐπίτευξιν αὐτῆς εἰς τὰς δυνάμεις τῆς φύσεως καὶ κατ' ἀκολουθίαν, ἀφοῦ καὶ σὺ ἀποτελεῖς μέρος ταύτης, εἰς τὰς ἰδίας σου δυνάμεις.

Γνώριζε ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον σὲ ἀποτελεῖ, εἶναι τὸ αὐτὸ ὅπερ ἐδημιούργησε τὸ Σύμπαν καὶ ἐνέχει δυνάμει πάσας αὐτοῦ τὰς ιδιότητας καὶ δυνατότητας.

Διαφύλαξε διὰ σὲ τὴν ἀνεκτίμητον χαρὰν νὰ ἐξασφαλίσῃς σὺ ὁ ἴδιος τὰς προϋποθέσεις τῆς Πνευματικῆς σου Προόδου. Μὲ τὴν ἀξίτην τῆς θελήσεως καλλιέργησε τὸ ἔδαφος

της ψυχής σου. Ἀπομάκρυνε ἀπὸ αὐτὸ κάθε ἐπιβλαβὲς ἐλάττωμά σου, ἐξάλειψε τὰ πάθη καὶ τὰς κακίας, ἐλευθερώσου ἀπὸ τὰς προλήψεις καὶ τὰς παντοειδεῖς δεσμεύσεις, ὥστε ὁ θεῖος σπόρος νὰ εὕρη τὴν «ἀγαθὴν γῆν», ὅπου θὰ δυνηθῆ ἀσφαλῶς νὰ βλαστήσῃ καὶ ν' ἀποδώσῃ καρπὸν.

Ερεύνησον τὴν Φύσιν καὶ τὰς ἐκδηλώσεις της· ἢ παρατήρησις αὐτῆς, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὴν χρησιμοποίησιν τῆς λογικῆς σου ιδιότητος, θὰ σὲ ὀδηγήσῃ νὰ διακρίνῃς τί εἶναι τὸ συμφέρον διὰ τὴν πρόσοδόν σου, ὥστε νὰ τὸ ἐπιδιώξῃς.

Ζήτησον ν' ἀνεύρης καὶ ν' ἀντλήσῃς ἐκ τοῦ ἐσωτερικοῦ σου εἶναι, τὴν δύναμιν, ἣτις ἀπαιτεῖται διὰ νὰ κινήσῃς καὶ γνῶριζε ὅτι ἔχεις αὐτὴν τὴν δύναμιν, ἀλλὰ πρὸς μεγίστην ζημίαν σου ἐπιμένεις νὰ τὴν ἀγνοῆς, νὰ τὴν καλύπτῃς δι' ἀδιαφόρων καὶ ἐπουσιωδῶν πραγμάτων καὶ νὰ ὑποτιμᾷς τὴν ἀξίαν της.

Β' Τέταρτον τοῦ Ἀλφαβήτου

Ἡ ἀναζήτησις καὶ ἀναγνώρισις τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ διὰ τὴν ἀνθρωπίνην μορφήν, θὰ σὲ βοηθήσῃ πολὺ εἰς τὸ νὰ καλλιεργήσῃς πάντα τὰ στοιχεῖα ὅτινα σὲ ἀποτελοῦν. Ἀποτελεῖσαι ἀπὸ σῶμα καὶ ψυχὴν. Ἴδου εἰς ἄδρας γραμμὰς αἱ ἀνάγκαι τοῦ σώματός σου.

Ηλιος - Ἀέρας - Νερὸ εἶναι οἱ τρεῖς ἰατροὶ σου. Ἐμπι-

στεύσου εἰς αὐτοὺς καὶ ἄφισε τὸ σῶμα σου ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερον χρόνον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασίν των. Δὲν θὰ χρειασθῆς ἄλλα ψιμύθια, ἐὰν χρησιμοποιήσῃς πρὸς καλλωπισμὸν τοῦ σώματός σου τὴν καθαρῶτητα, ἐλαφρὰ ἐνδύματα, ἡλιόλουτρα καὶ ἀερόλουτρα.

Θησαύριζε διὰ τὸν ὀργανισμόν σου ὑγείαν καὶ εὐεξίαν, χρησιμοποιοῦν πρὸς διατροφήν σου νωπὴν καὶ καθαρὰν φυσικὴν τροφήν. Ἀπόφυγε τὴν πτωματοφαγίαν ἢ ὅποια θὰ σὲ φαρτίσῃ μὲ τὰ σπέρματα πολλῶν ἀσθενειῶν καὶ δεινοπαθημάτων.

Ιατρός σου, ἐπίσης, ἄς γίνῃ ὁ φυσιολογικὸς καὶ ἀτάραχος ὕπνος. Αὐτὸς θὰ ἀποτοξινώσῃ καὶ τὸν ἐγκέφαλον καὶ τοὺς μῦς σου. Αὐτὸς θὰ δώσῃ εἰς τὴν διάνοιάν σου διαύγειαν καὶ εἰς τὸν ὀργανισμόν σου τὴν ζωϊκὴν δύναμιν πού χρειάζεται. Αὐτὸς θὰ ἐνεργήσῃ ὡς καταλύτης διὰ νὰ ἀξιοποιηθῆ ἐν σοὶ ἡ ἐνέργεια καὶ τῶν τροφῶν καὶ τοῦ φωτός τοῦ ἡλίου. Ὁφείλεις νὰ τὸν προστατεύσῃς ἀπὸ τοὺς θορύθους καὶ ἀπὸ τὴν μόλυνσιν τῆς ἀτμοσφαιράς. Χρειάζεσαι ὕπνον μὲ ἀνοικτὰ παράθυρα εἰς μέρος ἡσυχον καὶ καθαρὸν.

Καλεῖσαι ν' ἀποκαταστήσῃς εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἀπάσας τὰς λειτουργίας τοῦ ὀργανισμοῦ σου. Πρόσεξε· ἰδιαιτέραν φροντίδα ὀφείλεις νὰ καταβάλλῃς διὰ τὴν φυσιολογικὴν λει-

τουργίαν τῆς γεννητησίου σφαιράς. Πᾶσα ἐπ' αὐτοῦ παράβασις ἀπὸ τοῦ φυσιολογικοῦ θὰ ἐπιφέρῃ θαρείας κυρώσεις δι' ἐσέ. Θὰ διαταράξῃ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν τοῦ ὀργανισμοῦ καὶ θὰ ἔχῃ, ὄχι ὡς πιθανόν, ἀλλὰ ὡς βέβαιον ἀποτέλεσμα, τὴν ἀπώλειαν καὶ τῆς σωματικῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχικῆς σου ὑγείας. Ἐὰν διὰ κάθε ἐκδήλωσίν σου χρειάζεται ἡ ἐναρμόνισις πρὸς τοὺς νόμους τῆς φύσεως, διὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ γενητικοῦ συστήματος, ἡ ἐναρμόνισις αὕτη εἶναι πλέον ἢ ἀπαραίτητος. Ἄς γίνῃ τοῦτο δι' ἐσέ κανόν, τὸν ὁποῖον ποτὲ μὴ παραβῆς. Ἐπίσης μὴ λησμονῆς ὅτι τὸ Πνεῦμα διὰ νὰ ἐξελιχθῇ ἔχει ἀνάγκην ὀργανισμῶν. Δὲν ἔχεις τὸ δικαίωμα σὺ νὰ ἀποφύγῃς τὴν τεκνοποιῖαν. Ὅφείλεις νὰ συμβάλλῃς, κατὰ τὸ μέτρον τοῦ δυνατοῦ, εἰς τὸ ἔργον τῆς Φύσεως.

Λανθάνουν ἐντός σου, λόγω τῆς ἐπὶ αἰῶνας ἀντιφυσικῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους, τὰ σπέρματα ὄλων τῶν ἀσθενειῶν εἰς σέ ἀπόκειται, διὰ τοῦ τρόπου ζωῆς τὸν ὁποῖον θὰ ἐφαρμόσῃς, νὰ τὰ ἐξουδετερώσῃς καὶ νὰ τὰ ἀφανίσῃς ἢ νὰ τὰ βοηθήσῃς νὰ ἀυξηθοῦν ὥστε νὰ ἀφανίσουν ἐσέ.

Μεῖνε πιστὸς εἰς τὴν ἀπόφασίν σου νὰ καταστήσῃς τὸ σῶμα σου σύμμαχον καὶ εὐεργέτην τῆς ψυχικῆς σου προόδου. Ἐὰν δὲν ἀτονίσῃς εἰς τὴν προσπάθειάν σου πρὸς αὐτὴν τὴν

κατεύθυνσιν, νὰ εἶσαι βέβαιος ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ὑπέρτερον καὶ τῶν προσδοκιῶν σου ἀκόμη.

Γ' Τέταρτον τοῦ Ἀλφαβήτου

Τὸ δεύτερον συνθετικὸν τοῦ ἑαυτοῦ σου, τὸ καὶ πμῶτερον καὶ πολιτμῶτερον, εἶναι ἡ ψυχὴ σου· αὕτη ἐπιμελείας δεῖ δεῖται... ὑπὲρ τοῦ παντός, καθὼς λέγει ὁ Πλάτων, διότι ἡ καλλιέργεια αὐτῆς εἶναι κεφάλαιον ἀναφαίρετον δι' ἐσέ. Συμφέρον σου εἶναι μετὰ ἀκαταβλήτου θελησεως νὰ τὴν ἐπιδιώξῃς. Ἴδου εἰς ἔξ γράμματα οἱ κανόνες αὐτῆς τῆς καλλιέργειας.

Νίκη τοῦ Πνεύματος ἐπὶ τῆς ὕλης ἅς εἶναι τὸ σύνθημά σου.

— ὕπνησε ὅλες τὶς θεῖες ἰκανότητες πού κοιμοῦνται μέσα σου, θέσε τες εἰς ἐνέργειαν, διὰ νὰ ἐπιτύχῃς τὸ ἔργον τῆς ψυχικῆς σου ἐξυγιάνσεως. Καὶ κατὰ πρῶτον ρύθμισε τὴν λειτουργίαν τῆς διανοίας σου καὶ ὅταν αὕτη θὰ κατασταθῇ ὑγιῆς καὶ θὰ δύναται ὀρθῶς νὰ κρίνῃ, τότε θὰ γίνῃ ὁ πιστότερος καὶ πολυτιμώτερος βοηθός σου.

Οδήγησε ὅλας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς ψυχῆς σου, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ὀρθῆς λογικῆς, πρὸς τὴν κατεύθυνσιν τὴν ὁποῖαν σοῦ ὑποδεικνύει ἡ Μήτηρ Φύσις, διὰ τῶν νόμων τῆς.

Προσπάθησε να εξαγνίσης ό-
λας τās ψυχικās σου έκδη-
λώσεις· δηλαδή να τās έντά-
ξης είς τὸ πλαίσιον τῆς λειτουργ-
γίαις τῶν φυσικῶν καὶ τῶν
πνευματικῶν νόμων. Ἡ ἰκακία,
ὁ ἐγωϊσμός, τὰ πάθη, ἡ μισαλ-
λοδοξία, αἱ διαστροφαι τῶν ὄρ-
μῶν καὶ τῶν ἐνστίκτων ἀποτε-
λοῦν είς τὴν φύσιν παραφωνί-
αν· εἶναι ἐκτρωματικαὶ ἐκδηλώ-
σεις τῆς ψυχῆς, τās ὁποίαις ὀ-
φείλεις νὰ ἐκριζώσης καὶ νὰ
καυτηριάσης με ὑπομονὴν καὶ
ἐπιμονὴν.

Ρυθμός καὶ ἀρμονία φρόντιζε
νὰ ἐπικρατοῦν πάντοτε είς
όλας τās ἐκδηλώσεις τοῦ ἐσω-
τερικοῦ σου εἶναι. Τότε μόνον
θα εἶσαι δεικτικὸς εὐεργετικῶν
δι' ἐσὲ ἐπιδράσεων, τότε μόνον
θα ἀξιοποιηθῆται πλήρως ἐν σοὶ
πᾶσα ἡ τῆς Φύσεως ἐπὶ τοῦ
πνεύματός σου προστασία καὶ
βοήθεια, ὅταν συνειδητῶς θ' ἀ-
ποτελέσης ἀρμονικὸν στοιχεί-
ον· Αὐτῆς.

Σέβου τās λειτουργίαις τῆς
Φύσεως, αἱ ὁποῖαι ἀπαισαι
σκοποῦσι τὴν δημιουργίαν καὶ
τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Πνεύματος
πάντοτε, παντοῦ καὶ ἐν παντί.
Καθ' ἡμέραν, καθ' ἐκάστην στι-
γμὴν, σοῦ παρέχεται ἡ εὐκαι-
ρία ν' ἀποδείξης τὸν σεβασμὸν
σου πρὸς τὴν Φύσιν, ὁ ὁποῖος
καὶ θα συντελέσῃ είς τὴν ἰδικὴν
σου ἀτομικὴν Πρόοδον, ἢ τὴν
ἀσέθειάν σου, ἢ ὁποῖα θα ση-
μάνῃ δι' ἐσὲ τὴν Πνευματικὴν
σασιμότητα, ἣτις ἀποτελεῖ διὰ
τὸ Πνεῦμα τὴν μεγαλυτέραν
δυστυχίαν.

Δ' Τέταρτον τοῦ Ἀλφαβήτου

Τὰ πάντα ἐν τῇ Φύσει
ἐξελλίσσονται καὶ τελειοποι-
οῦνται. Εἰς τὴν ροὴν αὐ-
τῆς τῆς ἐξελλίξεως φερομέ-
νη ἡ ψυχὴ, ὠριμάζει καὶ
φθάνει κάποτε νὰ αἰσθονθῇ
ἐντὸς αὐτῆς ἀκατανίκητον
τὴν τάσιν νὰ βοηθήσῃ αὐτὴ
ἢ ἰδία, συνειδητῶς πλῆον, τὴν
πρόοδόν της καὶ νὰ ὑψηρεθῆ-
σῃ οὕτω τὸ Πνεῦμα!! Καὶ
τότε λέγει είς ἑαυτήν.

Τάχυνε τὴν πρὸς τὰ πρόσω
παρείαν σου διὰ τῆς κάκα-
ταβλήτου ἐπιμονῆς είς τὸ ἔρ-
γον τῆς αὐτοβελτιώσεως καὶ
διὰ τῆς Πίστεως, ἀφ' ἐνὸς μὲν
είς τὴν ἀγάπην τῆς Θείας Φύσε-
ως, ἣτις σὲ ἐδημιούργησε καὶ
ἀφ' ἑτέρου είς τās ἰδίας σου
δυνάμεις.

Υψωσε ἐντὸς σου τὴν Πνευ-
ματικότητα, ὡς θρησκείαν
καὶ συνειδητῶς κατὰστησε τὸν
ἑαυτὸν σου Ναιὸν δοξασμοῦ τῆς
Θείας Κοσμικῆς Οὐσίας, ἐξ ἧς
ἀποτελεῖσαι.

Φανοῦ ἀντάξιος τῆς ἐμπιστο-
σύνης τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος
σοῦ ἐνεπιστεύθη ἕνα μέρος τοῦ
ἑαυτοῦ Του καὶ σὲ ἐπροίκισε
δυνάμει με ὅλας τās ιδιότητας
καὶ ἰκανότητάς Του, τās ὁποῖαις
σὺ ὀφείλεις νὰ ἐκδηλώσης.

Χαίρου διότι ὑπάρχεις, χαί-
ρου διότι ζῆς, χαίρου διότι
εἶσαι αὐτὸ ποῦ εἶσαι καὶ ἰδίως
χαίρου δι' ὅ,τι προορίζεσαι νὰ
γίνῃς!

Ψηλά, υπεράνω σου, είναι ο Ουρανός, όλα τα φωτεινά και έξειλιγμένα Πνεύματα, τα όποια με αγάπην σου ζητούν να φθάσης πλησίον τους. "Υψωσε προς αυτά τους οφθαλμούς σου, πρόσφερε δώρα ευήκοα προς τους σωτηρίους ψιθύρους των, κάμμε ακόμη λίγη προσπάθεια, ακόμη και άλλη. . ζήτησε να τους όμοιάσης!

Ω ψυχή, σύ πού ανεγνώρισες έντός σου τó μεγαλείον τής ούσίας, έξ ης άποτελείσαι, δ

ψυχή, σύ πού διησθάνθης τήν ιδίαν σου άξίαν, δ σύ πού έπόθησες τήν Πρόοδον και τó Φώς, θάδισε έμπρός με τήν άπολύτως δικαιολογημένην έμπιστοσύνην προς τήν θείαν Φύσιν, ήτις σε έδημιούργησε και με αυτοπεποιθήσιν άπένισε με θάρρος τó περίλαμπρον μέλλον σου και μη λησμονής, δ ψυχή, ότι είσαι μέγα τι και άξιοθαύμαστον και ότι φέρεσαι διά τής στοργής τής Φύσεως προς τήν ευδαιμονίαν τής Πνευματικής Ζωής.

Ά που τί γατε

ΚΑΙ ΣΕΙΣ

τούς χρυσόδετους

τόμους

ΙΛΙΣΟΥ

ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΡΙΕΤΙΑΣ

1956 — 1958

1959 — 1961

Οι συνδραμηταί του ΙΛΙΣΟΥ δικαιουόνται να τους αγοράσουν **ΜΟΝΟΝ** δρχ. 100 αντί τής τρεχούσης τιμής των 120 δραχμών.

ΜΕΡΙΚΟΙ φίλοι του ΙΛΙΣΟΥ στέλνουν τήν συνδρομή τους άφου άναγκασθóμε, με λύπη μας, να τους ένοχλήσωμε με ύπενθυμίσεις, όι όποιες κοστίζουν και χρόνο και χρηματα, ή να στείλωμε εισπράκτορα, πού κοστίζει έπίσης, δηλαδή άφαιρεί από το περιοδικό ένα μέρος τής συνδρομής.

Οι πολλοί είναι τακτικοί. Ένω σου μαζί τους!

Ἀποκτήσατε καὶ σείς

ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

«ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ»

(Ἀπὸ τὴν Προϊστορία μέχρι τὴν Ἀναγέννηση)

μὲ 3 πρωτότυπους πίνακας ἐκτὸς κειμένου,
περιέχοντας τοὺς φιλοσόφους κατὰ Σχολὰς

Α'. Προσωκρατικὴ περίοδος :

Οἱ ἀρχαιότατοι, Οἱ ἑπτὰ σοφοί, Οἱ Ἴωνες, οἱ Ἀνατολικοί, Πυθαγόρας, Ἡράκλειτος, Ἐλεᾶται, Ἐμπεδοκλῆς, Ἀναξαγόρας, Ἀτομικοί, Σοφισταί.

Β'. Ἀπὸ τὸν Σωκράτη μέχρι τὸν Χριστιανισμό

Σωκράτης, Πλάτων, Ἀριστοτέλης, Κυνικοί, Κυρηναῖκοί, Ἀκαδημία Πλάτωνος, Περιπατητικοί, Στωϊκοί, Ἐπικούρειοι, Σκεπτικοί, Ἐκλεκτικοί, Νεοπυθαγόρειοι.

Γ'. Ἀπὸ τὸν Χριστιανισμό μέχρι τὴν Ἀναγέννηση :

Νεοπλατωνικοί, Πατέρες - Ἀπολογηταί, Σχολαστικὴ φιλοσοφία, Θωμᾶς Ἀκινῆτος, Ρ. Βάκων, Ἔκκαρτ.

Εὐρετήρια ὀνομάτων.

"Ἄδειον δρχ. 70 — Δεμένον δρχ. 100

Η ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας ἐπικρίνεται

Θέμα ἀντικαταστάσεως τοῦ προκαθημένου τῆς Ἐκκλησίας ἐτέθη ἀπὸ μερίδα ἱεραρχῶν καὶ τοῦ Τύπου.

Ὁ Μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως κ. Ἀμβρόσιος, μετὰ τὴν κατάρρευση τοῦ δικτατορικοῦ ὑπ' ἀριθ. 2 καθεστῶτος, ἐδιδάσασε στὴν Ἱερά Σύνοδο ἓνα κείμενο φοβερὸ ἐναντίον τοῦ ἀρχιεπισκόπου κ. Σεραφείμ.

«Σεβασμιώτατοι σύμβουλοι — εἶπε— τῇ Ἐλευθερίᾳ, ἣ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε στείκετε καὶ μὴ πάλιν ζυγῶ δουλείας ἐδέχεσθε... Σύμπας ὁ Λαὸς χαίρει ἐπὶ τῇ συντριβῇ τοῦ δικτατορικοῦ καθεστῶτος καὶ τῇ ἐκπτώσει τῶν ἐπιόρκων βασανιστῶν του, ἀγάλλεται ἄμως καὶ ἡ Ἐκκλησία, ἐπειδὴ, σὺν τῇ συντριβῇ τοῦ στρατιωτικοῦ δικτάτορος, ἀναμένεται καὶ ἡ πτώσις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ, ἐκτρωματικοῦ καρποῦ τοῦ βαρβάρου ἐκείνου καθεστῶτος... Πρῶτος δὲ δοσίλογος εἶναι ὁ ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς Ἱεράς ταύτης ὀμηγύρεως ἱστάμενος ἀρχιεπίσκοπος Σεραφείμ καὶ δημιουργὸς τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δράματος, ὅστις ἐκ λόγων στοιχειώδους

εὐπρεπείας καὶ ἀξιοπρεπείας θὰ ἔδει οἰκειοθελῶς καὶ χωρὶς νὰ ὑποδειχθῇ ἕξωθεν, ὅπως ἀπομακρυνθῇ ταχέως καὶ αὐτοστιγμῆ τῆς πτώσεως τοῦ Προστάτου καὶ Αὐθέντου του, διὰ νὰ κλαύσῃ ἐν συντριβῇ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ διὰ τὰ ἀμέτρητα σφάλματά του...».

Τὸν κατηγορήσεν ἐν συνεχείᾳ ὡς «παγερῶς ἀδιάφορον» διὰ τὰ θέματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ μὴ ἐπιτυχόντα τίποτε ἄλλο, σπὰ 25 ἔτη τῆς ἀρχιερατείας του, παρὰ δύο μεταθέσεις του εἰς «πλουσίας καὶ ἐπιφανεῖς μητροπόλεις», τελικῶς δὲ τὴν ἀνύψωσίν του εἰς ἀρχιεπίσκοπον, διότι ὑπῆρξε «ταπεινῶς πειθήνιον ὄργανον, εὐνοούμενος, στενὸς συνεργάτης καὶ ταπεινὸς θεράπων τῆς δικτατορίας».

Τὸν κατηγορήσεν διὰ τὴν ψήφισιν Πράξεων «σατανικῶν» εἰς θάρος τῶν ἐκκλησιαστικῶν λειτουργῶν, ἐπειδὴ τὰς ἤθελεν ὡς «ἀπασισίας μνήμης» ὑπουργὸς Παιδείας, διὰ τὴν εἰς πρεσβύτερον χειροτονίαν ἑνὸς διγᾶμου, ἐπειδὴ ἦτο «παρακοιμώμενος» αὐτοῦ, διὰ τὴν ὀρκωμοσίαν τῆς κυβερνήσεως Ἀνδρουτσοπούλου, πράξεως συνι-

στώσης «εισπήδησιν» εἰς ξένην ἐκκλησιαστικὴν περιφέρειαν, ἐπειδὴ ἔτσι ἤθελεν ὁ διοικητὴς τῆς ΕΣΑ. Καὶ ἄλλα πολλά, ὡς περὶ «δυσωνύμων φημῶν» (;) εἰς θάρος τοῦ ἰδίου τοῦ ἀρχιεπισκόπου καὶ ἄλλων στενῶν συνεργατῶν του.

«Ζητοῦμεν, λοιπόν —κατέληξεν ὁ Μητροπολίτης Ἐλευθερουπόλεως— ὄχι τὴν παραίτησίν σας, ἀλλὰ τὴν ἀπαγγελίαν καθ' ὑμῶν κατηγορίας ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας. Στοιχειώδεις λόγοι ἠθικῆς καὶ δικαιοσύνης ἐπιτάσσουσιν νὰ λογοδοτήσητε ὄχι μόνον σεῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ περὶ ὑμᾶς δημιουργοὶ τῆς ἀνωμαλίας, διὰ νὰ δικαιωθῆτε, διὰ ν' ἀπολαύσητε, ἀντ' ὧν κακουργιῶν κατὰ τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας διεπράξατε.

Ναί, Μακαριώτατε, εἶσθε δοσίλογος, διότι ἐκακουργήσατε κατὰ τῆς Ἐκκλησίας. Διεπράξατε συγερὰ ἐγκλήματα ἐβουθήσατε τὴν Ἐκκλησίαν εἰς κατασχύνην. Ἐν τῷ προσώπῳ σας ὑπετιμήθη τὸ Ἐπισκοπικὸν ἀξίωμα. Καὶ μόνον διὰ τὰ ἀνωτέρω παραπτώματα θὰ πρέπει νὰ σᾶς ἐπιβληθῆ ΕΠΤΑ-ΚΙΣ ἢ ποινὴ τῆς καθαιρέσεως καὶ τοῦ ἰσοβίου ἐγκλεισμοῦ σας εἰς τὴν Ἱ. Μοῆν Πυθαρίου.

Θὰ ἐνθυμεῖσθε, Μακαριώτατε, μὲ πόσῃ ἀγάπῃ σᾶς παρεκάλουν ἐνώπιον πρότρίτα συνεδριάζουσας μεῖζονος ἀριστίνδην Συνόδου νὰ προσέζητε, ὥστε νὰ μὴ παρασυρθῆτε οὔτε ἀπὸ τὰ πάθη σας, οὔτε ἀπὸ τὰς

πονηρὰς εἰσηγήσεις τῶν ἀνθρώπων τοῦ περιβάλλοντός σας.

Σᾶς εἶχον ἐπανειλημμένως προειδοποίησει, ὅτι ὅταν ἀρθῆ ὁ Στρατιωτικὸς Νόμος καὶ καταργηθῆ ὁ Χιτλερικὸς περὶ «Τύπου» τοιοῦτος καὶ στερηθῆτε τῆς ἀπὸ τῶν λογῶν τῆς ΕΣΑ βοηθείας καὶ προστασίας, θ' ἀντιμετωπίσητε ἀφορήτως ἐχθρικὸν περιβάλλον καὶ ἡ θέσις σας θὰ καταστῆ τραγικὴ.

Σεῖς, ὅμως, θέβαιος —τότε— ὦν περὶ τῆς... «μονιμοποίησεως» τῆς δικτατορίας, μὲ περιρρηκτὴν πρόκλησιν δι' ἐντυπωσιακῶν κομπεαστικῶν χειρονομιῶν καὶ ὑπερηφάνου πρὸς τὰ ὀπίσω ἐκτινάξεων καὶ ταλαντεύσεων τῆς ἐπηρμένης κεφαλῆς σας, ἐπανελαμφθάνετε στερεοτύπως καὶ μὲ πληθωρικὴν εἰρωνίαν: Ναί, Ἄγ. Ἐλευθερουπόλεως. Μὴ ἀνησυχῆτε. Ἐχω προετοιμασθῆ δι' ὅλα. Προσέζητε, Μακαρ. Δὲν θὰ γυρίσετε στὰ Γιάννινα, ὅπως ἀφελῶς φαντάζεσθε ὅσοι σὴν ποτε κὶ ἀν ψηφίσατε Νόμους. Θὰ πᾶτε ντροπιασμένος στὸ σπίτι σας... Ναί, ναί, μὴ κουράζεσθε, ἀπαντούσατε, ἀποστρέφοντες ἅμα τὸ πρόσωπον καὶ βλέποντες πρὸς τὴν ἀντίθετον κατεύθυνσιν, «μὴ κουράζεσθε εἶμαι γιὰ ὅλα, σᾶς τὸ ἐτόνισα ἤδη, προετοιμασμένος», μὲ μισόκλειστα μάτια, μὲ εἰρωνικὸν καὶ πληρὲς ὑπαινιγμῶν μειδίαμα ἐβουβιώνετε. Ἦτο σὰν νὰ ἐλέγετε: «Περίμενε λίγο καὶ θὰ σὲ κανονίσω καὶ σένα. Ποῦ θὰ μοῦ

πᾶς; Θὰ ἐκδοθῆ ἡ Συντακτικὴ Πράξις καὶ τότε τὰ λέμε: Τότε ἰθὺς καταλάβης ποῖος ἐκ τῶν δυὸ μας θὰ πάη σπίτι του. . .».

Αὐτὴν τὴν σημασίαν θὰ πρέπει νὰ εἶχεν ἐκείνη ἡ μεταξὺ ἡμῶν στιχομυθία. Ἄλλ' ἰδοῦ, ὅτι τὰ πράγματα «ἦρθαν στραβά καὶ ἀνάποδα» καὶ σὰς ἠφνιδίασαν: «Πῦρ, χιῶν, χάλαζα. Πνεῦμα καταιγίδος» ἐπῆλθον αἰφνιδίως καὶ τό, ἀπὸ τῶν πολλῶν σαφ' ἀμαρτιῶν καὶ ἀνομιμάτων, καταστάν σαθρὸν οἰκοδόμημα τῆς ὀργῆς τοῦ Θεοῦ, ἐσειέσθη, ἐτριζοβόλησε καὶ ἔπεσε. Ἀμφότεροι οἱ αὐθένται τοῦ λαοῦ μας, συνεποδίσθητε καὶ ἐπέσατε. Καὶ ὁ ἐπὶ ἐπταετίαν ὄλην μαρτυρήσας λαὸς τοῦ Κυρίου, ἀνέστη καὶ ἠγορώθη. .

Σεβ. Σύνεδρο,

Ἡ Θεία Πρόνοια συνέτριψε τὰς ἀλύσεις τῆς Τυραννίας καὶ ἔδωρήσατο τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἡμῖν τὴν πολυπόθητον Ἐλευθερίαν. Στῶμεν καλῶς. Δὲν θὰ δικαιολογηθῶμεν ἐναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων ἐὰν ραθυμῆσωμεν. Ὅντως: Δεινὸν ἢ ραθυμία!

Ἐξῶ ἀπὸ συμπάθειες καὶ φιλίες, πέραν ἀπὸ συναισθηματισμούς, μακρὰν σκοπιμοτήτων, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ συμφέρον καὶ μόνον τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας, ἀποβλέποντες εἰς τὴν εἰρήνευσιν καὶ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τιμῆς τῆς Ἱεραρχίας, καταρρακωθείσης κατὰ τὴν τελευταίαν ταύτην περίοδον, ἄς ἀποδώσωμεν δικαιοσύνην διότι «δίκαιος ὁ

Κύριος καὶ δικαιοσύνας ἠγάπησεν».

Ὁ κ. Ἀμβρόσιος ἀπηυθύνθη καὶ στὸν κ. Καραμανλῆ ἀπὸ τὸν ὁποῖον ζητοῦσε νὰ ἐπέμβῃ στὸ ἐκκλησιαστικόν.

«Ἐνῶ —ἐγραφε— εἰς ὄλους τοὺς τομεῖς πνέει ἡ ζωογόνος δημοκρατικὴ αὔρα, εἰς μίαν καὶ μόνην περιοχὴν συνεχίζεται ἡ καταπίεσις. Εἰς ἓνα καὶ μόνον χῶρον πνέει ὁ ἀποπνικτικὸς λίθος τοῦ δεσποτισμοῦ καὶ αὐταρχισμοῦ. Εἶναι ἡ κατὰ τὸ τελευταῖον ἰδίᾳ ὀκτάμηνον δεινῶς ταλαιπωρηθεῖσα καὶ μέχρι καταποντισμοῦ κλυδωνισθεῖσα ἐκκλησία. Καὶ ἐνῶ αἱ ὑπὸ τῆς παρούσης κυβερνήσεως ψηφισθεῖσαι συντακτικαὶ πράξεις εὐηργέτησαν τοὺς κακοπαθήσαντας Ἕλληνας, οὐδεμία ἀτυχῶς μέριμνα ἐξεδηλώθη ὑπ' αὐτῆς διὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ χάους τῆς ἐκκλησίας εἰς ὃ τὴν κατεκρήμνισεν ἡ ἄβουλος, ἀδεξία καὶ πλήρης θανασίμων σφαλμάτων διοίκησις τοῦ κ. Σεραφεῖμ».

Σχετικῶς, ἡ «Χριστιανικὴ» τοῦ κ. Ν Ψαρουδάκη, ὑποστηρίζοντας τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ κ. Σεραφεῖμ, γράφει:

«Προτοῦ μιλῆσουν οἱ Ἱεροὶ Κανόνες, πρέπει ν' ἀκουστῆ ἡ τραχεῖα φωνὴ τοῦ ζωντανοῦ Κανόνα ποῦ λέγεται Λαὸς καὶ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας. Λαὸς προδομένος καὶ ποιμνιο ρημαγμένο ἀναμένει νὰ μάθῃ τὸ θίο καὶ τὴν πολιτεία σας στὴν μαρτυρικὴ περίοδο τῆς ἐφτάχρονης στρατοκρατίας! Τί κάματε. Σεβασμιώτατοι, γιὰ τὸ

ποιμίμιό σας; "Όταν οί έκατόμβες τών προβάτων σας σέρνονταν στά Στρατοδικεία, στά κρατητήρια καί τά ξερονήσια, σεις τί κάνατε; Ποίός άπό σάς διώχθηκε άπό κείνους πού δίωκαν τό λαό σας; Ποίός άπό σάς, πέρασε στρατοδικείο, πήγε έξορία, έχασε τό θρόνο του, γιατί άγωνίστηκε για τά άνθρώπινα δικαιώματα πού καταπατούσαν άσύστολα, μπροστά στά μάτια σας, οί παρανοϊκοί στρατοκράτες καί για τά όποία είχε ξεσηκωθεί ή παγκόσμια κοινή γνώμη;

Έφτά μήνες στή Γυάρο χωρίς ιερέα, λέγαμε: Πού είναι τό ράσο; Δέν είμαστε έμεις χριστιανοί ν' άκούσουμε μιá λειτουργία; Κι' όχι μονάχα ράσο δέν βλέπαμε — με χίλια θάσσανα ήρθε ιερέας για τό «Χριστός Άνάστη!»! — άλλά κάποτε άκούσαμε τόν Άρχιεπίσκοπο κ. Σεραφείμ στό διάγγελμα του πρòς τόν έλληνικό Λαό νά συνδέη τό όνομα τής Θείας Προνοίας με τό άντίχριστο καθεστώς του θασανιστή Ίωαννίδη καί του άνεκδιήγητου Άνδρουτσπούλου! Μακαριώτατε, τώρα πού τó καθεστώς αυτό τών παρανοϊκών δικτατόρων κατέρρευσε, μπορείτε νά μäs πληροφορήσετε: Ποίός έκαμε λάθος; ή Θεία Πρόνοια ή έσεις;».

**

Έν τῷ μεταξύ, έφθασαν στόν Τύπο έκθέσεις περι τών έκδοθεισών καταδικαστικών άπο-

φάσεων του Έκκλησιαστικού δικαστηρίου επί άρχιεπισκόπου Ίερώνυμου. "Οζουν...

Κατεδικάστησαν 43 κληρικοί (ιεροδιάκονοι, ιερείς, άρχιμανδρίται, μοναχοί) διότι άπέβαλαν τó ιερατικόν σχήμα. 36 κατεδικάστησαν για διαγωγή άνήθικη καί άνάρμοστη. 26 κατεδικάστησαν για κιναιδισμό. 25 για σκανδαλισμό πιστών λόγω ήθικων παρεκτροπών. 25 για καταφρόνησιν του οικείου ιεράρχου, 17 για πορνεία, μοιχεία κλπ.

Σχετικώς, ό πρώην άρχιεπίσκοπος, ό όποίος είχεν έπικριθη για τίς καταδικές αυτές, σ' έπιστολή του πρòς τόν κ. Σεραφείμ τονίζει ότι έδέχθη τόν Α.Ν. 214 του 1967, διότι οί τότε κρατούντες ήθελαν νά λάθουν πιδ σκληρά μέτρα εναντίον του Ίεροϋ Κλήρου, πρò παντός δε τών Άρχιερέων.

«Γνωρίζεις δε καί σϋ — γράφει ό κ. Ίερώνυμος πρòς τόν κ. Σεραφείμ — ότι, δυστυχώς, εναντίον σημαντικού αριθμού άρχιερέων, ύπάρχουν συντριπτικά καί συγκλονιστικά σποιχεία, άναφερόμενα εις τó ήθος καί τήν άκεραιότητα καί τόν τρόπον άσκήσεως του ύψηλου λειτουργήματός των».

Περαιτέρω, ό κ. Ίερώνυμος έπέκρινε τόν κ. Σεραφείμ ότι οϋτος έχρησιμοποίησε τās δικτατορικάς συντακτικάς πράξεις δια νά καταδικάση καί νά καθαιρέση ιεράρχας, όχι μόνον άνευ μαρτύρων, άλλά χωρίς οϋτε γνωστοποίησιν τής κατηγορίας καί άπολογία

τῶν κατηγορουμένων!

Καὶ κατέληγεν: «Διαπράττων ὅσα κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν ἀδελφῶν Του διαπράττεις, λησμονεῖς ὅτι ὑπάρχει Θεός; Καὶ μάλιστα δικαιοκρίτης, «ἀποδίδων ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ;».

**

Ἀπὸ τὴν κυβέρνησιν κατηγορήθη ὁ Α.Ν. 214 καὶ ἐπανεφέρθη ἢ πρὸ τῆς δικτατορίας

νομοθεσία, ὡς καὶ ὁ Καταστατικὸς χάρτης τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ καταδικασθέντες ἐπὶ δικτατορίας ἀποκτοῦν τὸ δικαίωμα ἐφέσεως.

Προβλέπεται μὲ ἐιδικὸ ἄρθρο τοῦ νέου νόμου ὅτι ὁ ἡθῆ ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν, τυχὸν παραιτούμενος τοῦ θρόνου, δύναται νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Μητρόπολιν Ἰωαννίνων, τὴν ὁποῖαν ἔχει ἀφήσει «χηρεῦσαν».

Η ΑΤΡΑΠΟΣ ΤΟΥ ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΥ

Περιγράφεται στὸ ὁμώνυμο βιβλίο τῶν Ἀ ν ν ι Μ π έ ζ α ν τ — Τ σ ἄ ρ λ ς Λ ε ν τ μ π ῆ τ ε ρ .

★

Τέσσαρες εἶναι αἱ ἀπαιτούμεναι πρὸς εἴσοδον εἰς τὴν Ἀτραπὸν ἰδιότητες:

Ἡ Δ ι ἄ κ ρ ι σ ι ς (μεταξὺ τοῦ πραγματικοῦ καὶ τοῦ μὴ πραγματικοῦ).

Ἡ ἄ π ό σ π α σ ι ς (ἀπὸ τῆς πνευματικῶς ἀσήμαντες ἐπιθυμίες).

Ἡ κ α λ ῆ δ ι α γ ω γ ῆ (Κυριαρχία ἐπὶ τοῦ Νοῦ καὶ τῆς Πράξεως, Ἀνοχή, Εὐδιαθεσία, ἐνιαία πρὸς τὸν σκοπὸν κατεύθυνσις, ἐμπιστοσύνη).

Ἡ Ἀ γ ἄ π η (ὄχι τόσο ἐπιθυμία, ὅσον θέλησις καὶ ἀποφασιστικότης).

★

Σ υ ν α ρ π α σ τ ι κ ο ἰ φ ι λ ο σ ο φ ι κ ο ἰ δ ι α λ ο γ ο ἰ

★

ΜΟΛΙΣ ΕΞΕΔΟΘΗ 400 σελίδες, 150 δρχ.

Κυκλοφορεῖ μέσῳ τοῦ ΙΛΙΣΟΥ

Τί υπάρχει πέρα από το Σύμπαν;

Τά Κβάζαρ, τὰ Πούλσαρ και οι μελανές όπές — τί είναι;

Τò 'Αστρονομικό «νυστέρι» έφθασε στα όρια του Σύμπαντος;

Ένα συγκλονιστικό έρώτημα, που όρθώνεται τελευταία έπιτακτικά, μπροστά στην έπιστήμη και που δημιουργεί χιλιάδες άλλα. Γιατί κι' άν παραδεχθούμε ότι φθάσαμε στα έσχατα όρια τής ύλης του Σύμπαντος, ά μέσως άνασπιδά τò έρώτημα:

«Και πίσω άπ' αυτό τò Σύμπαν τί υπάρχει...»

Έρώτημα που μόνον ή μεταφυσική έπιχειρεί να λύση με αξιώματα και όποθεσίες... Η φυσική, με έπαγωγικά βήματα, προχωρεί μεθοδικά προς τήν σφαιρική έξωτερική «μεμβράνη» του Σύμπαντος και ή ιστορική στιγμή τής άναγγελίας του έπιτεγγματός της φαίνεται πώς πλησιάζει.

Τò συμπέρασμα θγαίνει από μιá άνακάλυψη που δείχνει πώς ή έπιστήμη κατάφερε με τεράστια βήματα μέσα από έρεθος, πατώντας πάνω στα ελάχιστα σημεία τής ύλης που βρίσκονται έγκατεσπαρμένα στο χάος, να φθάση στα τελευταία «πετραδάκια» που υπάρχουν στο οικοδόμημα του Σύμπαντος. «Πετραδάκια» που συνθέτουν τήν έξωτερική του έπιφάνεια και που τò βάρος κάθε τετραγωνικού έκατοστού τους φθάνει τά δισεκατομμύρια τόννων.

Ποιά είναι όμως ή συγκλονιστική άνακάλυψη που φανερώνει πώς ή ά-

στρονομία μπόρεσε να χτυπήση «άπό μέσα» τες θύρες του «σφαιρικού»—άν δεχθούμε ότι αυτό είναι τò σχήμα του χωρίου να έχη άποδειχθ- Σύμπαντος;

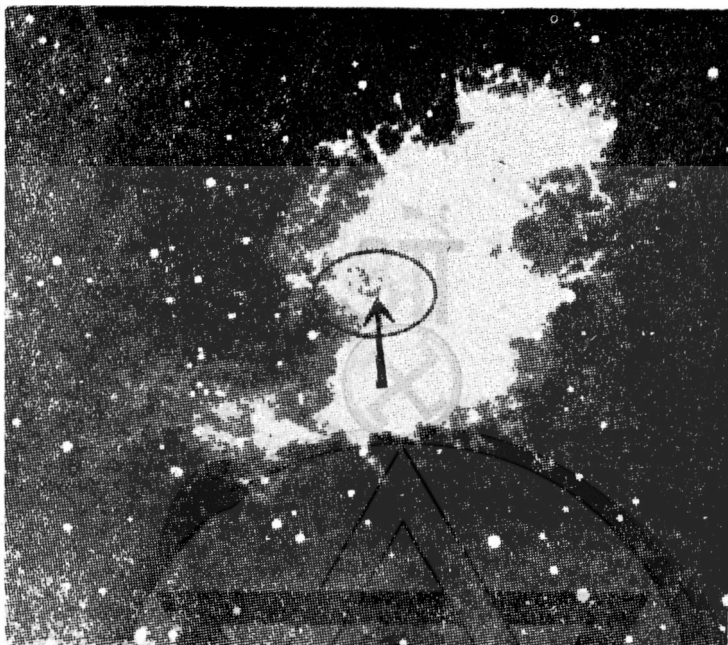
Στò συμπέρασμα αυτό ή άστρονομία φθάνει με ένα άπλο συλλογισμό. "Άς τόν παρακολουθήσουμε:

Η έπιστήμη παραδέχεται ότι τò Σύμπαν πρέπει να δημιουργήθηκε (άγνωστο από ποιá αίτία) πριν από 10—15 δισεκατομμύρια χρόνια.

ΟΙ ΑΠΩΤΑΤΕΣ ΠΑΡΥΦΕΣ

Τώρα ή άστρονομία άνακάλυψε ότι έχει συλλάβει φωτεινά ή ραδιοφωνικά σήματα από άποστάσεις 12 δισεκατομμυρίων έτών φωτός.

Έδώ χρειάζεται μιá παρένθεση: ("Όταν λάμε έτος φωτός τί έννοούμε: Έπειδή οι άποστάσεις είναι τεράστιες οι άστρονόμοι για να άποφύγουν τήν χρησιμοποίηση άριθμών με δεκάδες μηδενικά ή και έκατοντάδες άν τες εξέφραζαν σε χιλιάδες τρα ή μίλια, έπεντοσαν μιá άλλη μέθοδο. Έλαβαν σαν μονάδα τήν άπόσταση που διανύει μιá άκτίνα φωτός σε ένα δευτερόλεπτο, γιατί αυτή είναι πάντοτε σταθερά και ίση με 300.000 χιλιόμετρα. Και έπαιαν: Ένα έτος φωτός θα είναι ή άπόσταση που διανύει μιá άκτίνα φωτός σε ένα χρόνο. Αν τώρα θελήσουμε να εκφράσουμε σε χιλιόμετρα τήν από-

Το νέφος ενός άστρου που έξερράγη το 1054 μ.Χ. Στο κέντρο του νέφους διακρίνεται ένας πούλσαρ.

στασι αυτή είναι περίπου 6 460 800 000.000 χιλιόμετρα. Αυτή είναι η απόσταση που εκφράζει ή έννοια: Ένα έτος φωτός. Τώρα για να υπολογίσουμε ποσα χιλιόμετρα εκφράζει ο αριθμός 15 δισεκατομμύρια έτη φωτός, άρκεί να κάνουμε τούς άπαρσιτήτους πολλαπλασιασμούς και τότε θα προκύψη ένας αριθμός που δεν γράφεται ούτε σε 10 γραμμες τής στήλης μας).

Η άνακάλυψι αυτή, δηλαδή έντοπισμός σωμάτων σε άποστασι 12 δισεκατομμυριών έτων φωτός, δείχνει πώς το άατρονομικό τηλεσκόπιο ή ραδιοτηλεσκόπιο μπόρεσε να διαπεραση το χάος και να φωτογραφήση τις άπώτατες παρυφες του Σύμπαντος,

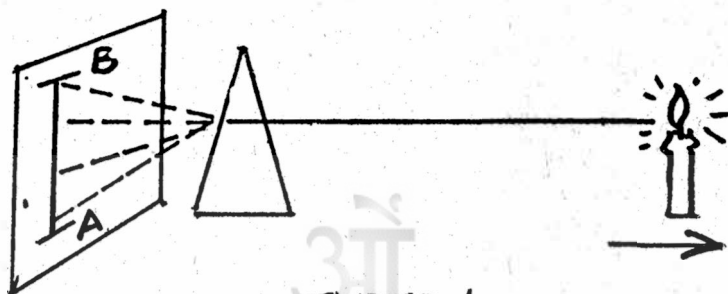
Η άπαντησι, πρεπει να είναι καταφατική. Γιατί όπως είπαμε το Σύμπαν δημιουργήθηκε πριν 10—15 δισεκατομμύρια χρόνια. Τώρα οι άστρονόμοι μας φέρουν μπροστά στα μάτια μας ούρανια άντικείμενα που

βρίσκονται σε τέτοιες άποσπάσεις οριακής φύσεως για το Σύμπαν. Άνακαλύπτονται μονάδες του άατρικού χώρου που άρχισαν να εκπέμπουν φως, άμεσαως μετά την γένεσι του Σύμπαντος, υπήρξαν δηλαδή τα πρώτα άντικείμενα που έσχηματίσθσαν όταν κατά άνεξαικρίβωτο και μιστηριώδες τρόπο γεννήθηκε το Σύμπαν μέσα στο χάος.

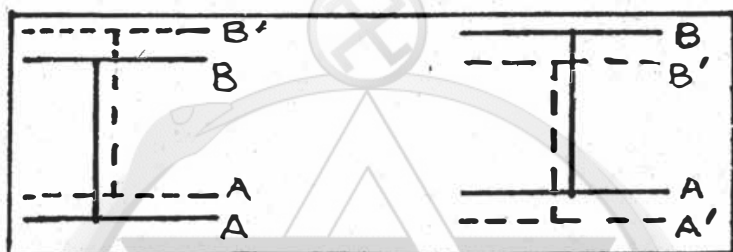
Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

Άς δοΰμε όμως ποιά είναι αυτά τα άντικείμενα και πώς δικαιολογούν την παρουσία τους στα έσχατα όρια του Σύμπαντος. Πέρα άπο τις μυριαδες γαλαξίες και τα άλλα ύλικά έπι μερς άατρικά συστήματα, τα τελευταία 50 χρόνια οι άατρονόμοι μελετούν τρία είδη ούρανιων σωμάτων που τους βοήθησαν πάρα πολύ στην περιγραφή τής δομής του Σύμπαντος.

Αυτά τα σώματα είναι: Τα «Κβάρζαρς», τα «πούλσαρς» και «οι μελνες όπες».

ΣΚΙΤΣΟ 1

ΣΚΙΤΣΟ 2

Σκίτσο 1: Το φως μίας φωτεινής πηγής αναλύεται μέσα από ένα πρίσμα και το φάσμα προβάλλεται σ' ένα ταμπλώ. Ο άξονας από A έως B δείχνει τον χώρο που καταλαμβάνουν διαδοχικά τα χρώματα από το έρυθρό μέχρι το ιώδες. Σκίτσο 2: "Αν η φωτεινή πηγή απομακρύνεται, τότε το φάσμα που παίρνουμε στο ταμπλώ δεν είναι το A—B αλλά το A'—B, δηλαδή προς την περιοχή του έρυθρου χρώματος, γιατί όπου A προβάλλεται το έρυθρό και όπου B το ιώδες." Αν η φωτεινή πηγή πλησιάζει, τότε έχουμε το φάσμα A'—B', δηλαδή το φάσμα μετατοπίζεται προς την περιοχή B' του ιώδους χρώματος.

Τί είναι τα κβάζαρς;

Το όνομά του το πήρε από τη σύνθεση των λέξεων Quasi - Stellar-object που σημαίνει αστρομόρφο αντικείμενο.

Τα ασράνια αυτά σώματα θρίσκονται σε τεράστιες αποστάσεις και έχουν την ικανότητα να παράγουν ενέργεια άφαντάτως τεράστια.

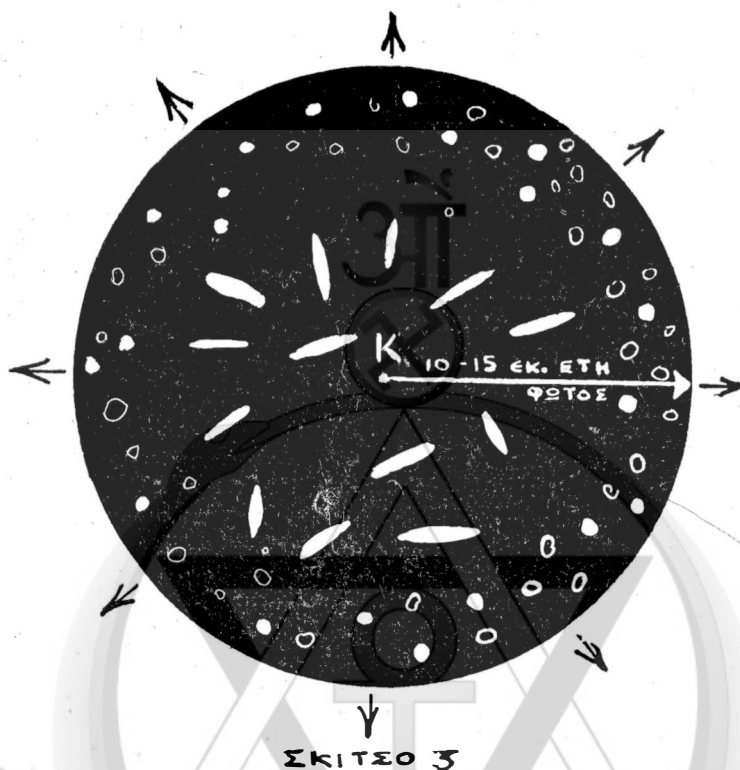
Πολλά κβάζαρς είναι ορατά με τα μεγάλα τηλεσκόπια. Τα πιο πολλά όμως δεν φαίνονται αλλά οι αστρονόμοι τα εντοπίζουν με τα ραδιοτηλεσκόπια από την ισχυρή ραδιοακτινοβολία που εκπέμπουν. Υπάρχουν όμως και κβάζαρς που φαίνονται με

τα τηλεσκόπια γιατί εκπέμπουν φως, αλλά συλλαμβάνονται και από τα ραδιοτηλεσκόπια, γιατί εκπέμπουν υπεριώδη ακτινοβολία.

ΟΙ ΑΚΤΙΝΟΒΟΛΙΕΣ

"Όταν λέμε ότι ένα σώμα εκπέμπει υπεριώδη ακτινοβολία σημαίνει ότι εκπέμπει σε μήκος κύματος μη ορατό από το ανθρώπινο μάτι.

Κάθε δέσμη φωτός που εκπέμπεται από μία φωτεινή πηγή αν περάσει μέσα από ένα πρίσμα τότε αναλύεται στα χρώματα της ίριδος, δηλαδή στις ακτινοβολίες εκείνες, που

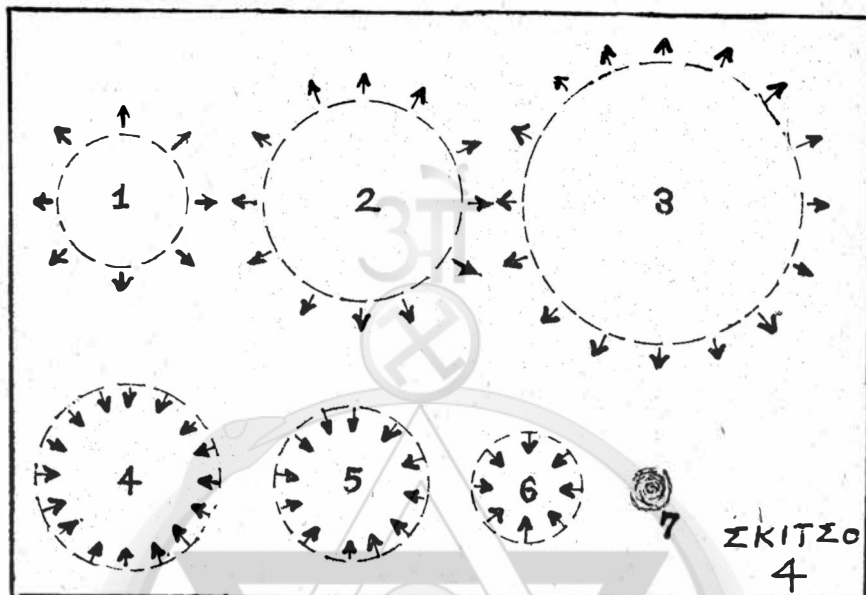
Στά διαδοχικά αυτά σκίτσα εμφανίζεται αχηματογραφικά ή εξέλιξις τοῦ Σύμπαντος, σύμφωνα με τὴν τελευταία καὶ πιὸ μοντέρνα θεωρία, πού πιστεύεται πὼς θὰ ἐπιδειχθῇ καὶ μαθηματικά κατὰ τὴν προσεχῆ 20ετία. Στὰ σκίτσα 1, 2 καὶ 3 τὸ Σύμπαν ἐξακολουθεῖ νὰ διαστέλλεται, ἀλλὰ οἱ ταχύτητες ἀπομακρύνονται τῶν ἀστρικῶν σωμάτων, πού μειώνονται συνεχῶς μέχρις οὗ ἐκμηδενισθοῦν. Τότε στὰ σκίτσα 4, 5 καὶ 6 τὸ Σύμπαν ἀρχίζει νὰ συστέλλεται καὶ οἱ ταχύτητες τῶν ἀστρικῶν σωμάτων ὅλο καὶ μεγαλώνουν. Κάποτε θὰ τὸ φέρουν στὴν κατάστασι πού δείχνει τὸ σκίτσο 7. "Ἐνα συμπαγὲς σῶμα. "Ὅλα αὐτὰ ὅμως, φυσικά, σὲ δισεκατομμύρια χρόνια...

συνθέτονται καὶ μᾶς δίνουν τίς λευκές φωτεινές ἀκτίνες.

Τὰ χρώματα εἶναι μετὰ τὴν σειρά: ἐρυθρό, πορτοκαλί, κίτρινο, πράσινο, κυανῶν θαθῶ, κυανῶν καὶ ἰώδες.

Ἡ σειρά αὐτὴ προκύπτει ἀπὸ τὰ μήκη κύματος κάθε χρώματος, καὶ αὐτὸ τὸ μήκος κύματος εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ στοιχεῖο του. Δηλαδή κάθε χρῶμα ἔχει τὸ δικό του μήκος

κύματος σὲ μιὰ κλίμακα, πού ἡ μονάδα τῆς εἶναι τὸ "Ἀνγκστράμ. Ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς τοῦ μήκους κύματος κάθε χρώματος τοῦ δίνει καὶ τὴν σειρά του στὴν κλίμακα τῶν χρωμάτων τῆς ἴοιδος. Ὅσα χρώματα εἶναι μέσα στὰ μήκη κύματος ἀπὸ 7500 "Ἀνγκστράμ μέχρι 4000 "Ἀνγκστράμ περίπου τῆς κλίμακος τοῦ φάσματος τοῦ λευκοῦ φωτός αὐτὰ εἶναι ὁρατὰ ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο μάτι.

Αυτό είναι ένα σκίτσο που παριστᾷ τὸ Σύμπαν μέσα σπὸ χάος. Ἡ ἀπόστασι ἀπὸ ἑνα ὑποθετικὸ κέντρο (Κ) μέχρι τὴν ἐξωτερικὴ του ἐπιφάνεια εἶναι 10—12 ἑκατομμύρια ἔτη φωτός. Τὰ βέλη πρὸς τὰ ἔξω δείχνουν πρὸς ποιά καπεύθουσι ἐκτονώνεται καὶ οἱ γαλαξίες, τὰ πούλσαρς, τὰ κβάζαρς καὶ γενικά ἡ ὕλη πού τὸ συγκροτεῖ καταλαμβάνει μεγαλύτερη ἔκτασι σπὸ χάος. Μὲ ἑλλείψεις εἰκονίζονται οἱ γαλαξίες. Μὲ λευκὰ στίγματα τὰ κβάζαρς καὶ μὲ λευκὲς περιφέρειες τὰ πούλσαρς. Ἡ Γῆ μας εἶναι ἑνα ἀπειροελάχιστο μῦριον κοποῦ γαλαξία, ἀμελητέα ποσότης μέσα σπὴν μάζα τοῦ Σύμπαντος.

Οἱ ἀκτινοβολίες πού ἔχουν μῆκος κύματος μικρότερο ἀπὸ τὸ ἐρυθρὸ ἢ μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ ἰώδες δὲν εἶναι ὄρατὲς καὶ ἀποκαλοῦνται ὑπερῦθρες ἢ ὑπερίωδες. Αὐτὲς γίνονται ἀντιληπτὲς μόνον μὲ εἰδικὰ ὄργανα.

Ὅταν τώρα μιὰ φωτεινὴ πηγὴ ἐκπέμπει μιὰ φωτεινὴ ἀκτινοβολία καὶ αὐτὴ τὴν ἀκτινοβολία τὴν ἀναλύσῃ με, δηλαδὴ πάροῦμε τὸ φάσμα της, αὐτὸ ἐκτείνεται μέσα στὰ ὄρια, ἀπὸ τὸ ἐρυθρὸ μέχρι τὸ ἰώδες.

ΟΙ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΗΓΗΣ

Ἐχει παρατηρηθῆ ὅμως ὅτι ὅταν ἡ φωτεινὴ πηγὴ κινῆται πρὸς τὸν παρατηρητὴ τοῦ φάσματος, τὰ μῆ-

κη κύματος τῶν χρωμάτων ἀλλάζουσι καὶ μετατοπίζονται ὅλα πρὸς τὴν περιοχὴ τοῦ ἰώδους, ἐνῶ ὅταν ἡ φωτεινὴ πηγὴ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὸν παρατηρητὴ τότε τὰ μῆκη κύματος τῶν χρωμάτων τοῦ φάσματος, μετακινοῦνται πρὸς τὴν περιοχὴ πέραν τοῦ ἐρυθροῦ.

Ἄν δηλαδὴ ἡ φωτεινὴ πηγὴ ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴν γῆ, ἀντὶ τὸ μῆκος κύματος τοῦ ἐρυθροῦ νὰ εἶναι 7500 ἄνγκστραμ εἶναι μικρότερο καὶ τόσο μικρότερο ὅσο πιο μεγάλη εἶναι ἡ ταχύτητα ἀπομακρύνσεως πῆς φωτεινῆς πηγῆς ἀπὸ τὴν Γῆ.

Οἱ ἀστρονόμοι παρατήρησαν λοιπὸν ὅτι τὰ φάσματα τῶν κβάζαρς παρουσιάζουσι μετατόπισι σπὴν κλίμακα τῶν χρωμάτων πρὸς τὸ ἐρυθρὸ.

Πράγμα που σημαίνει πως άπαμακρόνονται από την Γη. Άρκει να σκεφθούμε ότι ένας συνήθης γαλαξίας, όχι παύ μακρὰ από την Γη, σύμφωνα με τὰ άστρονομικά πρότυπα έχει μιὰ «έρυθρά μετατόπιση» του φωτός του κατά 20% ή, με άλλα λόγια, ή μεταθεσι προς το έρυθρο είναι 0,2.

Πιό άπαμακρυσμένοι γαλαξίες είναι δυνατόν να έχουν «έρυθρά μετατόπιση» τής ταξέως του 0,4.

Τό πλησιέστερο γνωστό κβάζαρ έχει απόκλιση προς τό κόκκινο 1,5 ενώ οι περισσότεροι από αυτούς έχουν απόκλισεις τής ταξέως του 2 ή 200%.

Πρόσφατα άνεκαλύφθησαν νέα κβάζαρς που σύμφωνα με τους υπολογισμούς πρέπει, να είναι από τὰ πλεον άπομακρυσμένα από την Γη σώματα. Η μεταθεσι προς το έρυθρο των φασηματικών γραμμών των είναι τής ταξέως του 2,5. Είναι άναμφισβήτητα τὰ πιό άπαμακρυσμένα γνωστά αντικείμενα στον χώρο. Υπολογίζεται ότι ή απόστασις τους από την Γη είναι περίπου 12 δισεκατομμύρια έτη φωτός.

Σύμφωνα με την έρμηνεία Άμερικανού άστρονομου του Σαντετζ και άλλων έπιστημόνων του Τεχνολογικού Ίνστιτούτου τής Καλιφορίας, δέν υπάρχει τίποτε περα από τὰ κβάζαρς αυτά, μέσα στο χάος.

Πιστεύεται ότι ή έκπομπή φωτός από τὰ σώματα αυτά άρχισε άμεσα μετά την γενεσι του σύμπαντος, υπήρξαν δηλαδή τὰ πρώτα αντικείμενα που έαχηματίσθησαν με την γενεσι του Σύμπαντος από το χάος. Και αποτελούν τὰ τελευταία σώματα μέσα στο χάος που συνθετουν τον «έξωτερικό φλοό» τής ύλης του Σύμπαντος.

Δέν υπάρχουν όμως στα σύνορα του Σύμπαντος μόνο τὰ περίεργα άστρόμορφα αντικείμενα (κβάζαρς).

Μιά άλλη κατηγορία σωμάτων βρίσκεται στα όριακά σημεια του κοσμικού χώρου. Είναι τὰ πούλσαρς.

Τὰ πούλσαρς είναι συμπαγή ύπολειμματια άστέρων, τόσο συμπαγή, ώστε μιὰ κοδική ίντσα ύλης τους να ζυγίζει ένα δισεκατομμύριο τόνους.

Τα σώματα αυτά περιστρέφονται με ήλιγγιώδη παχύτητα γύρω από τον άξονά τους.

Τὰ περίεργα αυτά συμπαγή ούρανια σώματα βρίσκονται σε τεραστιες άποστάσεις, μακρὰ από την Γη.

Στην έπιφανεία τους είναι τόσο ισχυρή ή θαρύτης, που κάθε σώμα γηνο θα συνεθλιθετο κάτω από το ίδιο του το βάρος.

Άλλα ύπολειμματια άστεριών όνομαζονται μελανές, όπές, γιατί ενώ διαπιστώνουμε την ύπαρξί τους σε κοποιο σημείο του Σύμπαντος, δέν μπορούμε να τὰ δούμε με το τηλεσκόπιο.

Τό φώς που έκπέμπουν δέν μπορεί να φθαση μέχρι την Γη, γιατί δέν του το έπιτρέπει το τεραστιο πεδίο θαρύτητος που αναπτύσσεται σ' αυτά τὰ μυστηριώδη σώματα.

Αυτό το φαινόμενο άποτελεί άκόμη μιὰ έπιβεβαίωση μιās πλευράς τής γενικευμένης θεωρίας τής σχετικότητας του Άμπερτ Άϊνσταϊν.

Ό μεγάλος Γερμανοεθραός φυσικός είχε άποδείξει θεωρητικά και με καθαρα μαθηματική μεθοδο, ότι το φώς μπορεί να διαδιδεται έπι εύθειας γραμμής, αλλά υφίσταται καμπύλωση όταν περνάη μέσα από ένα πεδίο θαρύτητος. Μάλιστα ή καμπύλωση των άκτίων του φωτός είναι τόσο πιό μεγάλη, όσο πιό ισχυρό είναι το πεδίο θαρύτητος άπο το όποιο διερχονται.

Στις μελανές όπές, τὰ άστερια που αντίλαμβανόμαστε αλλά δέν βλέπουμε, τό πεδίο θαρύτητος είναι τόσο ισχυρο ώστε το φώς δέν μπορεί να «ξεκολλήση» από τὰ ούρανια αυτά σώματα για να φθαση μέχρι την Γη.

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΟΥ ΣΥΜΠΑΝΤΟΣ

Τὰ σώματα αυτά, δηλαδή τὰ κβάζαρς, τὰ πούλσαρς, οι μελανές όπές και άλλα μυστηριώδη άστρικά αντικείμενα, που βρίσκονται σε άποστασεις που πρέπει να είναι τὰ όριακά σημεια του Σύμπαντος, άπομακρόνονται όπως και οι γαλαξίες άπο τον πλανήτη μας.

Αυτό δείχνει ότι το Σύμπαν διαστέλλεται. Γιατί έφ' όσον άπομα-

κρύνονται με περάστιες ταχύτητες, τὰ άτομα μακροκρινόμενα αὐτὰ ἀστέρια καὶ τὰ συστήματα ἀστεριῶν ἀπὸ ἕνα θεωρητικό κέντρο τοῦ Σύμπαντος, αὐτὸ σημαίνει πὼς τὸ Σύμπαν διαστελλεται καί, κάθε δευτερόλεπτο, τὰ ὄρια του στὸ χάος μεγαλώνουν κατὰ ἑκατομμύρια ἔτη φωτὸς καὶ τὰ ὄλικά συστήματα πού τὸ ἀποτελοῦν συνεχῶς ἀπομακρύνονται μεταξύ τους. Τὸ μεγάλο ἐρωτηματικό, λοιπὸν, τῆς ἀστρονομίας τὴν στιγμὴ αὐτὴ εἶναι πόσο καὶ μέχρι πότε θὰ συνεχίσῃ νὰ διαστελλεῖται.

Σήμερα οἱ ἐπιστήμονες προσπαθοῦν νὰ καθορίσουν τὸ μέλλον τοῦ Σύμπαντος καὶ διατυπώνουν θεωρίες γιὰ τὸ πὼς θὰ καταλήξῃ τὸ σύνολο τῆς μάχης ἀπὸ τὴν ὁποία ἀποτελεῖται.

Μερικοὶ ἐπιστήμονες πιστεύουν ὅτι τὸ Σύμπαν θὰ διαστελλεῖται συνεχῶς καὶ μετὰ ἀπὸ ἑκατομμύρια χρόνια τὰ ἀστρικά συστήματα πού τὸ ἀποτελοῦν θὰ εὐρίσκονται σὲ περάστιες ἀποστάσεις μέσα στὸ χάος.

Ἄλλοι πιστεύουν ὅτι τὸ Σύμπαν θὰ φθάσῃ σ' ἕνα ὀριακὸ σημεῖο διαστολῆς καὶ τότε θὰ ἀρχίσῃ καὶ πάλι νὰ συστέλλεται. Δηλαδή τὰ ἀστρικά συστήματα (γαλαξίες, κβάζαρς, πούλσαρς, μελανῆς ὄπες, νεφελώματα κ.λ.π.) ἀπὸ νὰ ἀπομακρύνονται μεταξύ τους, θὰ ἀρχίσουν νὰ πλησιάζουν με ὀλοένα μεγαλύτερη ταχύτητα.

Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι κάποτε ὅλα αὐτὰ τὰ ἀστρικά συστήματα θὰ ἐνωθῶν, ἀφοῦ θὰ πείνουν πρὸς ἕνα σημεῖο τοῦ Σύμπαντος καὶ θὰ ἀποτελέσουν μία τεραστία ὄλικη μάζα συμπαγῆ, τῆς ὁποίας ἡ πυκνότης θὰ ξεπερνᾷ ὅλα τὰ μέχρι σήμερα γνωστὰ δεδομένα καὶ κάθε σῶμα θὰ συνθλίβεται κάτω ἀπὸ τὸ ἴδιο του τὸ θῆρος.

Γιὰ νὰ μπορέσουμε ἄμως νὰ προδικάσουμε τὸ μέλλον τοῦ Σύμπαντος, θὰ πρέπει νὰ γνωρίσουμε τὸ ποσὸν τῆς μάζης πού τὸ ἀποτελεῖ. Θὰ πρέπει δηλαδή νὰ μπορέσουμε «νὰ ζυγίσουμε» ὅλα τὰ οὐράνια σώματα καὶ τὸ ἄθροισμα τοῦ θάρους των θὰ μᾶς δώσῃ τὸ θῆρος τοῦ Σύμπαντος.

Αὐτὸ εἶναι ἀπαραίτητο, γιατί σύμ-

φωνα με τὴν φυσικὴ ἀπὸ ἕνα ὀρισμένο ποσὸν μάζης καὶ πέραν αὐτοῦ τοῦ ποσοῦ, τὸ Σύμπαν θὰ συνεχίσῃ νὰ διαστελλεῖται αἰωνίως. Ἐάν τὸ σύνολο τῆς μάζης τῶν ἀστρικών συστημάτων τοῦ Σύμπαντος εἶναι μικρότερο ἀπὸ τὴν ὀριακὴ αὐτὴ ποσότητα μάζης, τότε τὸ Σύμπαν θὰ φθάσῃ σὲ ἕνα ὀριακὸ σημεῖο διαστολῆς καὶ μετὰ οἱ γαλαξίες του θὰ ἀρχίσουν νὰ ἀλληλοέλκωνται.

Ἔτσι θὰ ἀρχίσῃ ἡ συστολή του. Οἱ μετρήσεις πού ἔχουν γίνει ἀπὸ τοὺς ἀστροφυσικούς — οἱ ὁποῖες ἄμως δὲν εἶναι ἀκριβεῖς γιατί ἔχουν γίνει με πρόχειρα μέσα — δείχνουν ὅτι τὸ Σύμπαν ἔχει τὸ 1)30 τῆς μάζης ἀπὸ ἐκείνη πού θὰ τὸ καθιστοῦσε ἰκανὸ νὰ διασπείλεται συνεχῶς.

Οἱ ἀστροφυσικοὶ πιστεύουν ὅτι μέσα σὲ 20 χρόνια θὰ μπορέσουν νὰ ἔχουν μετρήσει με ἀκρίβεια τὴν μάζα τοῦ Σύμπαντος, ὅποτε θὰ μπορέσουν νὰ διατυπώσουν πλέον μία ἀκριβεστάτη θεωρία γιὰ τὴν τύχη πού τὸ περιμένει.

Καί, φυσικά, 20 χρόνια δὲν εἶναι παλλὰ γιὰ τὴν ἐπιστήμη, πού πιστεύει ὅτι θὰ μπορέσει νὰ προβοδικάσῃ τὸ μέλλον τοῦ Σύμπαντος, πού ἡ Γῆ μᾶς εἶναι ἕνα πολλαπλομόριο τῆς τεραστίας του μάζης. Καὶ ὅταν ὁμως διατυπωθῇ με ἀκρίβεια καὶ ἀποδειχθῇ ἐπιστημονικά ἡ πορεία πού θὰ ἀκολουθήσουν τὰ ἀστρικά συστήματα τοῦ Σύμπαντος, ἀμέσως θὰ προβῶν πρὸς ἀμείλικτο καὶ ἐπιτακτικὸ τὸ ἐρώτημα:

«Τι ὑπάρχει πέρα ἀπὸ αὐτὸ τὸ Σύμπαν.»

Εἶναι ἀμφίβολο ἂν ὁ ἄνθρωπος θὰ μπορέσῃ ποτὲ νὰ ἀπαντήσῃ σ' αὐτὸ τὸ μεγάλο ἐρωτηματικό. Ἀναμφισβήτητα ὁμως εἶναι βέβαιον ὅτι θὰ προχωρή με ἄλματα καὶ θὰ γνωρίζῃ ὄλο καὶ περισσότερες λεπτομέρειες γύρω ἀπὸ τὴν δομὴ καὶ τὰ συστατικά τοῦ πεπερασμένου καὶ ταυτόχρονα ἀπείρου — ὅπως πρῶτος ὁ Ἄϊνσταϊν ἀνεκάλυψε — μυστηριώδους Σύμπαντος.

Ἔσως ἡ δομὴ τῆς ἀνθρώπινης λογικῆς νὰ εἶναι τέτοια, πού νὰ μὴ μπορέσῃ ποτὲ νὰ ἐξηγήσῃ τὴν

Α Δ Α Μ καὶ Ε Υ Α

ΜΙΑ ΝΕΑ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Ἰσραηλινὸς ἀρχαιολόγος καὶ καθηγητὴς τῆς Προϊστορίας στὸ Πανεπιστήμιο τοῦ Τέλ Ἀβίθ ἐπιχειρεῖ μιὰ καινούργια ἔρμηνεῖα γιὰ τοὺς πρωτόπλαστους Ἀδὰμ καὶ Εὐά. Τὸ ὄνομα του εἶναι Ἀβραάμ Ρονεν κι ὁ τίτλος τοῦ βιβλίου του «Ὁ Κήπος τῆς Ἑδέμ καὶ Προϊστορία». Παραθετῶ ἀποσπάσματα ἀπὸ ἕνα κεφάλαιο τοῦ ἔργου του.

«Οἱ ἐπιστήμες τῆς γεωλογίας καὶ τῆς προϊστορίας ἀρχίσαν σὰν «ὑπερρετρίες» τῶν Ἀγίων Γραφῶν. Ὡς τὰ μῆσα τοῦ 19ου αἰῶνα, ὁ προϊστορικός ἀνθρώπος ὀνομαζόταν «προκατακλυσματικός» καὶ οἱ τότε ἐπιστήμονες ἔψαχναν γιὰ ἴχνη τοῦ Κατακλυσμοῦ. Στὰ 1650, με ὑπαλογισμοὺς βασισμένους στὴ Βίβλο, ἔβγαλαν τὸ συμπέρασμα πὼς ὁ ἀνθρώπος δημιουργήθηκε στὰ 4004 π.Χ. Κι αὐτὸ ἐγίνε δεκτὸ κι ἀπὸ τοὺς ἐπιστημονες καὶ ἀπὸ τὴν Ἑκκλησία. Μ' ἕνα μάλιστα πιο «ἀκριθὴ» ὑπαλογισμὸ, προσδιορίσθηκεν ἡ ἡμερομηνία καὶ ἡ ὥρα τῆς Δημιουργίας: 23 Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 4004 π.Χ., στὶς ἑννέα τὸ πρωῖ. Θεολογία καὶ ἐπιστήμη διέκαψαν σχέσεις ὅταν ἀρχίσε νὰ

γίνεται ὀλοένα καὶ πιὸ φανερὸ πὼς ἡ ἀνθρώπινη ἱστορία ἦταν πολὺ ἀρχαιότερη ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία αὐτή. Σ' αὐτὸ συντέλεσε καὶ ἡ θεωρία τοῦ Δαρβίνου τῆς φυσικῆς ἐπιλογῆς, πὺ ἐρχεται σὲ ἀντίθεση με τὴν Θεία Δημιουργία. Στὰ 1851 ἦταν ἀκόμα δυνατὸ σ' ἕνα ἐπιφανῆ ἐπιστήμονα νὰ δηλώνει πὼς «ἡ ἐπιστήμη πρέπει νὰ ὑπαχωρεῖ μπροστὰ στὶς Γραφές, ἂν τὰ συμπεράσματα τῆς ἔρχονται σὲ ἀντίθεση πρὸς αὐτές». Σήμερα δὲν μπροῦμε πιὰ νὰ παραδεχθοῦμε τὴν βιβλικὴ ἱστορία τῆς Δημιουργίας σὰν ἀντανάκλαση καθορισμένων γεγονότων πὺ μισροῦν νὰ συναχθοῦν ἀπὸ πορίσματα γεωλογικῶν καὶ προϊστορικῶν ἐρευνῶν. Ὡστόσο, ἡ ἀφήγηση γύρω ἀπὸ τὸν Κήπο τῆς Ἑδέμ μπορεῖ νὰ βοηθῆσει νὰ ξεκαθαρισθοῦν, ψυχολογικά, οἱ σημερινὲς ἀντιλήψεις μας γιὰ τὸ πὼς ἐξελίχθηκεν ὁ σύγχρονος ἀνθρώπος. Ἄς ἐξετάσουμε πρῶτα τὴν Γραφή κι ἂς δοῦμε ὕστερα τὰ προϊστορικά γεγονότα πὺ ἀνταποκρίνονται σ' αὐτή».

«Ἡ δημιουργία τοῦ ἀνθρώπου περιγραφεται δυὸ φορές στὴ βίβλο Γενεσεως, τὴ δευτέρα φορά στὸ ἐπεισοδιό τῆς Ἑδέμ. Ἀφοῦ ἔπλασε τὸν ἀνθρώπο, ὁ Θεὸς τὸν ἔβαλε νὰ προσέχει τὸν Κήπο. Δύο εἰδικὰ δέντρα εἶχαν φυτρώσει μέσα σ' αὐτόν: τὸ δέντρο τῆς ζωῆς καὶ τὸ δέντρο τῆς γνώσεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. Ὁ καρπὸς τοῦ δευτέρου δέντρου ἦταν ἀπαγορευμένος στον ἀνθρώπο ἐπι ποινή θανάτου. Ἐπειτα πλάσθηκεν ἡ γυναίκα, ἡ ὁποία με τὴν παρακίνηση τοῦ ὄφεως ἔφαγε τὸν ἀπαγορευμένο καρπὸ καὶ ἔπεισε καὶ τὸν ἀντρα νὰ τὸ δοκιμάσει. Ὁ Θεὸς τιμώρησε τὸν Ἀδὰμ καὶ τὴν Εὐά, διαχώνοντας τοὺς ἀπὸ τὸν Κήπο, γιὰ

ὑπαρξί τοῦ Σύμπαντος, τὴν ὑπαρξί τοῦ ἴδιου τοῦ ἀνθρώπου.

Ἴσως νὰ χρειάζεται μιὰ ἄλλη λογική, πὺ νὰ ὑπακούη σὲ ἄλλους ἀγνωστους νόμους, ἀπληθίστατους ἀπὸ τὴν ἀνθρώπινη φύσι. Μιὰ λογικὴ κατασκευασμένη γιὰ ἄλλα ὄντα, «ὑπερφυσικά», πὺ κανεῖς δὲν ξέρει ἂν ὑπάρχουν σὲ κάποια γωνιά τοῦ ἀνεξήγητου Σύμπαντος, πὺ ὀρθῶνται μπροστὰ στὰ μάτια τῶν ἀστρονόμων καὶ ἀποκαλύπτει, με σαδιστικά ἀργὸ ρυθμὸ, τὰ μυστικά του. ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ, 17.8.1974

νά μη φάνε καρπὸ κι ἀπὸ τὸ δέντρο τῆς ζωῆς καὶ νὰ γίνουν ἐπί ἀθάνατοι. Ἡ καλλιέργεια τῆς γῆς καὶ ἡ σκληρὴ δουλειὰ ἦταν πρόσθετες ποι- νές. Τὸ ἐπεισόδιό τῆς Ἐδέμ σχετιζέ- ται μὲ τὴν οὐσία τῆς ὑπάρξεως καὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ἀνθρώπου μέ- σα στὸν κόσμο. Ἐδῶ θὰ πρέπει νὰ σταθῶμε στὸ κεντρικὸ θέμα τῆς ἱ- στορίας, τὴν γνώση τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ. «Ὅπως ἄλλο οἱ σχολια- στὲς συμφωνοῦν, «τὸ καλὸ καὶ τὸ κα- κὸ», στὴν ἀπλούστερη ἔννοια τους δὲν ἔρχονται σὲ ἀντίθεση, γιατί ἂν ἦταν ἔτσι, ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ ἦταν ἀνθρώπινος ὅπως οἰδοῦντε πρὶν φάει τὸν ἀπαγορευμένον καρπὸ. Κι ὅ- μως ἦταν ἀνθρώπινος ἐξ ἀρχῆς, ἀφοῦ πλάσθηκε κατ' εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καὶ κατεῖχε τὴν ἀνθρώπινη ἰκανότητα νὰ ἐξαντικεμμενικοποιεῖ, νὰ ὀνοματίζει».

«Τὸ νόημα τοῦ «καλοῦ καὶ τοῦ κα- κοῦ» μπορεῖ ἴσως ν' ἀποκαλυφθεῖ μὲ τὴν σύγκριση ἀνάμεσα στὸν ἄν- θρωπο καὶ τὸν κόσμο του, πρὶν καὶ μετὰ τὸ φάγωμα τοῦ καρποῦ τῆς γνώσεως. Ἀπὸ πρώτη ἄποψη, ὁ κό- σμος τῆς Ἐδέμ μοιάζει μὲ αὐτὸν ποῦ ξέρουμε: ὑπάρχει ἔδαφος, νερό, φυ- τὰ, ζῶα, πουλιά, ἀντρας καὶ γυναί- κα. Προσδιορίζεται ἀκόμα κι ὁ χρόνος τοῦ Κήπου (2.11-14). Ἀλλὰ λείπουν δύο πραγματά: τὸ ἐρωτικὸ ἔνστικτο κι ὁ θάνατος. Ἡ Γραφή ἀναφέρει ρητὰ τὸ ἐρωτικὸ ἔνστικτο. Πρὶν φᾶ- νε καρπὸ ἀπὸ τὸ δέντρο τῆς γνώσε- ως «ἦταν καὶ οἱ δύο γυμνοί.. καὶ δὲν ἐνιωσαν ντροπὴ» (2.25). «Ἐτε- ρα, «ἤ- ξεραν» πὼς εἶναι γυμνοί.. καὶ ἔφτια- ξαν καλύπτερες» (3.7). Αὐτὸ σημαί- νει πὼς ὁ Ἀδάμ καὶ ἡ Εὐά δὲν ἦταν μόνο γυμνοί καὶ δὲν ἐνιωσαν ντροπὴ γι' αὐτὸ, ἀλλ' ἦταν καὶ ἐντελῶς «ἀνήξεροι». Ἡ τιμωρία τῆς γυναίκας ἀπὸ τὸ Θεὸ σχετίζεται μὲ τὴν σεξου- αλικὴ πείρα—θὰ νιώθει πόθο γιὰ τὸν ἀντρα τῆς καὶ θὰ ὑποφέρει ὅταν θὰ γεννάει. Τελικά, σ' ἀντίθεση μὲ τὴν ἀπαύσια σέξ ἀπὸ τὴν Ἐδέμ, τὸ πρῶ- το γεγονός ποῦ μαθητίνουμε ὑστερα ἀπὸ τὴν ἐκδίωξη εἶναι πὼς «ὁ Ἀ- δάμ «γνώρισε» τὴν Εὐά τὴν γυναίκα του» (4.1). Ἡ ἀκριβὴς στιγμή τῆς

πράξεως εἶναι ἀσαφής, ἀλλὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ ὑποθέσει πὼς δὲν προηγή- θηκε πρὶν μπεῖ μέσα στὴ γυναίκα ὁ σεξουαλικὸς πόθος»

«Ἡ στάση ἀπέναντι στὸν θάνατο εἶναι λιγότερο σαφής, ἀλλὰ ὑπάρ- χουν ἐνδείξεις πὼς στὴν Ἐδέμ ἡ ζωὴ ἦταν αἰώνια. Τὸ δέντρο τῆς ζωῆς ἀ- ναφέρεται μόνο δυὸ φορές, τὴ μιά στὴ γενικὴ περιγραφή τοῦ περιεχομέ- νου τοῦ Κήπου καὶ ξανά στὸ τέλος τῆς ἱστορίας, γιὰ νὰ ἐξηγηθεῖ τὸ γιατί ὁ ἄνθρωπος διώχθηκε ἀπὸ ἐκεῖ. Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ τὸ γεγο- νός, ποῦ συχνὰ παραβλέπεται, πὼς τὸ φάγωμα τοῦ καρποῦ τοῦ δέντρου τῆς ζωῆς δὲν ἦταν ἀπαγορευμένο. «Καὶ ὁ Κύριος ὁ Θεὸς πρόσταξε τὸν ἄνθρωπο, λέγοντας πὼς μπορεῖ ἀπὸ κάθε δέντρο νὰ φάει τὸν καρπὸ του, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ δέντρο τῆς γνώ- σεως τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κα- κοῦ, ποῦ δὲν πρέπει νὰ δοκιμά- σει, γιατί τὴν ἡμέρα ποῦ θὰ τὸ φάει, σίγουρα θὰ πεθάνει». Τὸ ἴδιο καὶ στὴν μακριὰ συζήτηση ἀνάμεσα στὴ γυναίκα καὶ στὸν ὄφι, μόνον ἕνα ἀπαγορευμένο δέντρο ἀναφέρεται. Ἡ πιὸ εὐλόγη ἐξήγηση εἶναι πὼς δὲν ὑπῆρχεν ἀνάγκη ν' ἀπαγορευθεῖ τὸ δέντρο τῆς ζωῆς, γιατί δὲν ἀπο- τελοῦσε ἕνα πειρασμὸ Ἡ αἰώνια ζωὴ φαίνεται πὼς ἦταν ὁ κανὼνας μέσα στὸν Κήπο. Ὁ θάνατος ἦταν ἀγνωστος ὄχι μόνο στὸν ἄνθρωπο γιατί δὲν ὑπῆρχαν ἀρπακτικὰ καὶ σαρκοβόρα ζῶα. Ἀλλωστε ἡ μόνη τροφή ὄλων τῶν πλάσμάτων ἦταν χόρτα καὶ καρπαί. Τὸ εἰρηνικὸ αὐτὸ εἰδύλλιο τελειώνει ἀπότομα μὲ τὴν ἐκδίωξη, ὅταν τὴν πρώτη γενετησία ὀμλία ἀκαλούθησε γρήγορα ὁ πρῶ- τος θάνατος (4.8)»

«Ἐτσι, πρακίπτει πὼς ἡ γνώση τοῦ «καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ» συνεπά- γεται τὴ γνώση τοῦ σέξ καὶ τοῦ θγα- νάτου. Ἐχοντας ἀποκτήσει τὴ γνό- ση αὐτή, ὁ ἄνθρωπος ἔγινε θνητὸς καὶ συνειδητοποίησε τὴν θνητότητά του. Ἐτε- ρα ἀπ' αὐτὸ, τὸ δέντρο

της ζωής έγινεν ένας πειρασμός και ή εκδίωξη κατέληγε στην πραγματοποίηση της απειλητικής αποφάσεως «θά πεθαίνεις». Η συμπεριφορά του 'Αδάμ όταν αντιμετώπισε τις κατηγορίες—ή απόπειρα του να κρύψει την ανυπακοή του, ή απάντηση του που αποκαλύπτει με ακρίβεια τι ήλπιζεν ν' αποκρύψει, ή επίρριψη της εύθυνης στη γυναίκα—θυμίζει τὰ καμώματα ενός παιδιού, όχι ενός ενήλικου. Άλλοι γιὰ τὰ παιδιά ἀναφέρονται πὼς «δεν ἔχουν γνώση ἀνάμεσα στο καλό και στο κακό» (Δευτ.

139). "Ένα παιδί είναι ανώριμο σεξουαλικά και δεν έχει συνείδηση του θανάτου, ειδικά του δικού του. Η απειλή του Θεού για θάνατο θά ήταν άκατανόητη στον ανώριμο κι άθναστο άνθρωπο. Με άλλα λόγια, ή αλλαγή που έγινεν ύστερα από το φάγωμα του καρπού του δέντρου της γνώσεως υποδηλώνει στην πραγματικότητα την διαδικασία της ωριμάνσεως»

Ο ΣΟΦΙΣΤΗΣ
(Τέρπος Πηλειδης)

ΕΛΕΥΘ ΚΟΣΜΟΣ, 1121974

ΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΕΚΛΟΓΑΙ ΚΡΙΣΗΝΑΜΟΥΡΤΙ

Άδετον 70. Δεμένον 100

Άδετον 70. Δεμένον 120

Τὸ Βιβλίον τῆς Σοφίας

Μ Η Τ Ι Σ

ΠΕΡΙΕΧΕΙ 1450 ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ

Ἀρχαίων Ἑλλήνων σοφῶν (Θαλῆς, Πιπτακός, Βίας, Σόλων, Περίανδρος, Κλεόβουλος, Χίλων), Πυθαγόρεια, Ἡρακλείτου, Δημοκρίτου, Πινδάρου, Τραγικῶν (Αἰσχύλου, Σοφοκλῆ, Εὐριπίδου), Ἀντισθένης, Διογένης, Ἰσοκράτους, Πλάτωνος, Ἀριστοτέλους, Δημοσθένους, Πύρρωνος, Μενάνδρου, Ἐπικούρου, Πλουτάρχου, Ἐπικτήτου, Μάρκου Αὐρηλίου, Πλωτίνου, Πρόκλου καὶ πολλῶν ἄλλων.

Ξένων: Ἀνατολικῶν (Λάο-Τσέ, Κομφουκίου, Βούδδα), Ἑρμητικά, Καινῆς Διαθήκης, Ἰνδικῶν, Σασσῆ, Ἐράσμου, Θερβάντε, Σαίξπηρ, Καρτεσίου, Σπινόζα, Βολταίρου, Ρουσσώ, Κάντ, Τζέφφερσον, Γκαίτε, Σοπενχάουερ, Καρλάου, Ἴγκερσολ, Ρενάν, Ἴψεν, Τολστοί, Μπλαβάτσκι, Συρέ, Νίτσε, Φλαμμариών, Μπέζαντ, Μπερξόν, Ταγκόρ, Βίβεικάντα, Μαίτερλιγκ, Καρέλ, Σβάίτσερ, Τσβάιχ, Σρί Ράμ, Κρισναμουρτι καὶ ἄλλων.

Νεοελλήνων: Κοραῆ, Ρήγα Φεραίου, Δημ. Γαλανοῦ, Θ. Καίρη, Διον. Σολωμοῦ, Ἀ. Λασκαράτου, Ἐμ. Ροΐδου, Πλ. Δρακούλη, Σπ. Νάγου, Ἀντ. Ἀδριανοπούλου, Π. Γιωτοπούλου, Ν. Καρβούνη, Κ. Βάρναλη, Ν. Καζαντζάκη, Ἰω. Βασιλῆ, Θρ. Βλησίδη, Ν. Λούβαρι, Φ. Πολίτη, Δ. Ἰωαννίδη, Κ. Κιτρινιάρη, Ἰω. Θεοδωρακοπούλου, Ε. Παπανοῦτσου, Ἰ. Μ. Παναγιωτοπούλου, Π. Κανελλοπούλου καὶ ἄλλων.

Τιμᾶται Δρχ. 120

ΟΡΟΣΗΜΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Συχνά σταματάμε στα όροσημα με τα οποία ο άνθρωπος έχει σημαδέψει την ατέρμονη πορεία του χρόνου, για να σταχαστούμε, για να προσκυνήσουμε, για να ζωντανέψουμε το παρελθόν και να αντίλησουμε θάρρος και διδάγματα για το παρόν και το μέλλον. Γιατί πραγματικά το παρελθόν είναι ο σοφός πρόγονος που δασκαλεύει το παρόν και το μέλλον πώς να μην επαναλάβουν τα δικά του λάθη. Συχνά όμως, τα διδάγματα ακούγονται μάταια σαν πέτρες που πέφτουν σε ξερό τηγάδι.

Χιλιετηρίδες αριθμεί η επίγεια πορεία μας. Χιλιετηρίδες άφατος ο άνθρωπος εξύπνησε απ' την προϊστορική νάρκη της ψυχής κι εσάλπισε τα πρώτα ιδανικά του. Πολλά απ' αυτά τα ιδανικά τον συντροφεύαν ακόμα στις ημέρες μας, αναλλοίωτα. Κι άνεκπληρωτα. Μόχθησε κι αγωνίστηκε για την άπόκτησή τους. Το αίμα που χύθηκε ως τώρα για τους πιο ιερούς δραματισμούς του, στόναμα των πιο θεικῶν έννοιῶν, αν δεν τον ρούφαγε η αιώνια διψασμένη γῆ μας, θαχε χαρακώσει με πλατείαι πορφυρά ποταμια το ρυτιδιασμένο της πρόσωπο.

Κάποτε ταλμῆσαμε τ' άγνάντεμα των άστεριῶν κι όνερευτήκαμε με δόες να κατακτήσουμε τους γαλαξίες.

Στην πορεία της εξέλιξης μας κατορθώσαμε ν' άγγίσομε, έστω και με τα άκροαχτυλα, το παλιό εκείνο όνειρο. Κι άποτυπώσαμε το πρώτο ανθρώπινο άχνάρι στον κοινορτό του μικρού συντροφικῆς μας πλανήτη. Και πιστεύομε κιόλας ότι μπορέσαμε κάπως να θυσοοπήσουμε το πάγερδ μυστήριο που έκρυβαν οι άδιδες κόγχες του. Προδεύσαμε. Άλλα άγνοοῦμε πόσο βαραίνει η περίφημη πρόδός μας στην άνηλέητη ζυγαριά της αιώνιότητας.

Και τα ιδανικά μας, Πόσα απ' αυτά μποροῦν να άντικρύσουν κατα-

πρόσωπο την εποχή μας που ύψώνει άλλασονική και γεμάτη αυτοπεποίθηση το άνάστημά της σε μπετόν κι άτσάλι για τις έπιστημονικές και τεχνολογικές νίκες της στο γῆινο και διαστημικό χῶρο,

‘Ο έσώτερος χῶρος του ίανθρώπινου όντος παραμένει άγνωστος άφου συνεχίζομε άκόμη, όπως πικρά άποφαίνεται ο Georgyi στο ‘Γυμνό Πίθηκο’ να είμαστε «το μοναδικό όν της δημιουργίας που πραγματοποιεί το φόνια μέσα στο ίδιο του το είδος». Άδιανόητο και στα πιο άγρια θηρία.

Καθε μάχη, έστω και δίκαιη, κάθε άθως άμαχος που πεινά και πεθαίνει, κάθε σταγόνα πόνου που άσύδοτα σταλάζομε στην ύδρια-ψυχή του συνανθρώπου μας φέρνει κι άπο ένα βῆμα πίσω, όλοένα πιο πίσω στο άπυκταίο κτηνώδικο πρότυπο του προανθρώπου που μας σαρκάζει ήλιθια μέσα στην πρεβία του.

Πότε θα κατορθώσομε, σε μια ύστατη νίκη του άληθινά έξελιγμένου Άνθρώπου να κρεμάσομε τις συφοριασμενες εικόνες της βίας, αντι να καυχιομαστε γι' αυτές, στην πανακοθήκη του παρελθόντος; Πότε θα πάψομε να μεταμφιέζομε τα ιδανικά μας, τις άλήθειες μας, την ίδια την ψυχή μας, Πότε θα μάθομε να άπαλείφομε, να έξοντώνομε τα άρητηκα φαρισαικά κίνητρα της ιδιοτελοῦς καλωσύνης μας, Πότε θα συνειδητοποιήσομε πώς ο σεβασμός προς τον συνάνθρωπο και την έλευθερία του είναι κάτι περισσότερο άπό χρέος, είναι θεμελιο για την πανανθρώπινη εϋτυχία,

Τις άρες που πανηγυρίζομε, σταματώντας στα χρονικά όροσημα με τα οποία σημαδέψαμε την πορεία του χρόνου, τις άρες του άνάθουμο λαμπάδες της θύμησης για να φωτίσομε τις μορφές όσων θυσιασθηκαν στους άγώνες των ιδανικῶν για το καλο του ανθρωπίνου γένους, φτάνομε να έρωτηθοῦμε με τρώμο μήπως

οί θυσίες τους στάθηκαν μάταιες.

Πριν όμως πάρουν οι σκέψεις μας τὸ σκοταδερὸ μονοπάτι πὸν φέρνει στὰ ἔγκατα τῆς ἀπόγνωσης γιὰ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς, γιὰ τὴ μοῖρα τοῦ ἀνθρώπου, θὰ πρέπει νὰ σταματήσουμε ἀπὸ ξέφωτο ὅπου μᾶς ἄδηγεῖ ἡ πίστη σὴν μεγάλη δύναμη τὴν ἀνεκμιτάλλευτη τῆς κάθε ἀνθρώπινης μονάδας. Μιὰ δύναμη πὸν ὄταν στρατευτῆ καὶ θητεύσει ὀλάκερη σ' ἕνα ἰδανικὸ, ποτὲ δὲν προδίδει. Τὸ κάθε ὄν, στὸ μικρὸ του, ὅσο σπενό, κύκλο ζωῆς μπαρεῖ νὰ συνεχίσῃ τὸ ἔργο ἑνὸς μεγάλου ἀγωνιστῆ πὸν χάθηκε, σὲ κάθε στιγμή, καὶ σὲ ὅποιο ἰάλωνι δοθῆ στὸν κα-

θένα γιὰ τὸ δικὸ του ἀγῶνα. Ἐνα γιγάντιο χρυσοκέντημα ἀποτελεῖται ἀπὸ μικρές, παλὺ μικρές ἀσπραφτερές θελονιές, ἢ μιὰ κοντὰ σὴν ἄλλη. Πρέπει όμως γάνα ἀρμονιαμένες, συντονισμένες μέσα στὴ μεγάλη ἐνόπητα τοῦ Σχεδίου.

Κι ἡ παγκόσμια ἀρμονία εἶνα ἕνα τεράστιο χρυσοκέντημα. Μιὰ ἀσπραφτερὴ θελονιά ἀπὸ τὸ κάθε ἀνθρώπινο χέρι, μιὰ μονάχα. Γιὰ νὰ δῆ κάποτε τὸ ἔργο μας τὸ μάτι τοῦ πιο τρανοῦ καλλιτέχνη τοῦ σύμπαντος καὶ νὰ μιπαρέση νὰ πῆ ὅτι «καλὸν ἐστίν».

Νανά Κουνταύρη

Πίσω ξανά...

Σ' ὄνειρο εὐεργετικὸ ἔβλεπα ὅτι πέθανα

Ἦταν μεσημεριάτικη ὥρα βαρειά, ζεσπῆ

χέρι μὲ χέρι ἔφευγαν πλάνες χαρές, τὰ βάσανα

κι' ἔνοιωθα νάμαι πιά ἐκτὸς βολῆς ἀπ' τὴ ζωῆ.

Μὰ νά, δυὸ χεῖλη δροσερὰ ὡσάν τὰ πετροκέρασα

τις ὄλβιες στιγμές ἀπόδρασης, μ' ἕνα φιλι

μοῦ σταματῆσαν' πίσω μὲ ξαναφέραν κι ἔχασα

στοῦ ἐγγονοῦ μου τ' ἄγγελμα, Κεῖνο πὸν μὲ καλεῖ!

Ἐφη—Λαγοπούλου—Ἀποστολίδου

Ἄναζητώντας ★ ★ ★ τὸν κόσμο τοῦ θαυμαστοῦ

Πρόλογος τῆς ΣΟΦΙΑΣ Τ. ΑΝΤΖΑΚΑ
στὸ ὁμώνυμο βιβλίο τοῦ Πῆτερ Οὐσπένσκυ

Γιὰ τοὺς μαθηματικούς, ὁ Πῆτερ Οὐσπένσκυ θὰ πρέπει νὰ εἶναι γνωστός, καὶ ὡς ὄνομα καὶ ὡς διάγνωση, ἰαφοῦ στεκεῖ, στὸν δικό του τομέα, στὸ ὕψος τοῦ Ἄιτισαίν. Στὴν Εὐρώπη, τοῦλάχιστον, ἦταν γνωστός πρὶν ἀπὸ τὸν Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, γιατί τὰ συγγράμματά του εἶχαν μεταφραστεῖ στὶς κύριες γλώσσες μὲ εὐρύτατη κυκλοφορία καὶ ἀπήχηση. Ἀνάμεσα σ' αὐτά, ξεχωρίζουν τὸ «Ἐνα Νέο Πρῶτυπο τοῦ Σύμπαντος», «Ἡ Τετάρτη Διάσταση» καὶ τὸ «Teretium Organum». Καὶ μίᾳ ἀπλή ἀνάγνωση αὐτῶν του τῶν βιβλίων, μεταδίνει τὴν ποιότητα τῆς διάνοιας τοῦ συγγραφέα τους, τὴν ὑψηλότητά του, τὶς κοσμολογικές του τάσεις καὶ τὴν πλαστικότητα τοῦ πνεύματός του. Φυσικό ἦταν, λοιπόν, ὡς κοσμολόγος, νὰ ἔχει βαθύτερες ἀνησυχίες γύρω ἀπὸ τὸ πρόβλημα τῆς Ἀρχῆς πίσω ἀπὸ τὰ φαινόμενα τοῦ σύμπαντος. Σύμπαν, ὅμως, γι' αὐτὸν ἦταν ταυτόχρονα καὶ ὁ ἐσωτερικός κόσμος τοῦ ἀνθρώπου. Ἀπὸ τὴ στιγμή πού διαπίστωσε, τόσο στὸ

σῆμα γύρω του, ὅσο καὶ στὸ ἐσωτερικό του σῆμα, μίᾳ φαινομενικότητα πού πῶς τῆς ἐκρῦβε μίᾳ Οὐσία, δὲν μπόρεσε νὰ μείνει ἰκανοποιημένος μὲ τὴ μελέτη καὶ ἐρευνα ἀποκλειστικά καὶ μόνο τοῦ φαινομενικοῦ σῆματος. Ἦταν γι' αὐτὸν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ βρεῖ καὶ νὰ μελετήσῃ, παράλληλα, τὸν κόσμο τῆς Οὐσίας πού, σ' αὐτὸ τοῦτο ἔργο, τὸν ὀνομάζει «Κόσμος τοῦ θαυμαστοῦ». Οἱ προσπάθειές του τὸν ὡδήγησαν σὲ διάφορες μελέτες καὶ προσωπικά πειράματα, πού πραγματικά ἀνοίξαν, γιὰ λίγο, τὶς πύλες πού χωρίζουν τὴ φαινομενικότητα ἀπὸ τὴν Οὐσία καὶ τοῦ ἔδωσαν τὴν εὐκαιρία νὰ ἐπικυρώσῃ τὴν ἀρχικὴ του ἀνεπικύρωτῆ βεβαιότητα γιὰ τὴν ὑπαρξὴ ἑνός κόσμου κρυμένου ἀπὸ τὰ μάτια τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων.

Δυστυχῶς, ὅμως, γι' αὐτὸν, οἱ στιγμὲς αὐτῆς τῆς ἐπαφῆς μὲ τὸν «Κόσμος τοῦ θαυμαστοῦ», δὲν εἶχαν διάρκεια καὶ ὁ Οὐσπένσκυ καπάλαιβε ὅτι χρειαζόταν βοήθεια καὶ καθοδήγηση γιὰ νὰ μπόρῃ νὰ ζήσει

μόνιμα στον κόσμο της Ουσίας. Από κεί κι έπειτα αρχίζει μία περίοδος περιπετειών και αναζητήσεων, που τον οδήγησαν στη Μέση και την Άπω Ανατολή. Τουτό το βιβλίο ανοίγει με την επιστροφή του από τον Ινδικό Χώρο.

Δάσκαλός του υπήρξε ο Γεώργιος Γκουρτζιέφ, ένας Έλληνας του Καυκάσου, που δέν ήρθε ποτέ του στην Ελλάδα. Ο Γκουρτζιέφ είχε τη σφραγίδα και την άπμσφαιρα του Γνώστη, του ανθρώπου που ζούσε μόνιμα στον Κόσμο του Θαυμαστού, που κατείχε την Αλήθεια και τό κυριώτερο, μία μέθοδο καταπληκτικής ακρίβειας. Η ασυτηρή εφαρμογή αυτής της μεθόδου οδηγεί στα μόνιμα άποτελέσματα που έπιδίωκε ο Ούσπένσκυ. Ο ίδιος ο Γκουρτζιέφ δίνει, στην Αυτόβιογραφία του, μία λεπτομερή περιγραφή της δικής του αναζήτησης για τον Κόσμο του Θαυμαστού, που καταπλήσει τον άναγνώστη με τον πλούτο των περιπετειών της στά βάθη της Κεντρικής Άσίας και με τη βαθμιαία άποκάλυψη της προσωπικότητας του ίδιου του συγγραφέα.

Ο Ούσπένσκυ ένωσε άμέσως την ύπεροχή του Γκουρτζιέφ και ζήτησε νά γίνει μαθητής του. Έτσι, άρχισε μία νέα περίοδος γι' αυτόν, που πραγματικά τον οδήγησε μόνιμα στον «Κόσμο του Θαυμαστού» και του έδωσε άργότερα τη δυνατότητα νά γίνει κι' αυτός, με τη σειρά του, Διδάσκαλος, ν' ανοίξει δική του Σχολή στό Λονδίνο και νά μεταλαμπαδεύσει τό σύστημα στην Άγγλία.

Άλλά τί πρεσβεύει τό σύστημα του Γκουρτζιέφ; Σύμφωνα με αυτό τό σύστημα, ο άνθρωπος κλείνει μέσα του μίαν ύποκειμενική και μι-

άν «άντικειμενική» διάσταση. Το «άντικειμενικό» αυτό στοιχείο μέσα στον άνθρωπο, άνταντακλά πιστά τον έξω κόσμο, χωρίς διαστρέβλωση. Άνάμεσα, όμως, σ' αυτή την «άντικειμενική» διάσταση από κέντρο του ανθρώπου που, τόσο ο Γκουρτζιέφ όσο και άλλοι, τό ονομάζουν «Εγώ», και στον έξωτερικό κόσμο, ύπάρχει τό ύποκειμενικό στοιχείο, ένα νεφέλωμα από σκέψεις και συναισθήματα ύποκειμενικής φύσης, που έπηρεάζουν άμεσα τό σώμα, τις κινήσεις και τη δράση του. Ο Γκουρτζιέφ χωρίζει την ύποκειμενικότητα αυτή σέ τρεις κατηγορίες και ονομάζει τους ανθρώπους που είναι ταυτισμένοι με τις σκέψεις τους, διανοητικούς, αυτούς που είναι παλωμένοι στό συναισθημα, συναισθηματικούς και αυτούς που ταυτίζονται με τό σώμα τους, ένστικτώδεις. Πέρα και πίσω άπ' αυτό τό τριπλό ύποκειμενικό παραπέτασμα, ύπάρχει, όπως ειπαμε, ή «άντικειμενική» διάσταση που παραμένει άγνωστη στον ύποκειμενικό άνθρωπο, όσο πιστεύει ότι δέν ύπάρχει τίποτα άλλο μέσα του. Αύτην άκριβώς τη διάσταση, ο Γκουρτζιέφ την ονομάζει «άντικειμενική συνειδητότητα» και είναι ο Κόσμος του Θαυμαστού. Σ' αυτήν μέσα είχε παλιότερα είσχωρήσει, λαθραία, ο Ούσπένσκυ με τά πειράματά του και σ' αυτήν τον οδήγησε άργότερα μόνιμα ο Γκουρτζιέφ.

Τό σύστημα του Γκουρτζιέφ παρουσιάζε ένα πρόσθετο πλεονέκτημα. Δέν άπαιτούσε πίστη στό Θεό. Ήταν ένα σύστημα «διανοητικό», κατάλληλο για ανθρώπους που έβρισκαν άφελή τον θρησκευτικό τρόπο προσέγγισης σ' αυτά τά ίδια θέματα. Τό ίδιο πλεονέκτημα παρουσιάζει

και η μέθοδος του Έλβετου ψυχολόγου—ψυχιάτρου, Κάρλ Γιούγκ. Για την ακρίβεια, έχει ακόμα ένα πλεονέκτημα, που λείπει από το σύστημα του Γκουρτζιεφ: δεν απαιτεί πειθαρχία και υπακοή σε κανένα Διδάσκαλο, σε κανένα σύστημα και δεν υποβάλλει τίποτα αριστοί.

Αφήνει τον άνθρωπο να ανακαλύψει την ουσία και το θαυμαστό μέσα του με τις δικές του δυνάμεις. Η κατάληξη είναι η ίδια, παρ' όλη την τεράστια διαφορά της προσέγγισης. Μ' άλλα λόγια, ο Γιούγκ μιλάει κι αυτός για έναν έπιφανειακό κόσμο εγωκεντρικών και υποκειμενικών τάσεων μέσα στον άνθρωπο που, όταν ξεπεραστεί, οδηγεί σ' έναν συλλογικό κόσμο άπιστευτου συμβολικού πλούτου, σε μιὰ συνειδητότητα οικουμενική, δηλ. «άντικειμενική» και, τελικά, στο κέντρο του ανθρώπου, που ο Γιούγκ το ονομάζει «Ταυτο». Σ' αυτό το σημείο, οι αντιθεσεις εξαφανίζονται σε ένότητα και τότε ζει κανείς το περίφημο « Εν τὸ Πᾶν ». Αυτό το ένωτικό Κέντρο οι αλιημιστές το ονόμαζαν I a p r i s ιακίνητο, έλιξη-ρισ της Ζωής, φαρμακο Έθανασίας, φιλοσοφικό χρυσό και τὰ παρόμοια. Ο Γκουρτζιεφ επίσης αναφέρεται στην Έλχημεία και στις ονομασίες που αυτή έδινε στην τελική έπιτευξη. Το κέντρο αυτό είναι ταυτόσημο με το «Θεό» και η ένωση του ανθρώπου μ' αυτό, δεν είναι άλλο από εκείνο που η αρχαία μύηση ονόμαζε «θέωση», το άνωτατο σκαλοπάτι στην έσωτερική Έξλιξη του ανθρώπου.

Τόσο ο Γκουρτζιεφ, όσο και ο Γιούγκ, άνεπηρέαστοι ο ένας από τον άλλο, μιλοϋν με τον ίδιο έσωτερικό τρόπο για τη διδασκαλία

του Χριστού που άποσκοπεί στην ίδια ακριβώς μετάβαση από το υποκειμενικό από οικουμενικό, στην ένότητα με τὰ πάντα, μ' άλλα λόγια στην Έγάπη, που μιὰ άλλη της ονομασία είναι «Βασιλεία των Ουρανών». Ο Χριστός διδασκε κι αυτός τη δεύτερη γέννηση, την πνευματική, που για να συντελεστεί, είναι ανάγκη να προηγηθεί ο «θάνατος» της υποκειμενικής ψυχής. Το «πρέπει να χάσει κανείς την ψυχή του για να τη βρει», αναφέρεται σ' αυτόν ακριβώς το θάνατο της υποκειμενικής ψυχής που κάνει δυνατή την ανακάλυψη της Ουσίας. Δεν έπαυε επίσης να έπαναλαμβάνει «είσθε Θεοί», έννοώντας μ' αυτό ό-τι ο άνθρωπος κλείνει στο κέντρο του αυτό που, με τη φαντασία του, το προβάλλει έξω από τον εαυτό του και το λατρεύει με τελετουργίες σαν να είναι αντικειμενικό του.

Αφού, λοιπόν, υπάρχει κάτι το υποκειμενικό μέσα στον άνθρωπο, αλλά ταυτόχρονα και κάτι το «άντικειμενικό», είναι έπόμενο όλες του οι εκδηλώσεις, όλες οι έπιτεύξεις του, να διακρίνονται σε υποκειμενικές και σε αντικειμενικές. Έτσι, έχουμε, στη μεγάλη πλειονότητο, υποκειμενική τέχνη, υποκειμενική θρησκεία, υποκειμενική φιλοσοφία, ήθική και έπιστήμη. Όταν, όμως, ο άνθρωπος άπακτησει «άντικειμενική συνειδηση», ή τέχνη του, ή θρησκεία του, ή φιλοσοφία του, ή ηθική και ή έπιστήμη του, φέρνουν τη σφραγίδα μιὰς άχρονης αλήθειας και εκφράζουν καταστάσεις αντικειμενικές.

Μ' άλλα λόγια, ο Γκουρτζιεφ, οι μαθητές του, ο Γιούγκ και άλλοι, άγωνίζονταν να βοηθήσουν την κυσφορία και γέννηση ενός νέου τύπου

άνθρώπου, πού νά λειτουργεί «αντικειμενικά» καί αίκειμενικά. Γιά τήν ώρα, λίγοι νοιώθουν τήν τάση νά ξεπεράσουν τά στενά, ύποκειμενικά όριά τους καί νά Ξαναγεννηθοῦν. Αὐτοί οἱ λίγοι, ὅμως, προσιωνίζουσι τό Μέλλον καί ἀνοίγουσι τόν δρόμον γιά τίς ἐρχόμενες γενεές. Μιά ἄλλη τέτοια περίπτωση εἶναι ἡ μοναχική φωνή τῆς Τζοάννας Φήλντ, πού μᾶς δίνει μιᾶ περιγραφή τῶν ἐσωτερικῶν περιπετειῶν της στό πολὺ πρακτικὸ καί ἀειόλογον βιβλίον της: «Ἡ Ὀντολογία τῆς Μοναδικότητος». Κι ἀκόμα ἄλλη μιᾶ μοναχική φωνή εἶναι τοῦ Τζών Κοῦπερ Πάουζ πού τὸ συγκλονιστικόν του βιβλίον: «Τὸ Μυστήριον τοῦ Αἰσθησιασμοῦ», μᾶς ὁδηγεῖ στή διαστολή τῆς ἀντικειμενικῆς συνειδησης.

Ἄλλὰ ἡ πιὸ δυνατὴ καί ἀποτελεσματικὴ φωνή, μέσα ἀπὸ χάος τοῦ σύγχρονου κόσμου μας, εἶναι ἡ φωνὴ τοῦ Κάρλ Γιούγκ, γιατί ἔχει πίσω της τὸ κύρος τῆς ἐπιστήμης. Τὴν πορεία ἀπὸ τὸ ὑποκειμενικὸ στοιχεῖον στό ἀντικειμενικὸ καὶ παγκόσμιον, ὁ Γιούγκ τὴν ὀνομάζει «Πορεία τῆς Ἐξοσμικευσης». Αὐτὴ ἡ ἴδια πορεία ἀπὸ τὴν πολλαπλότητα πρὸς τὴν ἐνότητα, περιγράφεται, μὲ ἐνδιαφέρουσες λεπτομέρειες, στό πολύτομον βιβλίον τῆς Ὁφίνας Τζάσεκ: «Ἀπὸ τὸν Ἐγωκεντρισμὸν σὴν Καθαρὴν Συνειδητότητα».

Ὅπως εἶπαμε τὸ σύστημα τοῦ Γκουρτζιέφ δέν εἶναι δική του ἀνακάλυψη. Ἀποτελεῖ μιᾶ μεταλαμπάδευση, σὴν Εὐρώπῃ, ἐνός πανάρχαιου συστήματος πού ἀνακάλυψε σὰ βάθη τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ πού τὸ μεταβίβασε σὲ ἐντελῶς νέα μορφή. Παρόμοια συστήματα ἀποτελοῦσαν

τὴ διδασκαλία τῆς ἀρχαίας μύησης, πού προοριζόταν γιὰ τοὺς λίγους καί ἐκλεκτοὺς. Αὐτὴ τὴν ἄριστοκρατικὴν τάση τὴ διατήρησε καί ὁ Γκουρτζιέφ, χωρὶς ὅμως καμμιὰ θρησκευτικὴ ἢ λατρευτικὴ ἀπόχρωση. Ἀργότερα, οἱ μαθητὲς του περιέγραψαν τὸ σύστημα πού τοὺς εἶχε ὁδηγήσει σὴν ἀντίπερα ὄχθη. Τονίζουν, ὅμως, τόσο πολὺ τὴν ἀνάγκη μιᾶς Σχολῆς καί ἐνός διδασκάλου πού ἡ συμβολὴ τους καταπὰ σχεδὸν ἀχρηστῆ γιὰ μᾶς, ἀπὸ πρακτικὴ πλευρά. Ἀπὸ τοὺς μαθητὰς τοῦ Γκουρτζιέφ, ἐκεῖνος πού ἴσως βοηθᾷ περισσότερο, εἶναι ὁ Μωρίς Νίκολ, πού ὑπῆρξε καί μαθητὴς τοῦ Γιούγκ. Μὲ τὸ ἔργον του: «Ἡ Ψυχολογία τῆς Συμβολικῆς τῶν Γραφῶν», ρίχνει τὸ φῶς τῆς πρακτικῆς, ἐσωτερικῆς κατανόησης σὴν διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ. Ἐνας ἄλλος μαθητὴς τοῦ Γκουρτζιέφ, ὁ Α.Π. Ὁράζ, ρίχνει φῶς σὲ τρία φλέγοντα ζητήματα: τὴν ἀγάπην, τὴ θρησκείαν καί τὴν ψυχὴν. Τὸ μικρὸ του βιβλίον τιτλοφορεῖται: «Ἡ Μαγεία τῆς Συνειδητῆς Ἀγάπης».

Ἡ ἐπωδὸς ὅλων ὅσων ἀσχολήθηκαν μὲ τὴν μετάβαση ἀπὸ τὴν ὑποκειμενικὴν πολλαπλότητα σὴν ἀντικειμενικὴν ἐνότητα, εἶναι ἡ συνειδητότητα ἢ ἡ συνειδητοποίηση. Ὁ Χριστὸς, τὴν ἴδια αὐτὴ ἀνάγκη τὴν ἐκφράζει μὲ τὴν προτροπὴν: «Γρηγορεῖτε».

Σ' ὅποιον, λοιπόν, νοιώθει ἐσωτερικὴς ἀνησυχία τέτοιας φύσης, σ' ὅποιον βρίσκει στενά καὶ πληκτικὰ τὰ ὅρια τοῦ ὑποκειμενικοῦ του χώρου, δίνεται τώρα ἡ εὐκαιρία νά μελετήσῃ διεξοδικὰ τὰ ἔργα μερικῶν ἀπ' αὐτοὺς πού εὐτύχησαν νά περάσουν σὴν ἀντικειμενικὴν διάσπαση.

Σχολή Φιλοσοφίας

Ο ἀκαδημαϊκὸς κ. Ἰω. Θεοδωρακόπουλος, ἀπεφάσισε νὰ ἰδρύσῃ «Ἐλευθέρα Σχολὴ Φιλοσοφίας» κοντὰ στὸν Μυστρά, ἀκριβῶς δὲ στὸ προάστιο τῆς Σπάρτης Μαγούλα, ἰδιαιτέρη πατρίδα του, ὅπου ἀπέκτησε οἰκίαν κατάλληλον γιὰ τὸν σκοπὸ.

Ἡ Σχολὴ θὰ τιμᾷ τὸ ὄνομα τοῦ φιλοσόφου Πλήθωνος (τοῦ Γεμιστοῦ).

Καθὼς ἀνέφερε στὸν Ὑπουργὸ Παιδείας, θὰ διδάσκῃ ὁ ἴδιος τρία δεκαήμερα κατ' ἔτος, ἦτοι τὸ τελευταῖον δεκαήμερον τοῦ Ὀκτωβρίου, τὸ τελευταῖον δεκαήμερον τοῦ Ἰανουαρίου καὶ τὸ δεκαήμερον πρὸ τῆς Κυριακῆς τῶν Βαΐων. Τὰ μαθήματα θὰ δίδονται ὑπ' ἐμοῦ δωρεάν καὶ γενικῶς δὲν θὰ ὑπάρχῃ καμμία οἰκονομικὴ σχέσις μεταξὺ διδάσκοντος καὶ ἀκροατῶν.

Ἡ ἰδέα ἔγινε δεκτὴ μὲ ἐνθουσιασμό ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας. Ὁ κ. Κ. Τσάτσος τοῦ ἔγραψε σχετικῶς:

«Χάρις εἰς Ὑμᾶς ὑπὸ τὴν σκιάν τοῦ Ταυγέτου, κάτω ἀπὸ τὸ τελευταῖον ἔρεισμα τοῦ Βυζαντινοῦ Ἑλληνισμοῦ καὶ

ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου Ἑλλήνου τῆς Ἀναγεννήσεως, θὰ ἀκούεται ἡ φωνὴ τοῦ αἰωνίου Λόγου, αὐτοῦ, ὁ ὁποῖος, ἀφοῦ ἐπλάσθη ὑπὸ Ἑλλήνων, ἐξακολουθεῖ, εἰς πείσμα ἀντιξῶν ἀνέμων, νὰ κυβερνᾷ τὸν κόσμον τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πνεύματος».

Ὅπως ἀνεκοίνωσε λεπτομερῶς, ὁ κ. Θεοδωρακόπουλος, ἡ Σχολὴ θὰ λειτουργήσῃ σ' ἓνα παλαιὸ ἀρχοντικό, στὸ χωριὸ Μαγούλα, ἓνα χιλιόμετρο ἔξω ἀπὸ τὴ Σπάρτη κοντὰ στὸ Μυστρά. Τὸ ἀρχοντικό τὸ ἀγόρασε γιὰ τὸν σκοπὸν αὐτόν. Τὸ ἰσόγειο διεμορφώθη σὲ αἴθουσα γιὰ ἑκατὸ περίπου πρόσωπα, ὁ πρῶτος ὄροφος ἔγινε βιβλιοθήκη - γραφεῖο καὶ ὁ δεῦτερος ὄροφος διεσκευάσθη γιὰ νὰ φιλοξενῇ τοὺς Ἑλληνες καὶ ξένους σοφοὺς ἐπιστήμονες, πού θὰ διδάσκουν ἀπὸ τὸ ἐλεύθερο θῆμα τῆς νέας Σχολῆς.

«Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς ἀκαδημαϊκοὺς διδασκάλους, συνέχισε ὁ κ. Θεοδωρακόπουλος, θὰ καλῶ ἀκόμη καὶ τοὺς πολιτικούς μας γιὰ νὰ συζητοῦνται τὰ φλέγοντα προβλήματα τοῦ Ἑλ-

ληνισμού. "Έχει τούτο πολύ μεγάλη σημασία στην σημερινή κρίσιμη περίοδο, που είναι κρίσιμότερη απ' όσο φαντάζονται οι άνθρωποι της εϋημερίας...».

Άσκληπιείον

Στό Άρχαιολογικό Συμπόσιο που ώργάνωσε στην αρχαία Όλυμπία μεταξύ 10-12 Όκτωβρίου, τó Γερμανικόν Άρχαιολογικόν Ίνστιτιούτο, για τόν έορτασμό τών 100 χρόνων έπιστημονικής του δραστηριότητας στη χώρα μας μεγάλην έντύπωση προξένησε ή άνακοίνωσις του Άκαδημαϊκού κ. Άναστασίου Όρλάνδου Γενικού Γραμματέως τής Άρχαιολογικής Έταιρείας.

Θέμα τής άμιλίας του κ. Όρλάνδου ήταν οι άνασκαφές τών τελευταίων έτών στην αρχαία Μεσσήνη, όπου ο άκατάβλητος έρευνητής έχει άφιέρώσει ένα μέρος τής πολύπλευρης έπιστημονικής του δραστηριότητας από τó 1957 ως σήμερα.

Ίδιαιτέρως μίλησε για τó Άσκληπιείον.

Τά Ίερά του Άσκληπιού ήταν στην αρχαιότητα μεγάλα θεραπευτικά κέντρα, όπου συγκεντρώνονταν πλήθος οι πιστοί για νά βρούν την υγεία τους. Γι' αυτό υπήρχαν συνήθως μεγάλες στοές στόν ιερό χώρο τους, όπου κοιμόνταν τή νύχτα οι άσθενείς, άφου είχαν προηγηθή διάφορες ιεροτελεστίες. Σ' αυτές τις στοές, — τις λεγόμενες Έγκοιμητήρια —, οι άρρωστοι βλέπανε τó θεό στό όνειρό τους, που τούς ύ-

ποδείκνυε τόν τρόπο τής θεραπείας τους. Στό Άσκληπιείο τής Μεσσήνης ούτε έγκοιμητήριο θρέθηκε, ούτε λουτρώνας ή ιερή κρήνη, άπαραίτητα στοιχεία για ένα ιερό θεραπευτικό κέντρο στην αρχαιότητα, εκτός από τó ναό του θεού. Έπομένως, θά ήταν μόνο λατρευτικό κέντρο τó Άσκληπιείο τής Μεσσήνης.

Οί Έτρούσκοι

Στό Σερβετέρι, 22 μίλια βορείως τής Ρώμης (τό όποιον ήτο πόλις Έτρουσική) άνευρέθη κατά την διάρκεια άνασκαφών τó άγαλμα του Τουκούλκα, θεού - δαίμονα τών Έτρούσκων, ο όποιος έφύλασσε θησαυρούς θαμμένους στη γή. Οι άνασκαφείς άνεκάλυψαν μοναδικό αρχαιολογικό θησαυρό: Δύο τάφους έντός άποτόμου θράχου ύψους 18 ποδών με έξοδο εις «αϋλή θυσιαστηρίου». Εις τούς πριγκιπικούς τάφους ίσαντο ως φρουροί δύο λέοντες, μία σφίγγ, και ο δαίμων Τουκούλκα.

Οί έμπειρογνώμονες πιστεύουν ότι ο τάφος άνήκε σέ βασιλέα και την οικογένειά του πρό 2.500 έτών. Η αρχιτεκτονική είναι μοναδική για την νότιο Έτρουρία, συνδυάζουσα τοπικό και θόρειο σϋλ.

Έκαστός τάφος άποτελείται εκ μεγάλης θολωτής αίθουσής, ή όποία κατά τούς ειδικούς, έχει λεηλατηθή. Στούς τάφους άνεκαλύφθησαν θραυσμένα άγγεία και ταφόπετρες με έπιγραφάς.

Οί Έτρούσκοι είχαν την άνωτέρω μορφή πολιτισμού εις Ίταλίαν, πρὸ τῆς ἀνόδου τῆς Ρώμης. Αὐγὴ τοῦ πολιτισμοῦ των θεωρεῖται ὁ 8ος π.Χ. αἰών. Ὁ έτρουσκικὸς πολιτισμὸς ἀνεπτύχθη ταχέως κατὰ τὸν 7ον αἰώνα καὶ ἔφθασε στὸ κορυφωμά του κατὰ τὴν διάρκειά του τοῦ 6ου αἰώνος, ἀλλὰ ἔπεσε σὲ παρακμὴ κατὰ τὸν 5ον καὶ 4ον αἰώνα.

Τὰ Τάρταρα

Στὸ περιοδικὸ «Φύσις καὶ Ζωή», ὁ κ. Κλεάνθης Παλαιολόγος ἐκφράζει τὸν πόνο του γιὰ τὴν καταστροφὴ τῆς Πεντέλης, ἢ ὅποια συντελεῖται μὲ τὴν ἀλόγιστὴ ἐξαγωγή μαρμάρου, ἐπ' ὠφελεία τῆς... Ἐκκλησίας.

«Τὸ ὄμορφο καὶ ἱστορικὸ θουνὸ —γράφει— εἶχεν ἀνοίξει τὰ σπλάχνα του ἐδῶ καὶ χιλιάδες χρόνια, γιὰ νὰ προσφέρῃ τὴν πάλλευκὴ καρδιά του στὸν Ἑλληνικὸ Πολιτισμὸ, ὁ ὁποῖος ἔστησε Παρθενῶνες. Ἐκεῖνος ὅμως, ἦταν πολιτισμὸς καὶ ἀπὸ τὰ σπλάχνα τῆς Πεντέλης ἔβγαζε τὸ μάρμαρο μὲ ἀγάπη, μὲ προσοχή, μὲ καλωσύνη. Τὰ χέρια χάιδευαν τὶς ἀπαράμιλλες σὲ ὁμορφιά πλαγιὰς ἐκεῖ πού ἔπρεπε, ἐκεῖ πού δὲν πονοῦσε τὸ πράσινο θουνὸ, ἐκεῖ πού τὸ σκληρὸ ἐργαλεῖο δὲν ἐξερρίζωνε τὴν ψυχὴ του, τὰ δέντρα του, τὴν πρασινάδα του.

»Τώρα οἱ Δεσποτάδες παρέδωσαν τὴν Πεντέλη, τὸ θουνὸ πού στέφει στολιζοντας, τὴν

Ἀθήνα στὰ χέρια τῶν λατόμων. Κι' αὐτοὶ σκάθουν καὶ θρυμματίζουν μὲ τόσην ἀγριότητα, πού παραμόρφωσαν τὴν ὁμορφιά, ἔτσι, πού σὲ λίγον καιρὸ, τὸ πράσινο στεφάνι τῆς Ἀθήνας, θ' ἀπομείνῃ ἐπιτύμβια πλάκα, ταφόπετρα πού θὰ ὀδηγῇ στὰ Τάρταρα.

»Κι αὐτὴ ἡ ἀνελέγη καταστροφὴ γίνεται γιὰ λίγους παραδες, τὴν ὥρα πού ἐπίσημη ἀνακοίνωση ἀνεβάζει τὴν περυσία τῆς ἐκκλησίας, τὴν ὅποια νέμονται ἀνεξέλεγκτα οἱ Δεσποτάδες, σὲ 60 δισεκατομμύρια δραχμῆς.

»Ἄν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ πιστεύουν πραγματικὰ στὴν ὑπαρξὴ τοῦ Θεοῦ, θὰ πρέπει νὰ γνωρίζουν, ὅτι ὁ γλυκὺς Ἰησοῦς, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ, οὔτε μιὰ στιγμὴ τῆς θείας ἀπὸ τὴ ζωὴ διέλευσής του, δὲ μίλησε γιὰ παραδες, ἐνῶ αὐτοὶ θησαυρίζουν καταστρέφοντας τὴ φύση, τὴ ζωὴ, τὸν πολιτισμὸ. Ἄνοίγουν τὰ σπλάχνα τῆς Πεντέλης καὶ στεροῦν ἕναν ὀλόκληρο κόσμον ἀπὸ τὸν πιὸ ὄμορφο πνεῦμονα τῆς Ἑλληνικῆς Πρωτεύουσας.

»Δέν θὰ βρεθῇ, λοιπόν, ἕνας Κυβερνήτης νὰ βάλῃ τέλος ὀριστικὸ στὴν ἄνομη καταστροφὴ τῆς Πεντέλης, ἢ νὰ τοὺς μαζέψῃ ὅλους καὶ νὰ τοὺς θάψῃ μέσα στὰ Τάρταρα πού ἀνοίγουν, δυὸ θήματα ἔξω ἀπὸ τὴν Ἀθήνα;».

Τὸ σπίτι τοῦ Σικελιανοῦ

Σὲ ἄθλια κατάστασις θρίσκεται —ὅπως ἀνεγράφη σὲ ἀ-

θηναϊκή ἐφημερίδα— τὸ σπῆτι τοῦ Σικελιανοῦ στοὺς Δελφούς. Προκαλεῖ, ἐτοιμόρροπο, καθὼς εἶναι, τὴν ἀκατάπληξη τῶν ἐκεῖ ἐπισκεπτῶν, οἱ ὅποιοι ὀσφραίνονται ἀπὸ τὴν παρακείμενη προτομή, ὅτι κάποια προσωπικότητα θὰ εἶχε ζήσει σ' αὐτὸ τὸ πρῶν ἀρχοντικὸ στὸν περίγυρο τοῦ ὁποῖου ὄσσκουν (!) σήμερα τετράποδα καὶ ρυπαίνουσι τὸν ὄλο χῶρο. Σὰν νὰ μὴν ἔφθανε δὲ αὐτό, οἱ πόρτες καὶ τὰ παράθυρα τοῦ σπιτιοῦ εἶναι ἐξηλωμένα ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὸν ἄνεμο, πού, κατὰ τοὺς χειμερινούς κυρίως μῆνες, λυσομανᾶ σ' αὐτὸν τὸν ὄρεινὸ ὀμφαλὸ τῆς γῆς.

Μὰ, δὲν ὑπάρχει κανεὶς ὑπεύθυνος ἐπιμελητής;

«Ἰπτάμενοι δίσκοι»

Ἐκυκλοφόρησε προσφάτως, ἕνα ἀκόμη βιβλίον περὶ (καὶ ὑπὲρ) τῶν «Ἰπταμένων δίσκων». Συγγραφεὺς ὁ Βρετανὸς Φράνσις Μπρίνσλεϋ Λὲ Ποἔρ Τρέντς, ὁ ὁποῖος ὑποστηρίζει ὅτι: 1) Οἱ δίσκοι ὑπάρχουν, 2) ξεκινοῦν, ὄχι ἀπὸ ἄλλους πλανῆτες, ἀλλὰ ἀπὸ τὰ ἔγκατα τῆς Γῆς, ἢ ὁποῖα εἶναι κούφια, καὶ 3) κατεσκευάσθησαν αἰσθητικαὶ ὑπόγειοι σήραγγες ἀπὸ τὸν λαὸ τῆς καταποντισθείσης Ἀτλαντίδος.

Λέγει ὁ συγγραφεὺς ὅτι οἱ Ἀτλάντειοι εἶχαν δημιουργήσει σύστημα ἀσφαλείας: τίς σήραγγες γιὰ νὰ προστατευθοῦν ἀπὸ σεισμικὰς ἐκρήξεις ἢ ἀπὸ ἐξωγήινα ὄντα. Ὅταν δὲ

ἐπέκειτο ἡ καταστροφή τῆς Ἀτλαντίδος, κατέφυγαν σ' αὐτές.

Τὸ σύστημα σήραγγων, σὺνεχίζει ὁ κ. Λὲ Ποἔρ Τρέντς, ἔχει δύο εἰσόδους σὲ περιφέρεια 2.300 χιλιομέτρων. Μπορεῖ κανεὶς νὰ δῆ τίς εἰσόδους αὐτὲς στὶς φωτογραφίες, πού παίρνουν οἱ δορυφόροι.

Στὴν συνέχεια τῶν ἰσχυρισμῶν ἀναφέρεται ὅτι τὰ διαστημόπλοια τοῦ λαοῦ τῆς Ἀτλαντίδος, ὅταν ἀφήνουν τὰ ἔγκατα τῆς γῆς γιὰ νὰ ὑψωθοῦν στοὺς αἰθέρες, «μὰς παρακολουθοῦν» πραγματικά, ὅπως πολλοὶ ἀπ' ὅσους τὰ εἶδαν ὑποπτεύονται. Γιατί ὁμως; Γιὰ νὰ βεβαιωθοῦν ὅτι δὲν κάνουμε τίποτε πού νὰ θέτῃ εἰς κίνδυνον τὸν πολιτισμὸν τοὺς, — τὸν ὁποῖο κατῶρθωσαν νὰ διασώσουν ἐπὶ 10.000 σχεδὸν χρόνια στὸ ἐσωτερικὸ τῆς γῆς, μὴ ὑπολογιζομένης τῆς περιόδου πού προηγήθηκε τῆς καταστροφῆς τῆς Ἀτλαντίδος...

Ἑβραῖοι ἢ Ρωμαῖοι;

Ἐνα δικαστήριον τῆς... γαλλικῆς πόλεως Τρουά, ἐκλήθη νὰ δικάσῃ μίαν περιέργην ὑπόθεσιν: οἱ Ἑβραῖοι ἢ οἱ Ρωμαῖοι ἐθανάτωσαν τὸν Ἰησοῦ;

Ὁ κ. Ζάκ Ἰζορνὶ (ὁ δικηγόρος πού εἶχε ὑπερασπισθῆ τὸν στρατάρχη Πεταῖν) ὑποστηρίζει ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι δικασταὶ ἤθελαν νὰ ἐξοντώσουν τὸν Ἰησοῦ, ἀλλὰ ἐπειδὴ δὲν εἶχαν δικαίωμα θανατικῆς καταδίκης, ἐσοφίσθησαν τὴν παραπομπήν του στὶς Ρωμαϊκὰς ἀρχὰς κα-

τοχής με τὸν ἰσχυρισμὸς ὅτι ἦταν ὑπόθεσι τῆς δικῆς των ἀρμοδιότητος, ἐπειδὴ ὁ Ἰησοῦς δὲν ἦταν ἕνας δίκαιος ἄνθρωπος, ἀλλὰ ἕνας ταραχοποιός, πού διδασκε νὰ μὴν πληρῶνῃ ὁ λαὸς φόρους στὸν καίσαρα καὶ ὑποστήριζε ὅτι ἦταν βασιλιάς τῶν Ἰουδαίων, τῶν ὁποίων μοναδικὸς ἄρχοντας ἦταν ὁ Ρωμαῖος αὐτοκράτορας.

Ὁ κ. Ἰζορνὶ ἐκίνησε τὴν δίκη, κατὰ τοῦ Γάλλου ἀββᾶ Ντέ Νάντ, ὁ ὁποῖος ἐπέκρινε δριμύτατα τὸ περιεχόμενον σχετικοῦ βιβλίου του. Ὁ ἀββᾶς ὑποστηρίζει ἐπί οἱ Ἑβραῖοι εἶναι ἔνοχοι καὶ ὄχι οἱ Ρωμαῖοι.

Εἶναι ἀπίθανο ὅτι οἱ δικασταὶ τῆς Τρουὰ θὰ τολμήσουν νὰ κινηθοῦν σ' αὐτὸ τὸ ὀλισθηρὸ ἔδαφος, ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα θὰ ἀρκεσθοῦν νὰ δεχθοῦν ὅτι ὁ κ. Ἰζορνὶ ἔχει προσβληθῆ καὶ θὰ τοῦ ἀναγνωρίσουν τὴν συμβολικὴ ἀποζημίωση τοῦ... ἐνὸς φράγκου πού διεκδικεῖ.

Τὰ χελιδόνια

Ἡ Γαλλία ἐπισήμως συμβουλεύει νὰ σταματήσῃ ἢ μεταφορᾶ στὰ νότια διαμερίσματα τῆς χώρας τῶν χελιδονίων πού δὲν πρόλαβαν νὰ μεταναστεύσουν καὶ τὰ πρόλαβε τὸ κρύο, γιατί στὴν προσπάθεια αὐτὴ προκαλοῦνται πολὺ περισσότεροι θάνατοι τῶν συμπαθητικῶν αὐτῶν πουλιῶν ἀπὸ τὶς ἐκατόμβες πού διαπιστώθηκαν πρόσφατα στὶς ἀνατολικές καὶ βόρειες ἐπαρχίες.

Ὅπως ὑπολογίζεται, πιδὸ πο-

λὺ ἀπὸ τὸ ἕνα τέταρτο τῶν πουλιῶν πού μεταφέρονται ἀεροπορικῶς πεθαίνουν ἀπὸ ἔλλειψη τροφῆς καὶ ἀπὸ ἀκατάλληλες συνθήκες μεταφορᾶς.

Σέ σχετικὸ ἔγγραφο τοῦ ὁ ὑπουργὸς περιβάλλοντος κ. Αντρε Ζαρρὸ «συμβουλεύει ἐπισήμως» νὰ μὴ συνεχισθῇ ἡ προσπάθεια διασώσεως των.

Ἦδη, ὅμως, πρὶν ἀπὸ τὴν ὑπουργικὴν ἀπόφασι ἡ «γαλλικὴ ἔνωση γιὰ τὴν προστασία τῶν πουλιῶν» ζήτησε ἀπὸ τὸ κοινὸ νὰ πάμῃ νὰ στέλνῃ χελιδόνια στὴν Κυανὴ Ἀκτὴ ἢ στὴν Ἰταλία. Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ χωρὶς προηούμενο ἐπιχειρήσις τῆς προσπάθειάς νὰ διασωθοῦν τὰ χελιδόνια πού ἄρχισε στὴν Ἑλβετία καὶ τὴν Δυτικὴ Γερμανία, συνεχίζεται ἀδιάκοπα. Τὰ πουλιά, πού τὰ πρόλαβαν κακοκαιρίες πιάνονται μὲ δίχτυα ἀπὸ ἐθελοντὲς καὶ παραδίδονται στὶς ἀεροπορικὲς ἐταιρίες καὶ στὴν «Λουφτχάνσα». Ἡ τελευταία ἔχει ὀργανώσει πραγματικὴ «ἀερογέφυρα», μεταξὺ Γερμανίας καὶ Ἰταλίας. Εὐθὺς μόλις τὰ ἀφήσουν ἐλεύθερα, τὰ χελιδόνια, ὕστερα ἀπὸ μερικὲς στιγμὲς δισταγμοῦ, ἀρχίζουν νὰ πετοῦν καὶ νὰ κατευθύνονται πρὸς τὰ νότια.

Ἑκτη αἴσθησις

Ὁ διάσημος συγγραφεὺς Ἄρθουρος Νέσλερ προήδρευσε τελευταίως ἐνὸς διεθνοῦς ἐπιστημονικοῦ «συμποσίου» τὸ ὁποῖον ἀπασχολήθη μὲ τὴν Παραψυχολογία.

Σέ συνέντευξή του, είπε ότι πρέπει, πράγματι, νά ὑπάρχει κάτι πέραν τῶν ὑλικῶν αἰσθήσεων. Ἡ παραψυχολογία —εἶπε— ἔχει καί πρέπει νά πάρη τὰ πολιτικά της δικαιώματα μέσα στά πανεπιστήμια. Ἀκόμη καί στίς ἀνατολικές χώρες ἔχει τοὺς ὑποστηρικτές της στοὺς κόλπους τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν τῆς ΕΣΣΔ.

Ἐτόνισε, ὅμως, τὸν κίνδυνον νά καταστραφοῦν ὅλες οἱ σοβαρές προσπάθειες, μὲ τὸ μπερδεμα τῶν διαφόρων εἰδῶν πού γίνεται χωρὶς καμμία διανοητικὴ πειθαρχία. Ὑπάρχει κίνδυνος νά καταστρέψῃ τίς προσπάθειες πού γίνονται γιὰ τὴν πραγματοποίηση μιᾶς ἀκριβοῦς καὶ ἀξίας παραψυχολογίας. Τὸ φοβικὸν τῶν μυστηριακῶν θραυδῶν στὸ σαλόνι γηραλέων θειάδων ἢ γελοῖες ἱστορίες διαφόρων ἀφελῶν ἐξακολουθοῦν νά ὑπονομεύουν τὴν ἀξία τῆς ἐπιθυμίας μας γιὰ τὴν δημιουργία μιᾶς μεθόδου.

Ὁ Ρώσος καθηγητὴς Ναούμωφ μίλησε γιὰ τὰ Σοβιετικὰ πειράματα κατὰ τὴν διάρκεια ἑνὸς συνεδρίου παραψυχολογίας πού ἔγινε στὴν Μόσχα τὸ 1968. Τοποθετεῖται στὸν τομέα τῆς τηλεπάθειας τῶν ζῶων, τομέας πού ἀντιπρόσωπός της στὴν Ρωσσία εἶναι ὁ διάδοχος τοῦ Παθλῶφ Μπετζντέρεφ. Τοποθετήθηκαν μικρὰ κουνέλια σὲ ἓνα ὑποθρύχιο καὶ ταυτόχρονα σὲ ἓνα ἐργαστήριον στὴν γῆ, καὶ μὲ τὴν βοήθεια ἑνὸς ἐγκεφαλογραφήματος ἀποτυπώνονταν μὲ εἰδικὰ μηχανήμα-

τα ἐγκεφαλικά κύματα τῆς μητέρας τῶν κουνελιῶν. Σὲ προκαθορισμένες στιγμὲς, ἓνα - ἕνα τὰ κουνελάκια τοῦ ὑποθρύχιου τὰ σκότωναν. Σύμφωνα μὲ τὸν ἀπολογισμὸ τῆς ἐμπειρίας, τὸ ἐγκεφαλογράφημα ἔγραψε μιὰ θίαιη ταραχὴ σπὴν ἐγκεφαλικὴ δραστηριότητα τῆς μητέρας στίς συγκεκριμένες στιγμὲς πού τὸ κάθε ἓνα κουνελάκι πέθαινε. Δὲν μπορέσαμε νά ἔχουμε περισσότερες πληροφορίες πάνω σ' αὐτὸ τὸ πείραμα.

Ὁ Ἄρης

Εἶναι ἀπίθανον νά ἐπισκεφθῇ ποτὲ ὁ ἄνθρωπος τοὺς ἄλλους πλανήτας τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος, ἐκτὸς ἴσως τὸν Ἄρη, καὶ αὐτὸ εἰς τὸ ἀπώτερο μέλλον. Αὐτὴ τὴν ἄποψιν διέτυπωσε ὁ Ἀμερικανὸς εἰδικὸς Δρ Σάϊμον Μπούργκιν εἰς διὰλεξίν του, στὸ "Ἰδρυμα Εὐγενίδου, μὲ θέμα τίς περαιτέρω προοπτικὲς τῶν διαστημικῶν ἐρευνῶν.

Αὐτὸ, θέβαια, δὲν σημαίνει ὅτι ἡ ἀνθρωπότης θὰ ἀδιαφορήσῃ μελλοντικὰ γιὰ τίς διαστημικὲς ἐρευνες. Κάθε ἄλλο. Τόσο οἱ Ἀμερικανοὶ ὅσο καὶ οἱ Ρῶσοι ἔχουν καταστρώσει πλούσια προγράμματα διαστημικῶν ἐρευνῶν, μερικὰ τῶν ὁποίων θὰ ἀποτελέσουν σταθμούς στὴν ἐπιστημονικὴ καὶ τεχνολογικὴ ἀξιοποίησι τοῦ Διαστήματος.

Μεταξὺ τῶν προγραμμάτων αὐτῶν πού θὰ πραγματοποιηθοῦν στὸ μέλλον εἶναι καὶ ἡ

συνεργασία των δύο διαστημικών δυνάμεων στο συνδυασμένο πρόγραμμα «'Απόλλων — Σογιούζ», που θα πραγματοποιηθή τὸ 1975. Ἡ κοινή αὐτὴ προσπάθεια δὲν ἀποβλέπει, ὅπως νομίζουν μερικοί, στὴν ἐπίδειξι τῆς ὑφέσεως στὸ διάστημα. ἀλλὰ σὲ καθαρῶς πρακτικούς σκοπούς, τὴν τελειοποίηση καὶ τὴν δοκιμὴ τυποποιημένων συσκευῶν συνδέσεως μεταξὺ τῶν ἀμερικανικῶν καὶ τῶν ρωσικῶν διαστημοπλοίων.

Ἕνας δῆμιος

Ὁ πρῶν δῆμιος Ἄλμπερτ Πιερπουέν, πού ἐξετέλεσε τοὺς περισσότερους θανατοποινίτες στὰ 25 χρόνια τῆς σταδιοδρομίας του ἀπὸ ὁποιοδήποτε ἄλλον Βρεταννὸν συνάδελφό του, λέγει ὅτι, κατὰ τὴν γνώμη του, ἡ θανατικὴ ποινὴ δὲν ἀποτελεῖ ἀποτρεπτικὸ στοιχεῖο γιὰ τοὺς θολοφόνους.

«Ἡ θανατικὴ ποινὴ δὲν πετυχαίνει τίποτε ἄλλο ἐκτὸς ἀπὸ ἐκδίκηση», γράφει στὴν αὐτοβιογραφία του πού κυκλοφορεῖ μὲ τὸν τίτλο «Ὁ ἐκτελεστής Πιερπουέν».

Ὁ Πιερπουέν, πού εἶναι σήμερα συνταξιούχος καὶ ζῆ κοντὰ στὸ Σάουθπορτ τῆς βορείου Ἀγγλίας, διαδέχθηκε τὸν πατέρα του, πού ἦταν ἐπίσης δῆμιος, σὲ ἡλικία 27 ἐτῶν.

Δὲν ἀποκαλύπτει ἀκριβῶς πόσους ἀνθρώπους ὠδήγησε στὸ ἰκρίωμα γιὰ νὰ τοὺς ἐκτελέσῃ δι' ἀπαγχονισμοῦ καὶ περιορίζεται νὰ ἀναφέρῃ μόνο ὅτι αὐτὸς ἀνέρχεται «σὲ μερι-

κὲς ἑκατοντάδες», τοὺς ὁποίους περιλαμβάνονται καὶ ναζισταὶ ἐγκληματίες πολέμου.

«Ὁ καρπὸς τῆς πείρας μου εἶναι πικρὸς», γράφει ὁ Πιερπουέν, «καὶ ὀφείλεται αὐτὸ σπὸ ὅτι οὔτε μιὰ ἀπὸ τὶς ἑκατοντάδες τὶς ἐκτελέσεις πού πραγματοποιήσα δὲν βοήθησε κατὰ κάποιον τρόπο σὰν ἀποτρεπτικὸ στοιχεῖο».

Ἡ ἀμυγδαλιὰ

Ὁ κ. Γεώργ. Παπαθανασίου, πρόεδρος τοῦ Ὁμίλου «Φίλοι τῆς ἀμυγδαλιάς», ἀπήύθυνε καὶ ἐφέτος ἐκκλησίη γιὰ τὴν ἀνάπτυξι τοῦ ὠραίου αὐτοῦ δένδρου, ὥστε — ὅπως τονίζει — σὲ λίγα χρόνια ἡ Ἑλλάδα νὰ περιγράφεται ὡς «ἡ χώρα τῆς ἀμυγδαλιάς».

«Ἡ πατρίδα μας — γράφει — ἔχει κλίμα καὶ ἔδαφος ἐξαιρετικὸ, ὅπου μποροῦν νὰ ἀναπτυχθοῦν διάφορα δένδρα. Ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀμυγδαλιὰ καὶ ἡ καρυδιά, ἡ φουντουκιά, ἡ φυστικιά, πού ἔχουν πολύτιμους ξηρούς καὶ διατηρήσιμους καρπούς — ἀλλὰ καὶ ἡ ἐληὰ εἶναι μεγάλης ἀξίας καὶ εὐδοκιμεῖ στὴν πατρίδα μας. Καὶ νὰ μὴ ξεχνᾶμε, ὅτι χάρις στὶς πολλὰς ἐληές πού εἶχαν φυτέψῃ οἱ γονεῖς καὶ οἱ πρόγονοί μας, ἐζήσαμε στὴν κατοχή».

Μεγάλῃ ἐπιτυχίᾳ ἐσημείωσε ὡς τώρα τὸ φύτευμα τῆς ἀμυγδαλιάς διότι ἔχουν δημιουργηθεῖ μεγάλοι συνεχόμενοι ἐπιστημονικοὶ ὁμαδικοὶ ἀμυγδαλεῶνες, ἐκτάσεως ἀπὸ 100 μέχρι 1.800 στρεμμάτων. Καὶ

όπως πληροφορούμεθα τελευταία, στην Εύκαρπια της περιοχής Νιγρίτης - Σερρών, εξοργανωμένη ή δημιουργία νέου προτύπου ομαδικού άμυγδαλεώνος, που εκτείνεται σε 1334 στρέμματα, ιδιοκτησίας 200 αγροτών. Έπελέγει η έκτασις αυτή από ειδικούς με σκοπόν να αποβή μια κερδοφό-

ρος έπιχείρησις για την αύξησι του εισοδήματος των αγροτών. Οί ειδικοί υπολογίζουν, ότι κατά την πλήρη καρποφορίαν, με τις νέες πολύ άποδοτικές ποικιλίες, θα δίδη κάθε στρέμμα πολύ σπουδαίο εισόδημα.

Ο ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΕΓΚΑΡΔΙΕΣ ΕΥΧΕΣ

ΓΙΑ ΤΟ
1975

- "Άρτος
- Ζυμαρικά
- Φρυγανιές

διά διαβητικούς

ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τὰ Γραφεία τοῦ «Ἰλισοῦ», Δραγατσανίου 6, ὄροφος βος, (Πλατ. Κλαυθμῶνος), εἶναι ἀνοικτὰ μόνον κάθε Δευτέρα, Τετάρτη καὶ Παρασκευή 9,30—12,30 π.μ. Τηλέφ. Γραφείων 3246—837.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλοῦμε ἀποστέλλετε μὲ ταχυδρομικὴν ἐπιταγὴν εἰς τὴν διεύθυνσιν: «Κωστὴν Μελισσαρόπουλον, Δραγατσανίου 6, Ἀθήνας, 122». Ἀποστολαὶ μὲ τραπεζιτικὰς ἐπιταγὰς ἢ ἐντολὰς μᾶς δυσκαλεῖσθε. Νὰ ἀναγράφεται καθαρὰ τὸ ὄνομα τειπώνυμον καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ ἀποστολέως.

ΠΑΛΑΙΑ ΤΕΥΧΗ ΚΑΙ ΤΟΜΟΙ

Δὲν ὑπάρχουν μεμονωμένα τεύχη ὑπ' ἀριθ. 1 - 9, 11 - 18, 21 - 23, 25 - 26, 28 - 33, 43 - 45, 50, 54 - 60, 67 - 70, 79 - 80, 85, 91 - 92, οὗτε τόμοι 1962, 1963, 1967. Οἱ λοιποὶ ὑπάρχουν.

ΑΛΛΑΓΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΝ

Τεύχη ἀποσταλέντα στοὺς κατωτέρω συνδρομητὰς μας, ἐπεστράφησαν ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖον μὲ τὴν σημείωσιν: «μετώκησε» ἢ «ἀγνώστος». Παρακαλοῦνται ὅσοι τοὺς γνωρίζουν νὰ τοὺς εἰδοποιήσουν ἢ νὰ μᾶς δώσουν τὰς διευθύνσεις των.

ΑΘΗΝΩΝ:

Μιχ. Ἰατροῦ, Πεντέλης 10, Βριλλήσια. Εὐθ. Κονταγεωργόπουλος, Σολωμοῦ 54. Βασ. Λαζαρίδης, Λαχανᾶ 62. Σπυρ. Σημαντάνης, Σύρου 57. Σπ. Φυντικᾶκης, Παλυμήτου 10. Παλαιολ. Χριστοδούλου, Κ. Σταυραποῦλου 27.

ΕΠΑΡΧΙΩΝ:

Ἀθ. Ἀμπατζόγλου, Μητροπόλεως 85, Θεσσαλονίκη. Μιχ. Γκολνᾶς, Τιμισοκῆ - Ἀριστατέλους 4, Θεσσαλονίκη. Κων. Δασκαλάκης, Ψυλλᾶκη 7, Χα-

νιά Ἀθ. Καλέμος, Ὁθωνος 8, Λαμία. Αἰκατ. Κεραῆ, Σέελλ, Ρόδος. Παντ. Κορακάκης, Ροῦσσελτ 20, Λάρισα. Θεμ. Τσουμπάκης, Ἄμπερ. Ἐρυθροῦ Σταυροῦ 137, Καβάλα. Ἐμμ. Χαρίτος, 28ης Ὀκτωβρίου 2, Ρόδος.

ΕΓΚΑΤΕΛΕΙΨΑΝ

ΤΟΝ ΓΗ'ΙΝΟΝ ΒΙΟΝ

Πέτρος Ἀντωνόπουλος, Ἀθήναι
Εὐθ. Γεράκη, Ἀθήναι
Στέργ. Δημαρέλος, Ἀθήναι
Γεωρ. Κανουπάκης, Ἱεράπετρα
Παῦλος Μίχος, Ἀθήναι
Φιλώτας Νούσας, Ἐδεσσα
Κων. Παπαγγέλου, Ἀθήναι
Γεώργ. Παπαδάκης, Καστρί

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

Βιβλιογραφικὴ Ἐπιθεώρηση (Μᾶης - Ἰούν.)
Ὁ Κόσμος τῆς Ψυχῆς (Ἰούλ. - Αὐγ., Σεπτ. - Ὀκτ.)
Ἡ Πρωτότυπη (Ἰούλ. - Σεπτ.)
Σμύρνα (Ἰούλ. - Σεπτ.)
Ἡ Φιλολογικὴ (Αὐγ.)
Νεώτερα Γράμματα (Ἰούλ. - Σεπτ.)
Δωδέκατη Ὥρα (Ἰούλ. - Σεπτ.)
Ἀρχαῖα Χρονικά (Ἰούλ. - Ὀκτ.)
Κρίκος (Ἰούλ. - Αὐγ., Σεπτ., Ὀκτ.)
Προσανατολισμοὶ (Σεπτ. - Ὀκτ., Νοέμβριος)
Πληροφορικὸ Δελτίο Συνδέσμου Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν (Ὀκτ.)
Περιοδικὸ Ἑλληνίδων Βορ. Ἑλλάδος (Αὐγ. - Ὀκτ.)
Ὁ Φυσιολάτρης (Ὀκτ. - Νοέμ., Δεκ.)
Θεσσαλικὴ Ἔστια (Ὀκτ.)
Δελτίο «Πρακτορείου Πνευματικῆς Συνεργασίας» (Σεπτ. - Ὀκτ.)
Πνευματικὴ Κύπρος (Ὀκτ., Νοέμ.)
Παρουσία (Ὀκτ. - Δεκ.)
Ἡπειρωτικὴ Ἔστια (Ἰούν. - Αὐγ.)
Νέα Σύνορα (Αὐγ. - Ὀκτ.)
Φύσις καὶ Ζωὴ (Καλοκαίρι '74)
Ἱστορία (Νοέμβρ.)
Λαογραφικὴ Κύπρος (Μᾶης - Δεκ.)

Προσλαλιά στον Γιώργο Γιανναρόπουλο

Ἀγαπημένε μας,

Ὁμολογῶ ὅτι δὲν ἀνέμενα ποτέ ἀπὸ τὴν μοῖρα νὰ μοῦ ἐπιφυλάξει τὸ θλιβερὸ προνόμιο νὰ σοῦ ἀπευθύνω τὸ ὕστατον «χαῖρε» ἐκ μέρους τῶν φίλων σου τοῦ Συλλόγου «Δελφῶν», τοῦ ὁποῖου ὑπῆρξες ἐκ τῶν ἰδρυτῶν καὶ διετέλεσες ἐπὶ σειρᾶν ἐτῶν Πρόεδρος.

Ὁ θάνατός σου, φίλτατε καὶ ἀγαπητῆέ μας Γεώργιε Γιανναρόπουλε, μᾶς αἰφνιδίωσε καὶ γι' αὐτὸ εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ συνειδητοποιήσωμε τὴν ἀπροσάκητη πραγματικότητα, τὸ χάσιμα ποῦ ἐδημιούργησε ὁ αἰφνιδισμὸς αὐτός.

Ξεκίνησες ἀπὸ τὴν ὥραία κωμῶδα τῶν Κρεσταίνων πρὸ 79 ἐτῶν, γιὰ νὰ ἀκολουθήσῃς μετὰ τὰς γυναικείας καὶ τὰς ὥραϊας πανεπιστημιακὰς σπουδὰς, τὸν δρόμον τοῦ δημοσίου λειτουργοῦ, τὸν ὁποῖον ἐτίμησες, ἕνα δρόμον, ὁ ὁποῖος σὲ ἔφερε εἰς τὰς ἀνωτάτας βαθμίδας τῆς ἱεραρχίας.

Ἦταν ἕνας δρόμος ποῦ εἶχε ὡς χαρακτηριστικὰ του τὸ χαμόγελο, τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν συνάδελφο καὶ συνάνθρωπο, τὴν ἀπεριόριστη ἀφοσίωσι στοῦ καθήκον, τὴν ἀκάματη ἐργατικότητα.

Διέθετες τὴν ὑπερπᾶτη πρόνοια καὶ τὴν ἀκατάβλητη προσπάθεια πρὸς τὸν πάντοτε ἀπαιτούμενον συγκερασμὸν αὐστηρότητος καὶ ἐπιεικείας, δι' ὃ καὶ τὸ πέρασμά σου ἀπὸ τὸ Γενικὸν Χιμεῖον τοῦ Κράτους ἀφῆκε ἐποχῇ.

Ἰδιαίτερη ἦταν ἡ ἀπασχόλησίς σου εἰς μελέτας φιλοσοφικάς. Ἐμποτισμένους μετὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης, τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς κατανοήσεως, ὑπέτασες τὸν χαρακτῆρα σου εἰς ἀνωτέρας ἀρχάς, αἰτίνας καὶ σὲ διέκριναν «λόγῳ καὶ ἔργῳ». Δὲν παρέλειπες εἰς πᾶσαν παρεχομένην εὐκαιρίαν νὰ διαπράττῃς, ὄντως, ἔργα ἀγάπης καὶ ἀρετῆς.

Ἠκολούθησες δρόμον μακρὰν τῶν ἐκλύτων ἐκ ψυχικῆς διαφθορᾶς καὶ

Ἰδιοκτήτης: Ἐκδόσεις «Ἰλιόσος» Συν. Π. Ε., Δραγατσάνου 6. Ἐκδότης - Διευθυντής: Κωστής Ν. Μελισσαρόπουλος, Πλατ. Ἐθνικῆς Τραπέζης 3, Φιλοθέη. Προϊστάμ. Τυπογραφείου: Ἰορδ. Α. Ὁρφανίδης, Ποσειδῶνος 51, Π. Φάληρον. Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωσις: «Ἐπιτάφορος» Ε.Π.Ε., Ζαλοκώστα 5, τηλέφ. 631.675. Ἀθήναι, Νοεμ. - Δεκ. 1974
Τιμὴ τεύχους δρχ. 20

καταστολῆς πάσης εὐγενοῦς ἐνατείνσεως τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς, καθ' ὃν χρόνον εἰς ὅλα τὰ πνευματικὰ κέντρα τοῦ κόσμου ἀνέτελλον νέα ζωηφόρα ρεύματα διανοητικῆς καὶ ψυχικῆς ἀναγεννήσεως ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ εὐμερίαν.

Ἠκολούθησες ἕνα δρόμον, ὁ ὁποῖός μαζί μετὰ τὴν ἀγαπημένη σύντροφο τῆς ζωῆς σου καὶ ἀγαπημένη μας Ἀλεξάνδρα, ἔδωσε ἀμορφιά, ἀξία καὶ νόημα στῆ ζωῇ σου.

Τὸ πέρασμά σου ἀπὸ τὴν ζωὴ καὶ τὴν Δημοσίαι Ὑπηρεσίαι ἀφῆκε ἔντονη τὴν σφραγίδα μοναδικοῦ παραδείγματος ἀνθρώπου θελήσεως καὶ ἀρετῆς.

Ἀπῆλυσες τὴν ἐκτίμησι τῆς πολιτείας ἔργῳ γενναίῃ καὶ ἀπὸ μέρους τῶν συναδέλφων σου καὶ ὄλων ἡμῶν τῶν στενῶν φίλων σου τῶν «Δελφῶν», διότι ἐκαλλιιεργούσες τὴν ἀγάπη, ἐλάτρευες τὴν ἀλήθεια καὶ ἀγωνιζόσουν γιὰ τὸ δίκαιο. Στάθηκες μακρὰν ἀπὸ τίς μικρότητες τῶν ἀνθρώπινων καὶ χάραξες τὴν δική σου πορεία στῆ ζωῇ, μιὰ πορεία ἣ ὁποία ἀποτελεῖ ζωητὴν προπολὴ γιὰ τὴν ἀγαπημένη σου Ἀλεξάνδρα, καὶ ἕνα διδάγμα ὑποβατηκὸ γιὰ ὅλους ἡμᾶς ποῦ ἀπαμεινόμε.

Ἀγαπημένε μας ἀδελφὲ Γιώργο Γιανναρόπουλε, ἔφυγες ἀπὸ τὴν γῆ, γιὰ νὰ ἐπανέλθῃς ἐντὸς ὀλίγου εἰς αὐτήν.

Καταθέταν ἐκ μέρους τῶν φίλων σου τοῦ συλλόγου τῶν «Δελφῶν» στέφανον ἀπὸ ἀνθῆ τῆς Ἀιτικῆς γῆς, εὐχάσμαι νὰ εἶναι ἐλαφρὸ τὸ χῶμα ποῦ θὰ σὲ σκεπάσῃ.

Π. Η. ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΠΥΡΙΝΟΣ ΚΟΣΜΟΣ..

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 33 ● ΑΘΗΝΑΙ ● ☎ 602.883

Στο βιβλιοπωλείο μας θα βρῆτε ὅ,τι βιβλίον κυκλοφορεῖ στὰ ἑλληνικὰ γύρω ἀπό:

- Ἀνατολικές θρησκείες
- Ἀρχαία Ἑλληνική Φιλοσοφία καὶ Μυθολογία
- Παραδοσιακὰ κείμενα
- Γιόγκα
- Ἀποκρυφισμὸ καὶ Μυστικισμὸ
- Κείμενα καὶ μελέτες χριστιανικῶν βιβλίων
- Σύγχρονες ἀπόψεις τῆς νεωτέρας ψυχολογίας.

Μερικὲς ἀπὸ τὶς ἐκδόσεις μας:

1) «ΦΥΛΛΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΗΠΟ ΤΟΥ ΜΟΡΥΑ» Βιβλίον πρῶτο: Τὸ Κάλεσμα. 1924.

«Εἶναι τὸ πρῶτον βιβλίον τῆς σειρᾶς ΑΓΚΝΙ ΓΙΟΓΚΑ, μιᾶς νέας διδασκαλίας ποὺ δόθηκε στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα μας γιὰ νὰ φωτίσει καὶ νὰ θερμάνει τὴν ἀνθρωπότητα κατὰ τὴν κρίσιμη εἰσοδὸ τῆς στῆ Νέα Ἐποχὴ.

2) Μπόρις Μουράθιεφ «ΓΝΩΣΗ» Τόμος πρῶτος, δευτέρη ἔκδοσις με ἐντελῶς νέα μετάφρασις.

«Στὴ σύγχρονη καμπὴ τῆς Ἱστορίας, ὅπως καὶ στὴν ἐποχὴ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ, ἓνα τμῆμα τῆς αὐλαίας ἔχει ἀνοίξει. Ἔτσι δίνεται ἡ δυνατότης νὰ μνηθῶν στὴ Θεῖα Σοφία, τὴν «μυστηριώδη καὶ ἀποκεκρυμμένη» ὅσοι θέλουσι νὰ προχωρήσουν πέρα ἀπὸ τὴ γνῶσι ποὺ προσφέρουσι τὰ βιβλία, ὅσοι πραγματικὰ ζητοῦν νὰ συλλάβωσι τὸ νόημα τῆς ζωῆς καὶ θέλουσι νὰ κατανοήσωσι τί σημαίνει ἀποστολὴ τοῦ χριστιανισμοῦ στὴ Νέα Ἐποχὴ!».

3) «Η ΘΙΒΕΤΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ». Ψυχολογικὲς παρατηρήσεις: Κάρλ Γιούνγκ.

«Μιὰ καὶ εἶναι ἀναπόφευκτον γιὰ τὸν ἄνθρωπον νὰ ἐγκαταλείπει τὸ σῶμα του καὶ νὰ δοκιμάζει τὴν ἐμπειρία τοῦ θανάτου, εἶναι ἀφάνταστα πολὺτιμον νὰ γνωρίζει πῶς νὰ συναπαντήσει σωστὰ τὸν θάνατον, ὅταν αὐτὸς ἔρθει. Ἡ Θ.Β.Τ.Ν. μᾶς γνωρίζει, ὅπως ἔκαναν τὰ Ἀρχαία Μυστήρια κι' ὅπως διακηρύσσουσι οἱ Οὐπανισάδες, ὅτι ὁ ἀφώτιστος ἄνθρωπος συναπντὰ τὸν ἓνα θάνατον μετὰ τὸν ἄλλον, ἀσταμάτητα...».

Ἐπίσης:

4) «ΠΕΝΤΕ ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗ ΝΕΑ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ» τοῦ Πῆτερ Οὐσπένσκου.

5) «ΑΜΜΟΣ ΚΑΙ ΑΦΡΟΣ» τοῦ Καλλίλ Γκιμπράν.

6) «ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΧΡΥΣΟΥ ΛΟΥΛΟΥΔΙΟΥ» Μετάφρασις ἀπὸ τὸ Κινέζικον πρωτότυπον: Ρίχαρντ Βίλχεμ.

7) «Ο ΦΑΡΑΩ ΑΧΕΝΑΤΟΝ» τοῦ Ἀγγελου Προκοπίου.

8) «ΑΘΗΝΑ» Ἱστορία Πολιτισμοῦ, τοῦ ἰδίου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΤΟΥΣ 1974

Παν. Ἀναγνώστου: Χαλδαϊκὰ μυθολογικὰ ἀπόκρυφα	121
» » : «Δημιουργία καὶ πνευματικὴ ἀναγέννησις» ..	320
Λένα Ἀναστασιάδου: Ἐνα ἀλφάβητο πνευματικῆς ἀσκήσεως	375
Σοφία Ἀντζακὰ: Οἱ ἰπτάμενοι δίσκοι	145
» » : Ἀναζητῶντας τὸν κόσμον τοῦ θαυμαστοῦ	399
Ἰω. Βασιλείου: Πασουπάτι Νάθ «Στὶς παγόδες τοῦ Νεπάλ»	251
H. P. Blavatsky : Σποχασμοὶ Πρωτοχρονιάς	3
Βύρωνος (μετὰφρ. Ἰω. Δρίβα): Ὡ Παρνασσέ!	169
Ἀντιγόνη Γαλανάκη—Βουρλέκη: Θώρακας εἶσαι	235
Γιώργος Γεωργιάδης: Γεννηθῆτω φῶς	368
Παραμχάνσα Γιαγκανάντα: Ὁ πόνος καὶ ὁ νοῦς	29
Φῶτος Γιοφύλλης: Ἐδῶ Πολυτεχνεῖο!... ..	337
Αἰδσα. Ζαν. Γουγουτὰς: Τὰ τρία σκαλοπάτια	126
» » : Ἡ φιλοσοφία τοῦ Ζενισμοῦ	179
Ζέτα Δούκα: Πρὸς τὸ αὔριο:	39
Πλάτων Δρακούλης: Τὰ 4 Εὐαγγέλια καὶ αἱ Πράξεις	8
» » : Αἱ Ἐπιστολαὶ τοῦ Παύλου	84
» » : Αἱ Ἐπιστολαὶ Ἰακώβου, Πέτρου, Ἰωάννου καὶ ἡ Ἀποκάλυψις	171
Ἰωάννα Δρίβα: Εἶμαι ἡ Ἴσις	131
Αἰμιλία Ἰβου: Πολιτείες τοῦ μέλλοντος	30
» » : Πλατυτέρα	130
» » : Μᾶς χωρίζει!... ..	338
Βασ. Καραμαλίκης: Ἀποκρυφισμὸς καὶ Μαγεία	273, 369
Θωμᾶς Καρλάιλ: Τὸ μυστήριον τοῦ «Ἐγώ»	82
Γεωρ. Κασπρίτης: Ἡ Ἐταιρία ψυχικῶν ἐρευνῶν	149
Ἄλεξ. Κοκόλης: Περί Ἀληθείας	162
» » : Αἱ «Στροφαὶ τοῦ Δζιάν»	261
Νανά Κουντούρη: Ψαλμοὶ	130, 163
» » : Ὁρόσημα τοῦ χρόνου	397
Ἰ. Π. Κουπσοχέρας: Μήνυμα	236
Κρισναμουῦρτι: Καρδιά καὶ Νοῦς	123
Λούλα Κωνσταντινίδου: Ἐπινίκιον ᾄσμα	102
» » : Ὡ, Ἐλευθερία! — Ἐρώτημα ἀνελέητο	338

'Εφη Λαγοπούλου—'Αποστολίδου: Πίσω Ξανά...	393
Μετάφρ. Β. Λαζανᾶ: 'Η 'Αμαζονία	170
» » : Τό μνήμα τοῦ Βοσκοῦ	290
» » Fr. Hoelderlin: Στήν 'Εσπέρα, Στήν 'Ελπίδα	336
Μελισσάνθη: Δύο βιβλία τῆς Σοφίας "Αντζακα	72
Κωστής Μελισσαρόπουλος: 'Αδελφοσύνη	243
'Ηλίας Μπερῆς: 'Ωριγένης ὁ «χαλκέντερος»	115
Ε. Μ. : Σκεψεις	364
Κωστής Παλαμᾶς: Τύραννος ἢ ὄλεθρος...	242
Χρ. Παρασκευόπουλος: Τό φαινόμενον τῆς πυροβασίας	217
» » : 'Η αἰθερική ἐνέργεια	285
Σαράντ. Παυλέας: Τό πηγαδι	31
» » : 'Ο θρῆνος τῆς Θεατόκου	94
» » : Ξέρω μιᾶ δρυ	165
» » : Τέστ 'Ιατρικῆς	360
Κ. Πηγαδιώτης: 'Επικλησ. Τό 'Επαθλο	40
Τέρπος Πηλίδης ('Ο Σοφιστής): 'Αδάμ και Εὐά	393
Θ.Γ. Πίκουλας: Οἰκουμενισμος:	127
» » : Καλλισθενης 'Ολύμπιος, μαρτυρας τῆς 'Ελευθερίας	353
Πλούταρχος: Παραμυθητικός	190
Χρ. Πολάτωφ: Οἱ 'Ομηρικοί ἥρωες και τό ὑπερπέραν	166
» » : 'Ο Κικέρων και ἡ ἀπάθεια τῶν Στωϊκῶν	357
Ν Σρι Ράμ: Περικοποι	51
» » : 'Ο ἀληθινά σοφός	82
Χρ. Ριζόπουλος: Τά Νέα Βιβλία	63, 211, 316
Σωκρ. Σακελλαρόπουλος: 'Η διεθνῆς γλῶσσα ΕΣΠΕΡΑΝΤΟ	152
Σόλωνος (μετάφρ. Β. Λαζανᾶ): 'Επτόδες ἐνιαυτῶν	129
Εὐάγ. Σταμάτης: 'Ο Πλάτων περι τοῦ 'Αγαθοῦ	5
'Ι. Δ. Σταυροπόδης: 'Ο "Ηλιος ὡς σύμβολον	19
Εὐάγ. Τσιτσώνης: 'Η ἰδεολογία τοῦ 'Αρχαιοφίλου	26
Ραμπιτσανᾶθ Ταγκόρ: Εἶσαι σὺ	54
Κων. Τσοῦτσουρας: 'Η προσευχή τοῦ Σωκράτους	199
Νίκος Α. Τέντας: 'Αθανασία	357
'Αποστ. Φωτόπουλος: 'Αλληγορίαι εἰς τά ποιήματα τοῦ 'Ομήρου	103
» » : 'Ιουλιανοῦ Αὐτοκράτορος Συμπόσιον ἢ Κρονία	339

ΤΕΚΤΟΝΙΚΑ

Ἡ Ἐτησία Συνέλευσις τοῦ Τεκτονικοῦ Ἰδρύματος	136
Αἱ Σποαὶ «Δελφοὶ» Παρισίων — Ἀθηνῶν	225
Οἱ Παρισηνοὶ «Δελφοὶ» προχωροῦν	325

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ὁ Ἀντίμα καὶ ἡ Ἔφα	17
Ὁ δόκτωρ Τζὼν Κόουτς κηρύσσει ἄνοιγμα	49
Οἱ 5 διαλογισμοὶ τοῦ Βούδδα	52
Βασικαὶ ἀρχαὶ τῆς Γιόγκα	53
Τὸ θέμα τῆς Ἐκκλησίας	55
Ἡ Ἄννα Φράνκ ξαναγεννηθῆκε;	62
Μὲ ἀνοιχτὴ ἀγκαλιά, δεχθῆτε τὴν Ζωή!	81
Τὸ Μουσεῖον Ἀσιατικῆς Τέχνης ἐπλουτίσθη	83
Ἐπιλογή Α' καὶ Β' τριετίας ΙΛΙΣΟΥ	99
Λεὸ Φρομπένιους, Ἐξερευνητὴς - Φιλόσοφος	111
Κῶδιξ Ἐλευθερίας	161
Ὁμιλεῖ ὁ Δαλαί—Λάμα	176
Ἡ 98η Διεθνὴς Σύνοδος τῆς Θεοσοφικῆς Ἐταιρίας	181
Ἐπιμένει Θεός;	187
Ἰησοῦς Χριστὸς — Ὑπέρλαμπρο Ἄστρο	205
Ἀνασπενάρια 1974	222
Ἐλευθερία — Μέση ὁδὸς	241
Ἡ Νιότης	271
Ἀφιέρωμα σὴν Ἡμέρα τῶν Ζῶων	289
Δίαιτα χωρὶς κρέας	302
Βασικὲς ἀρχές τῆς Δημοκρατίας	309
Ἡ διαμάχη μετὰ τὴν Μητροπολιτῶν	312
Ὁ Προκαθήμενος τῆς Ἐκκλησίας ἐπικρίνεται	381
Τί ὑπάρχει πέρα ἀπὸ τὸ Σύμπαν;	386
Ἐπικαιρότης	133
Ἀποκόμματα	41, 138
Πένθη: Νικ Παλαιολογόπουλος	78
» : Παν. Πατριάρχας	335
ς : Γ. Γιανναρόπουλος	412
Χρονικά	73, 154, 230, 326, 403

Τό ωραιότερο δῶρο

ΕΝΑ ΚΑΛΟ ΒΙΒΛΙΟ

Βλέπε Τιμοκατάλογον Βιβλίων
εις σελ. 2 ἔξωφύλλου

(Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν)

ΕΓΓΡΑΨΑΤΕ ΝΕΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ

Συνδρομή 1975 δρχ. 100 (ἔξωτερικοῦ \$ 5.00)

Ὅλοι οἱ συνδρομηταὶ ἐσωτερικοῦ ἔχουν δικαίωμα
νὰ ἀγοράζουσι τοὺς τόμους ἐπιλογῆς

Α' Τριετίας 1956—1957—1958

Β' Τριετίας 1959 - 1960—1961

ἕκαστον πρὸς δρχ. 100 ἀντὶ δρχ. 120

ΒΙΒΛΙΑ ΚΩΣΤΗ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Ἄποκρυφισμὸς καὶ Μυστικισμὸς ἄδ. 40 δεμ. 70

Μελετήματα ἄδ. 90 δεμ.120

Εἰσαγωγή στὴ Θεοσοφία ἄδ.100 δεμ.140

Τὰ Βήματα τῆς Φιλοσοφίας ἄδ. 70 δεμ.100

ΜΗΤΙΣ (Τὸ βιβλίον τῆς σοφίας) Β' ἔκ-
δοσις ἀναθεωρημένη 1971 δεμ. 120

Ἐκλογαὶ ἀπὸ τὸν Κρισναμουῦρτι . ἄδ. 70 δεμ. 120

Ὁ Ἰησοῦς χαρτόδ. 60

Βραβεία Εντίσεων

ΛΟΝΔΙΝΟΥ - ΒΟΛΩΝΙΑΣ - ΝΙΚΑΙΑΣ

“ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΟΜΒΡΕΛΛΟΠΟΙΙΑ”

- ΟΜΒΡΕΛΛΕΣ
- ΜΠΑΣΤΟΥΝΙΑ
- ΕΙΔΗ ΕΞΟΧΗΣ

ΠΡΑΤΗΡΙΟΝ: ΧΟΝΔΡΙΚΗΣ-ΛΙΑΝΙΚΗΣ ΑΙΟΛΟΥ 70

ΑΙΟΛΟΥ 70 · ΤΗΛ. 32.12.322 · ΑΘΗΝΑΙ
ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ 25 · ΤΗΛ. 831.768 · ΑΘΗΝΑΙ
ΑΝΔΡΟΜΑΧΗΣ 289 · ΤΗΛ. 968.467 · ΚΑΛΛΙΘΕΑ